

บทบาทของวิทยาลัยครูในเขตภาคกลางที่มีต่อการ
ทำนุบำรุงวัฒนธรรมของชาติ

นายสธน โรจนตระกูล

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
กระทรวงศึกษาธิการ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๒๖

บทบาทของวิทยาลัยครูในเขตภาคกลางที่มีต่อการ
ทำนุบำรุงวัฒนธรรมของชาติ

นายสนธิ โรจนตระกูล

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาอุดมศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. ๒๕๒๖
ISBN 974-562-768-2

ROLES OF TEACHERS COLLEGES IN CENTRAL REGION
ON THE NATIONAL CULTURAL PRESERVATION

Mr. Ston Rojanatrakul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Higher Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1983

ประจำศูนย์วัฒนธรรมซึ่งประกอบด้วยประธานศูนย์ฯ รองประธานศูนย์ฯ เลขานุการ
ศูนย์ฯ หัวหน้าฝ่ายวิจัยและพัฒนา ฝ่ายส่งเสริมและเผยแพร่ ฝ่ายฝึกอบรม ฝ่ายหอ
วัฒนธรรม และฝ่ายวัฒนธรรมสัมพันธ์ รวมทั้งหมด ๔๔ คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้
ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน ๓๓๐ คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบ เลือกตอบ
แบบมาตราส่วนประเมินค่า และแบบปลายเปิด รวมทั้งแบบสัมภาษณ์ที่มีลักษณะเป็น
แบบเลือกตอบ และแบบปลายเปิด จากแบบสอบถามที่ส่งไปจำนวน ๓๓๐ ฉบับ
ได้รับกลับคืน ๒๔๔ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๘๗ แล้วนำมาวิเคราะห์โดยวิธีหาค่าร้อยละ
หาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของวิทยาลัยครูเขตภาคกลางที่มีต่อหน่วยงาน
วัฒนธรรมนั้น ยังดำเนินการอยู่ในระดับค่อนข้างน้อยทุกด้าน ได้แก่ ด้านที่เน้นทาง
ด้านการสอน ด้านจัดประกวดหรือแข่งขัน ด้านการวิจัย ด้านการประสานงานติดต่อ
ด้านทัศนศึกษา ชูงาน และแลกเปลี่ยนเผยแพร่ซึ่งกันและกัน ด้านการประชาสัมพันธ์
และด้านเทคนิคและวิธีการอื่น ๆ

ลักษณะงานของกิจกรรมที่วิทยาลัยครูเขตภาคกลางได้จัดขึ้นและเห็นว่ามี
ความสำคัญอยู่ใน ๕ อันดับแรก ได้แก่ การจัดนิทรรศการ การจัดการแสดงและสาธิต
การจัดงานประเพณี การจัดการประกวด และการจัดการอภิปราย ปาฐกถา ตามลำดับ

เกี่ยวกับวิธีดำเนินการจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรมนั้น ปรากฏว่าวิธีการที่
วิทยาลัยครูเขตภาคกลางได้กระทำเป็นผลสำเร็จมากที่สุด ได้แก่ การร่วมมือกับสถาบัน
เอกชน องค์กรและหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ

ด้านปัญหาและอุปสรรคในการทำนุบำรุง ส่งเสริม รักษาวัฒนธรรมท้องถิ่น
นั้นพบว่าปัญหาส่วนใหญ่มีอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย แต่ที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรคที่สำคัญ ๆ
และค่อนข้างมาก ได้แก่ ด้านปัญหาทั่วไป ด้านบุคลากร ส่วนปัญหาและอุปสรรคที่ค่อนข้าง
น้อย ได้แก่ด้านวิชาการ ด้านการประสานงานติดต่อ และด้านการดำเนินงานและ
วิธีการทำงาน

แนวทางในการทำนุบำรุงวัฒนธรรมนั้นควรศึกษา ค้นคว้าและนำมาจัดทำเป็น
หลักสูตร แล้วพยายามผลักดันให้ถึงโรงเรียน ตั้งแต่ระดับอนุบาลขึ้นไป โดยการจัดการ
เข้าไปในหลักสูตรทั้งในและนอกโรงเรียน มีการจัดการฝึกอบรมบุคลากรหลักด้านวัฒนธรรม
ส่วนการจัดกิจกรรม ทางด้านวัฒนธรรมนั้นควรพัฒนาด้านการเรียนการสอน การค้นคว้าวิจัย
ให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันโดยการจัดให้เหมาะสมกับวิธีดำเนินการจัดกิจกรรมได้หลาย
ประการ เช่น การจัดอภิปราย การประกวด การจัดนิทรรศการ ส่วนการจัดทำหอ
วัฒนธรรมควรจัดในรูปประจำภาคคือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
โดยแต่ละภาคเน้นไปคนละทางไม่ซ้ำแบบกัน โดยให้วิทยาลัยครูที่เป็นจุดศูนย์กลางของภาคนั้น
รับผิดชอบ

ข้อเสนอแนะ

๑. วิทยาลัยครูเขตภาคกลางควรจะได้มีการประชุม เพื่อวางนโยบายด้าน
วัฒนธรรมให้ชัดเจน และควรมีการประสานงานติดต่อกันระหว่างวิทยาลัย เพื่อแลกเปลี่ยน
ความรู้
๒. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ควรจะต้องสรรงบประมาณ
ให้ศูนย์วัฒนธรรมมากกว่าปัจจุบัน และกรมการฝึกหัดครูควรจะต้องจัดสรรงบประมาณ
ด้านวัฒนธรรมให้ด้วย
๓. การจัดกิจกรรมของนักเรียน ร้องอธิการฝ่ายกิจการนักศึกษาควรจะต้อง
สอดคล้องดูแลให้กิจกรรมนั้น ๆ สอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น
๔. การเรียนการสอนของอาจารย์ควรจะต้องสอดแทรกเนื้อหาด้านวัฒนธรรม
ให้มากขึ้น
๕. อาจารย์ที่ทำหน้าที่ทางด้านศูนย์วัฒนธรรมของวิทยาลัยครู ควรจะได้รับการ
ลดชั่วโมงสอนลง หรือควรจะต้องขอยุทธศาสตร์ ค. มาทำหน้าที่แทนอาจารย์
๖. ควรจะมีการสอนวิชาวัฒนธรรมโดยให้เป็นวิชาบังคับแก่นักศึกษาที่เรียน
ในวิทยาลัยครู ทั้งระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง และระดับปริญญา

ช

๗. ควรจะมีการจัดกลุ่ม เพื่อฝึกประสบการณ์วิชาชีพติดกรรมพื้นบ้าน ให้แก่
ประชาชนและผู้สนใจ

๘. ควรที่จะกำหนดแนวนโยบายการทำนุบำรุงส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมมุ่งไปสู่
ประชาชน และบุคคลทั่วไปให้มากกว่าปัจจุบัน

Thesis Title   Roles of Teachers Colleges in Central Region on
                         The National Cultural Preservation

Name   Mr.Ston   Rojanatrakul

Thesis Advisor   Miss Varaporn Bovornsiri, Ph.D.

Department   Higher Education

Academic Year   1983

ABSTRACT

Purpose of the Study

1. To study the roles of teachers colleges of the central region in the preservation of national culture.
2. To study procedures for the preservation of regional cultures in the areas for which the colleges are responsible.
3. To study the problems and obstacles encountered by the teachers colleges in the central region in the preservation of regional culture.
4. To recommend ways to preserve regional culture in the area of the teachers colleges of the central region.

Procedures

The population for this research included administrators and staff members of all central region colleges during the second semester of the 1982 academic year. The sampling included 77 administrators holding the position of head of a faculty or higher 165 teachers of culture related subjects in 5 branches

namely, Arts, Humanities, Home Economics, Sports and Recreation, and Handicrafts, 88 members of the culture preservation committees such as Chairman, Vice chairman, Secretary, Head of research and development, Head of preservation and propagation. The total sample included 330 persons.

The research was carried out through a questionnaire with multiple choice questions, questions to be answered on a rating scale and open ended questions, and an interview with multiple choice questions and open ended questions. Out of 330 questionnaires 288 were returned, i.e. 87%. Data were analyzed through percentages, means and standard deviations.

Research Findings

The role of the teachers colleges in the central region on the national cultural preservation is still minimal in the following areas: teaching, competitions, research, coordination, tour inspection and education, cultural exchange, public affairs, techniques and other procedures.

The first five activities set up by the colleges in the central region were exhibitions, demonstrations, cultural traditional festivities, competitions lectures and discussions.

The most successful approach used by the teachers colleges in the central region was cooperation with private institutions, and with other institutes or agencies of the government.

The problems and difficulties encountered in the preservation/regional culture were few. The main difficulties

9

still concerned personnel and general problems. Problems of minor importance were academic cooperation and working procedures.

The way to preserve Thai Culture is to study and make a Research in Cultural content and to make up Curriculum then try to encourage it since in the Kindergarten levels in schools and out of schools. There should also be personnel training of Culture. Activity administration on culture ought to develop teaching, though. Research should be congruent with present situation by performing different activities such as discussion, competition, and exhibition as well. Culture center should be founded in every area; in the north, the north-east, the south, and the central area, and in each area must be exactly different but the Teacher Colleges become its locally center.

Recommendations

1. A meeting for planning should be arranged systematically and cooperatively among the teachers colleges responsible for cultural preservation in the central region.
2. The National Culture Office should provide the cultural centers with more funds than previously in the past. The teacher Education Department should bear the same responsibility.
3. Close inspection should be conducted by the vice rector for student activities in order to keep the activities relevant with local culture.
4. Insertion of cultural ideas should be made by teachers while teaching various subjects.

5. The teaching load for culture teachers should be lessened. They could be substituted for by type C. personnel.

6. There should be a culture subject compulsory for all students at the higher education and bachelor of education levels.

7. Groups should be organized to give adequate training in regional handicrafts for interested people.

8. A policy should be carefully determined to promote culture preservation and arts to more people.

กิติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประสบความสำเร็จลงด้วยดี ด้วยความกรุณาจาก
คณาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ และบุคคลต่าง ๆ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ และคณาจารย์ภาควิชาอุดมศึกษาทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาการ
ต่าง ๆ ชันนำไปสู่ความสำเร็จนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุก ๆ ท่านที่ได้สละเวลาในการตรวจสอบ
แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ เพื่อความถูกต้องและสมบูรณ์ของเนื้อหา

ขอขอบคุณเพื่อนนิสิตรุ่น ๔ ทุกท่านที่ได้ช่วยกันสนับสนุนจนสำเร็จการศึกษา
แม้กระทั่งบุคคลทั่ว ๆ ไป

ขอขอบคุณสำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติ และบัณฑิตวิทยาลัย ที่ได้ให้ทุนอุดหนุน
การวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จ

ท้ายที่สุดขอกราบรำลึกถึงพระคุณของคุณพ่อ คุณแม่ ที่เห็นความสำคัญของ
การศึกษาของบุตรโดยให้การสนับสนุนในทุก ๆ ด้าน

สธน โรจนตระกูล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ช
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
รายการตารางประกอบ.....	ฅ
 บทที่	
๑ บทนำ.....	๑
ความ เป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	๔
ขอบเขตของการวิจัย.....	๔
ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย..	๖
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย..	๘
๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๑๐
ความหมายของวัฒนธรรม.....	๑๑
องค์ประกอบของแบบแผนทางวัฒนธรรม..	๑๔
ประเภทของวัฒนธรรม..	๑๖
การเปลี่ยนแปลงแห่งวัฒนธรรม.....	๑๘
การส่งเสริมทำนุบำรุงรักษาและพัฒนาวัฒนธรรม.....	๒๑
วัฒนธรรมของชาติ.....	๒๒
วัฒนธรรมท้องถิ่นในภาคกลาง.....	๒๔
วิทยาลัยครูกับการทำนุบำรุงส่งเสริมวัฒนธรรม.....	๒๘
โครงสร้างการบริหารงานของศูนย์วัฒนธรรม..	๓๐
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๓๓
๓ วิธีดำเนินการวิจัย.....	๓๔
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	๓๔

การสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย.	๓๕
การเก็บรวบรวมข้อมูล	๓๘
การวิเคราะห์ข้อมูล.	๔๐
๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๔๒
วิเคราะห์แบบสอบถาม	
ตอนที่ ๑ วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	๔๓
ตอนที่ ๒ วิเคราะห์ความคิดเห็นในด้านลักษณะงานและวิธีดำเนินการ	
ด้านวัฒนธรรม	๔๖
ตอนที่ ๓ วิเคราะห์ความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรม.	๔๘
ตอนที่ ๔ วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม	
ด้านวัฒนธรรม	๖๐
วิเคราะห์แบบสัมภาษณ์	
ตอนที่ ๑ วิเคราะห์สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์	๖๗
ตอนที่ ๒ วิเคราะห์กิจกรรมด้านวัฒนธรรม.	๖๘
ตอนที่ ๓ วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรค.	๗๓
๕ สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ.	๗๖
สรุปผลการวิจัย	๗๘
อภิปรายผล	๘๓
ข้อเสนอแนะ.	๘๖
บรรณานุกรม	๘๘
ภาคผนวก.	๘๘
ประวัติผู้เขียน.	๑๒๔

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
๑	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถาบัน... .. ๓๔
๒	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ และ อายุราชการ... .. ๔๓
๓	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่งทางวิชาการ ตำแหน่งทางบริหารและวุฒิทางการศึกษา... .. ๔๔
๔	ความคิดเห็นในด้านลักษณะงานของการจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรม . ๔๗
๕	วิธีดำเนินงานที่ได้กระทำ เป็นผลสำเร็จ... .. ๔๘
๖	ความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมที่สามารถดำเนินบทบาทได้ใน ลักษณะที่ เน้นในด้านการสอน... .. ๕๐
๗	ความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมที่สามารถดำเนินบทบาทได้ใน ลักษณะที่ เน้นในด้านการจัดประกวดหรือแข่งขัน... .. ๕๒
๘	ความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมที่สามารถดำเนินบทบาทได้ใน ลักษณะที่ เน้นในด้านการวิจัย การศึกษาและรวบรวม... .. ๕๓
๙	ความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมที่สามารถดำเนินบทบาทได้ใน ลักษณะที่ เน้นในด้านการประสานงานติดต่อ... .. ๕๔
๑๐	ความคิดเห็นของกิจกรรมที่สามารถดำเนินบทบาทได้ในลักษณะที่ เน้นในด้านทัศนศึกษา คูงานและแลกเปลี่ยนเผยแพร่ซึ่งกันและกัน . ๕๖
๑๑	ความคิดเห็นของกิจกรรมที่สามารถดำเนินบทบาทได้ในลักษณะที่ เน้น ในด้านการประชาสัมพันธ์ ๕๗

	ณ	
ตารางที่	หน้า	
๑๒	ความคิดเห็นของกิจกรรมที่สามารถดำเนินบทบาทได้ในลักษณะที่ เน้นทางด้านเทคนิคและวิธีการอื่น ๆ	๕๘
๑๓	ความคิดเห็นด้านการดำเนินงานและวิธีการทำงาน	๖๑
๑๔	ความคิดเห็นด้านการประสานงานกับหน่วยงานอื่นทั้งภายในและ ภายนอกวิทยาลัย	๖๒
๑๕	ความคิดเห็นด้านบุคลากรผู้ร่วมงาน	๖๓
๑๖	ความคิดเห็นด้านปัญหาหรืออุปสรรคด้านวิชาการ	๖๔
๑๗	ความคิดเห็นด้านปัญหาทั่วไป	๖๕
๑๘	สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ จำแนกตาม เพศ อายุและ อายุราชการ	๖๗
๑๙	สถานภาพผู้ให้สัมภาษณ์ จำแนกตามตำแหน่งทางวิชาการ ตำแหน่งทางด้านบริหารและวุฒิทางการศึกษา	๖๘

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้ยืนยันว่าชาติไทยนั้นมีแบบอย่างของวัฒนธรรมของตนมาตั้งแต่เดิมก่อนที่จะรับเอาอารยธรรมของอินเดีย และชาติอื่น ๆ เข้ามาใช้ ได้แก่ การต่อสู้ป้องกันตัวโดยการใช้กระบี่กระบอง การฟันดาบ การต่อมวย ฯ ความเชื่อในเรื่องภูติผีวิญญาณ การรักษานบธรรมเนียมนประเพณีต่าง ๆ การที่มีวัฒนธรรมที่ซับซ้อน และกินเวลายาวนานได้ค่อย ๆ หล่อหลอมวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่ละน้อย ๆ แล้วเจียรไนรูปแบบของวัฒนธรรมไทยออกมาให้เหมาะสม มีลักษณะกลมกลืนกับคนไทย ซึ่งทำให้ชาติไทย ซึ่งเป็นชาติเดียวในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่มีได้ตกเป็นอาณานิคมของประเทศทางตะวันตกในยุคล่าอาณานิคมประมาณศตวรรษที่ ๑๙ ซึ่งนับได้ว่าชาติไทยเราได้มีมรดกทางสังคมซึ่งได้แก่ วัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์และเป็นศักดิ์ศรีของชาติมาช้านาน (คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, ๒๕๒๕: ๗) จวบจนกระทั่งทุกวันนี้

ปัจจุบันสภาพของสังคมไทยกำลังอยู่ในระยะการเปลี่ยนแปลงโดยมีสาเหตุจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งหม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช (นวลศิริ เปาโรหิตย์, ๒๕๑๕: ๑๔๗) ได้กล่าวไว้ว่า "สังคมไทยนั้นมีลักษณะที่สับสนขาดความอยู่ตัว คือมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นไม่หยุดยั้ง สังคมไทยเปรียบเสมือนเรือที่กำลังอยู่บนกระแสน้ำอันเชี่ยวกราก" นอกจากนั้นการไหลบ่าของวัฒนธรรมตะวันตกซึ่งเนื่องมาจากการที่ไทยได้เริ่มเปิดประเทศในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้รับเอาอารยธรรมตะวันตกเข้ามาอย่างจริงจัง ซึ่งการเปิดประเทศในครั้งนี้กระนั้น เป็นผลมาจากแรงผลักดันภายนอกและกุศโลบาย การเห็นการณ์ไกลของผู้นำประเทศที่ต้องการจะรักษาชาติไทยไว้ให้พ้นจากการเป็นอาณานิคมของต่างชาติ (คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, ๒๕๒๕: ๘) และจากอิทธิพลของสื่อสารมวลชน

การขยายตัวด้านการศึกษา การรับเอาความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามา โดยเฉพาะวัฒนธรรมตะวันตกที่เข้ามามีบทบาททำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ทั้งทางด้านวัตถุและจิตใจในเด็กวัยรุ่น ซึ่งกำลังอยู่ในระยะของการสร้างความเชื่อมั่นและสร้างปรัชญาชีวิต เพราะการรับเอาวัฒนธรรมตะวันตกนั้นมีได้ค่อยเป็น ค่อยไป โดยมีอิทธิพลต่อความคิดทัศนคติ รวมทั้งการแต่งกายและความประพฤติกของ เด็กวัยรุ่นเป็นอย่างมาก วัยรุ่นจะมองวัฒนธรรมไทยบางอย่างเป็นเรื่องของการ ล้าสมัย แต่หันไปนิยมวัฒนธรรมตะวันตกแทน เช่น คนตรี การเดินร่า การชูด แม้กระทั่งการวิพากษ์วิจารณ์ผู้ใหญ่ (ชนิดา วัยวุฒิ เกียรติ ๒๕๒๔: ๒) สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นสาเหตุที่ทำให้วัฒนธรรมไทยเสื่อมโทรมลง ซึ่งความเสื่อมโทรมทาง วัฒนธรรมนั้นหมายถึง ความเสื่อมโทรมของชาติด้วย

การเลิกวัฒนธรรมของตัวเอง จะเป็นด้วยวิธีทางใดก็ตามจะต้องเป็น การพยายามเลิกล้มทำลายชาติไปแน่นอน เพราะวัฒนธรรมเป็นเครื่องแสดงถึง คุณลักษณะของชาติ หากวัฒนธรรมของชาติใดถูกแทรกซึมเปลี่ยนแปลงให้เหมือนกับ วัฒนธรรมของชาติอื่น ก็อาจกล่าวได้ว่า ชาตินั้นถูกกลืนโดยวัฒนธรรมในที่สุดก็จะ ไม่มีอะไรหลงเหลือแสดงความเป็นชาตินั้นเลย (ขุนพิสมัย ศิริกุล ๒๕๑๘: ๓)

การที่จะรักษาวัฒนธรรมเดิมของตนไว้ หรือรับเอาวัฒนธรรมใหม่เข้ามาขึ้นอยู่กับ ทัศนคติของบุคคลเป็นสำคัญ ฉะนั้นบทบาทในการ สร้างเสริมทัศนคติของบุคคลนั้นย่อม ขึ้นอยู่กับการให้การศึกษาเป็นสำคัญด้วย ดร.ธำรง บัวศรี ได้กล่าวไว้ว่า "การ วางแผนการศึกษาของชาตินั้น ส่วนหนึ่งที่จะต้องคำนึงถึงก็คือ ปัญหาสังคม และ วัฒนธรรมซึ่งการแผ่กระจายของวัฒนธรรมตะวันตก ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เป็นเหตุให้มีการขัดแย้งสังเลใจ เกิดปัญหาว่าทำอย่างไรจึงจะประสานวัฒนธรรม เก่ากับวัฒนธรรมใหม่ให้เข้ากันได้ และถ้าไม่รู้จักปรับปรุงแก้ไขให้วัฒนธรรมประสาน กันได้อย่างเหมาะสมกับสมัยและ เหตุการณ์แล้วอาจถูกวัฒนธรรมอื่นที่มีอิทธิพลเหนือกว่า กลืนไป ทำให้สูญเสียเอกราชของชาติได้ง่าย (คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ๒๕๒๔: ๔๐)

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนา ประเทศในด้าน เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สังคม และวัฒนธรรม เพราะ การพัฒนาในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวต้องอาศัยกำลังคนเป็นปัจจัยสำคัญ และกำลังคนจะมี

ประสิทธิภาพ ย่อมขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา (เช่น มาลากุล ๒๕๑๘: ๖) แม้ว่าการศึกษาไม่ใช่ยาเอนกประสงค์ที่จะแก้ปัญหาทุกอย่างได้ แต่การศึกษาก็มีส่วนที่จะช่วยแก้ปัญหาสังคม และโน้มนำกำลังคนไปสู่แนวทางที่พึงประสงค์ได้ ถ้าเราจัดการศึกษาให้เป็นในแนวทางที่ถูกต้อง (ลิปพนนท์ เกตุทัต ๒๕๑๘: ๒๔) ฉะนั้นการที่จะให้คนในชาติมีความรู้ควมเข้าใจในเรื่องวัฒนธรรมแล้วก็ต้องอาศัยการศึกษาเป็นสื่อในการพัฒนา เพื่อการดำรงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมอันดีของชาติไทยเรานั้นเอง

วิทยาลัยครูเป็นสถาบันระดับอุดมศึกษา ถ้าหากมองดูระบบอุดมศึกษาก็จะพบว่า สถาบันระดับอุดมศึกษาจะมีบทบาททางด้านการสอน การวิจัย การบริการสังคม และการถ่ายทอด ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (สุภรณ์ ศรีพหล, ๒๕๑๘: ๔๗) และจากพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พุทธศักราช ๒๕๑๘ มาตรา ๕ ได้บัญญัติไว้ว่า "ให้วิทยาลัยครูเป็นสถาบันการศึกษา และวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา วิชาการ และผลิตครูถึงระดับปริญญาตรี ส่งเสริมวิชาชีพและวิทยฐานะของครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ผู้บริหารการศึกษาทำนุบำรุงวัฒนธรรมท้องถิ่นและให้บริการทางวิชาการแก่สังคม" (ราชกิจจานุเบกษา ๒๕๑๘: ๒๔)

กรมฝึกหัดครูได้ตระหนักถึงความสำคัญในบทบาทและภารกิจเหล่านี้เป็นอย่างดีโดยเฉพาะในด้านการทำนุบำรุงวัฒนธรรมท้องถิ่น กรมฝึกหัดครูจึงได้สนับสนุนให้วิทยาลัยครูดำเนินการส่งเสริมทำนุบำรุงวัฒนธรรม โดยจัดหางบประมาณเกี่ยวกับการส่งเสริมวัฒนธรรมไปให้วิทยาลัยครูดำเนินการในด้านนี้ทุกปีทั่วประเทศ มากบ้างน้อยบ้างตามความสำคัญของโครงการ ซึ่งขึ้นอยู่กับเงินที่ได้จากสำนักงบประมาณ (สำนักงานเลขาธิการกรม ๒๕๒๔: ๔๖) และเพื่อให้บทบาทด้านการทำนุบำรุงวัฒนธรรมท้องถิ่นนี้เป็นบทบาทที่แท้จริง และมีผลในทางปฏิบัติ โดยให้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ และกระทรวงศึกษาธิการตามสภาพดังกล่าวแล้ว กรมฝึกหัดครูจึงได้กำหนดแผนงานด้านวัฒนธรรมให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อเป็นแนวในการปฏิบัติภารกิจและบทบาทที่มีอยู่ของวิทยาลัยครูด้านวัฒนธรรมไว้ ดังนี้ "ให้จัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมขึ้นในวิทยาลัยครู ทำหน้าที่ส่งเสริมประสานงานด้านวัฒนธรรม มุ่งเน้นด้านการศึกษา ค้นคว้าวิจัยด้านวัฒนธรรม สาขาต่าง ๆ ในท้องถิ่น และจัดตั้งหอวัฒนธรรมท้องถิ่นขึ้น" (สำนักงานเลขาธิการกรม ๒๕๒๔: ๑๓)

จากการวางแผนของกรมการฝึกหัดครู จะเห็นว่ามุ่งให้วิทยาลัยครูแต่ละวิทยาลัยดำเนินงานด้านวัฒนธรรมของท้องถิ่นที่สถาบันนั้น ๆ ตั้งอยู่ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มุ่งเฉพาะเขตภาคกลางเท่านั้น ซึ่งเป็นภาคที่มีวัฒนธรรมเก่าแก่อยู่มากเพราะเป็นภาคที่มีเมืองหลวงของประเทศตั้งอยู่ และเป็นภาคที่รวมแหล่งความเจริญต่าง ๆ ไว้มากมาย เช่น การศึกษา และเป็นภาคที่มีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจสูง ซึ่งความเจริญต่าง ๆ เหล่านี้เองอาจทำให้วัฒนธรรมของไทยที่มีอยู่ถูกอารยธรรมต่างชาติกลืนไม่เหลือวัฒนธรรมไทย ๆ ไว้เลย

ในภาคกลางของประเทศไทยซึ่งเป็นแหล่งที่รวมวัฒนธรรมที่สำคัญ ๆ และดั้งเดิมของไทยไว้มากมาย ซึ่งวัฒนธรรมต่าง ๆ เหล่านี้มีความเป็นเอกลักษณ์แสดงความเป็นชาติไว้หลายอย่าง เช่น

๑. สาขาศิลปกรรม ได้แก่ ภาษิต คำพังเพย นิทาน ปริศนา คำทาย ความเชื่อ เทพนิยาย นาฏศิลป์ คนตรีไทย ละคร ศิลปกรรม ปฏิมกรรมต่าง ๆ ฯลฯ

๒. สาขามนุษยศาสตร์ ได้แก่ ประเพณีการแต่งงาน การบวช การโกนจุก การปลูกเรือน การตั้งศาลพระภูมิ การทอดกฐิน คำนิยมต่าง ๆ ฯลฯ

๓. สาขาการช่างฝีมือ ได้แก่ การทอเสื่อกก การทอเสื่อไม้ไผ่ การแกะสลัก แกะบานประตูวัด การเย็บปักถักร้อย การเย็บตุ๊กตาเด็กเล่น การทำทอง การฝังมุกข์ เครื่องปั้นดินเผา เครื่องจักสาน การตีเหล็ก ช่างไม้ ฯลฯ

๔. สาขากีฬาและนันทนาการ ได้แก่ มวยไทย ฟันดาบ กระบี่กระบอง ตะกร้อ หมากรูก ขนไก่ ริงกระบือ การกวดปลา ขนวัว การละเล่นต่างๆ เช่น เพลงเรือ รำกลองยาว ฯลฯ

๕. สาขาคหกรรมศาสตร์ ได้แก่ อาหารไทย ๆ เช่น การทำขนมหวานต่าง ๆ การแต่งกายแบบไทย ๆ ตามสมัยต่าง ๆ มารยาทไทย ๆ แม้กระทั่งการตกแต่งบ้านเรือน

การวิจัยในครั้งนี้นี้มุ่งที่จะศึกษาถึงบทบาททางด้านการทำงานบูรณวัฒนธรรมของวิทยาลัยครูในเขตภาคกลางรวม ๑๑ แห่ง ซึ่งแต่ละแห่งก็จะมีบทบาทเฉพาะของตัวเองในขอบเขตจังหวัดที่วิทยาลัยครูนั้น ๆ รับผิดชอบอยู่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักดังนี้

๑. เพื่อศึกษาบทบาทการทำนุบำรุงส่งเสริมวัฒนธรรมของชาติ ของวิทยาลัยครูในเขตภาคกลาง
๒. เพื่อศึกษาถึงวิธีการดำเนินงานการส่งเสริม ทำนุบำรุงวัฒนธรรมท้องถิ่นใน เขตที่วิทยาลัยแต่ละแห่งรับผิดชอบ
๓. เพื่อศึกษาปัญหา และอุปสรรค ในด้านการดำเนินงานการทำนุบำรุง ส่งเสริม ศึกษาวรรณกรรมท้องถิ่นของวิทยาลัยครูภาคกลาง
๔. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการทำนุบำรุงวัฒนธรรมท้องถิ่นในเขตวิทยาลัยครูภาคกลาง

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงบทบาทหน้าที่และการดำเนินงานของวิทยาลัยครูที่เปิดสอนวิชาชีพครูถึงระดับปริญญาตรีใน เขตภาคกลาง ซึ่งมีจำนวน ๑๑ แห่ง คือ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา วิทยาลัยครูธนบุรี วิทยาลัยครูสวนดุสิต วิทยาลัยครูสวนสุนันทา วิทยาลัยครูจันทระเกษม วิทยาลัยครูพระนคร วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลัยการณัฏ วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา วิทยาลัยครูจันทบุรี วิทยาลัยครูเทศบาล วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา โดยจะสอบถามผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน และคณะกรรมการประจำศูนย์วัฒนธรรม รวมทั้งสัมภาษณ์หัวหน้าฝ่ายกิจการนักศึกษา และประธานศูนย์วัฒนธรรมและ เลขาธิการศูนย์วัฒนธรรม ใน เรื่องของบทบาท หน้าที่ และการดำเนินงานของวิทยาลัยครูใน เขตภาคกลาง ทางด้านการทำนุบำรุงวัฒนธรรมของชาติ

ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย

๑. บทบาท หมายถึง รูปแบบของพฤติกรรมที่แสดงออกมาตามอำนาจหน้าที่ที่สถาบันได้รับ สถาบันหนึ่ง ๆ อาจมีหลายบทบาทก็ได้ และการแสดงบทบาทสามารถที่จะสังเกตและวัดพฤติกรรมออกมาเป็นปริมาณงาน และประเมินผลได้

๒. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ปรึกษา ควบคุมดูแลการดำเนินการของวิทยาลัย อันได้แก่ รองอธิการฝ่ายวิชาการ รองอธิการฝ่ายบริหาร รองอธิการฝ่ายกิจการนักศึกษา หัวหน้าคณะครุศาสตร์ หัวหน้าคณะวิทยาศาสตร์ หัวหน้าคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

๓. อาจารย์ผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครูที่ทำหน้าที่สอน วิจัยบริการทางวิชาการแก่ชุมชนและทำหน้าที่บริหาร รวมทั้งทำหน้าที่อื่น ๆ ในวิทยาลัยครูในภาคเรียนที่สอง ปีการศึกษา ๒๕๒๕

๔. คณะกรรมการประจำศูนย์วัฒนธรรม หมายถึง บุคลากรอื่น ๆ ที่ทางสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ เห็นเหมาะสมแล้วแต่งตั้งให้เป็นประธาน หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ ตามที่ทางสำนักงานฯ กำหนด

๕. ทำนุบำรุง หมายถึง การเก็บรักษา อนุรักษ์ ส่งเสริมให้คงอยู่สืบไป และรวมหมายถึงการวิวัฒนาการให้ดีขึ้นด้วย

๖. วัฒนธรรม หมายถึง สิ่งที่ดีงามที่เป็นมรดกทางสังคมของไทยประจำชาติ และประจำท้องถิ่นในเขตภาคกลาง ที่ควรจะหวงแหน และรักษาให้คงอยู่สืบไป

ขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

๑. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็น ผู้บริหาร อาจารย์ และคณะกรรมการประจำศูนย์วัฒนธรรมในวิทยาลัยครู ๑๑ แห่ง โดยใช้วิธี ดังนี้

๑.๑ กลุ่มผู้บริหาร ได้แก่ ผู้บริหารระดับหัวหน้าคณะวิชาขึ้นไป
จำนวนทั้งสิ้น ๗๗ คน โดยใช้ประชากรทั้งหมด

๑.๒ กลุ่มอาจารย์ผู้สอน ใช้วิธีสุ่มแบบ Stratified Random
Sampling จากผู้สอนรายวิชาตรงตามสาขาทางด้านวัฒนธรรมทั้ง ๔ สาขา ได้แก่
สาขาศิลปะ สาขามนุษยศาสตร์ สาขาช่างฝีมือ สาขากีฬาและนันทนาการ และสาขา
คหกรรมศาสตร์ จำนวนทั้งสิ้น ๑๖๕ คน

๑.๓ กลุ่มคณะกรรมการประจำศูนย์วัฒนธรรม ได้แก่ ประธานศูนย์ ฯ
รองประธานศูนย์ ฯ เลขานุการศูนย์ ฯ หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ จำนวนทั้งสิ้น ๔๔ คน

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือทำการ
วิจัย ๒ ประเภทคือ

๑. แบบสอบถาม

๒. แบบสัมภาษณ์

แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น ๔ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะ
คำถามที่ใช้เป็นแบบเลือกตอบ (Check List) และแบบปลายเปิด (Open Ended)

ตอนที่ ๒ เกี่ยวกับความคิดเห็นในด้านวิธีดำเนินการ ลักษณะและ
เป้าหมายของการจัดกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมของวิทยาลัยในรอบปีการศึกษา ๒๕๒๔
ซึ่งมีอยู่ ๒ ส่วนด้วยกัน คือ

๑. ลักษณะงานทางด้านวัฒนธรรมที่วิทยาลัยได้จัดให้มีขึ้น

๒. วิธีดำเนินการที่วิทยาลัยได้กระทำเป็นผลสำเร็จ

โดยลักษณะคำถามที่ใช้เป็นแบบจัดอันดับความสำคัญ

ตอนที่ ๓ เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมทางด้าน
วัฒนธรรมของวิทยาลัยในปีการศึกษา ๒๕๒๔ โดยแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ

๑. การดำเนินกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมในลักษณะที่เกี่ยวข้องกับ
การสอน การจัดประกวดหรือจัดแข่งขัน การวิจัยศึกษาและรวบรวม การประสานงานติดต่อ
ด้านทัศนศึกษา ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านเทคนิคและวิธีการอื่น ๆ ลักษณะคำถามในส่วน
นี้เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า ซึ่งมีระดับน้ำหนักให้เลือก ๔ ระดับ คือ ปฏิบัติมากที่สุด
ปฏิบัติค่อนข้างมาก ปฏิบัติค่อนข้างน้อย และปฏิบัติน้อยที่สุดหรือแทบไม่ได้ปฏิบัติเลย

๒. กิจกรรมที่วิทยาลัยจัด แล้วได้รับความสนใจและความสำเร็จมากที่สุด ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด

ตอนที่ ๔ เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการแสดงบทบาททางด้านวัฒนธรรมของวิทยาลัย ในปีการศึกษา ๒๕๒๔ โดยแบ่งเป็น ๔ ด้าน คือ

๑. ด้านการดำเนินงานและวิธีการทำงาน
๒. ด้านการประสานงานกับหน่วยงานอื่นทั้งภายในและภายนอกวิทยาลัย
๓. ด้านบุคลากร
๔. ด้านปัญหาและอุปสรรคด้านวิชาการ
๕. ด้านปัญหาทั่วไป

โดยมีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า มี ๕ ระดับ คือ มีปัญหามากที่สุด มีปัญหาค่อนข้างมาก มีปัญหาค่อนข้างน้อย มีปัญหาน้อยที่สุดหรือไม่มีปัญหาเลย และไม่ทราบข้อเท็จจริง

แบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ และปลายเปิด

ตอนที่ ๒ เกี่ยวกับกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมที่วิทยาลัยได้จัดให้มีขึ้น ในปีการศึกษา ๒๕๒๔ ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด

ตอนที่ ๓ เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินบทบาททางด้านวัฒนธรรมของวิทยาลัย ในปีการศึกษา ๒๕๒๔ ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบระบุปัญหาอื่น ๆ นอกเหนือจากที่ปรากฏอยู่ในแบบสอบถาม

๓. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เดินทางไปแจกแบบสอบถามและทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเองที่วิทยาลัยครูเขตภาคกลางทั้ง ๑๑ แห่ง และเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

๔. การวิเคราะห์ข้อมูล จากแบบสอบถามที่ตอบแล้วได้นำมาวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติ ต่าง ๆ คือ ค่าร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ห้องสมุดวัฒนธรรม
ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

๔

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

๑. เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนและการกำหนดนโยบายการดำเนินงานของวิทยาลัยครูและของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
๒. เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงาน และจัดทำโครงการของศูนย์วัฒนธรรมในวิทยาลัยครู เพื่อการจัดกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมแก่นักศึกษา
๓. เพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตร และจัดกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแผนงานทางด้านวัฒนธรรมของชาติ
๔. เพื่อเป็นแนวทางกระตุ้นเตือนผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน และบุคคลที่เกี่ยวข้องให้ตระหนักถึงความสำคัญของวัฒนธรรมของชาติและของท้องถิ่นให้มากขึ้น และปฏิบัติภาระหน้าที่ตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. ๒๕๑๔ ที่ว่า "ให้วิทยาลัยครูเป็นสถาบันการศึกษาและการวิจัย มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาริชาการและผลิตครูถึงระดับปริญญาตรี ทำการวิจัยส่งเสริมวิชาชีพ และวิทยฐานะของครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ผู้บริหารการศึกษา หนุนบำรุงวัฒนธรรมและให้บริการทางวิชาการแก่สังคม" (กรมการฝึกหัดครู, ๒๕๒๔: ๖๒) มากยิ่งขึ้น
๕. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ในด้านการจัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม

วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มนุษย์มีความตื่นรนชวนชวายที่จะให้หันความเป็นป่าเถื่อน มีความปลอดภัย และมีความเป็นอยู่อย่างสุขสบาย เพราะมนุษย์รู้จักคิด รู้จักใช้ และรู้จักพูดเพื่อ ถ่ายทอดความรู้ และความรู้สึกรู้สึกนึกคิดให้แก่กันและกันได้ สิ่งนั้นคือ ภาษา (เสฐียร-โกเศศ ๒๔๕๕: คำนำ) ซึ่งมีทั้งภาษาเขียนและภาษาพูด เพราะความต้องการ ที่จะพ้นจากสภาพความเป็นสัตว์นี้เอง เนื่องจากมนุษย์มี "ใจ" เป็นตัวการ เมื่อใจ คิด ใจรู้สึก และใจเชื่ออย่างใดก็ดำเนินชีวิตไปตามพื้นเพกำหนดไว้ให้ต้องการสะสม ผลผลิตที่คนในสังคมคิดทำขึ้น หรือสร้างขึ้นมาคือการจดจำ และสืบทอดกันมาหรือจดจำไว้ จากสิ่งต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้นมา แล้วถ่ายทอดวิชาความรู้เหล่านี้สืบทอดกันมาโดยลำดับ ซึ่งเรียกว่า "วัฒนธรรม"

วัฒนธรรมเป็นผลงานของมนุษย์ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า มนุษย์เป็นผู้สร้างสรรค์วัฒนธรรม (เกษม อุทยานิน ๒๕๐๖: ๔๗-๔๘) ซึ่งมนุษย์จะมีลักษณะ พิเศษ ดังนี้

- ก. มนุษย์มีสมองอันทรงคุณภาพ
- ข. การปราศจากสัญชาติป่าเถื่อนของมนุษย์
- ค. การมีภาษา

ปัจจัยในการสร้างวัฒนธรรมมี ๓ ประการ ได้แก่ ความรู้จักคิด ความ รู้จักใช้ และความรู้จักพูด ของมนุษย์นั่นเอง (สุนทรพิพิธ ๒๕๑๒: ๒๒)

- ก. มนุษย์รู้จักคิดเป็นพิเศษกว่าสัตว์อื่น สามารถใช้ปัญญาคิดค้น รู้จัก เหตุและรู้จักผลจนสามารถคิดสร้างสิ่งต่าง ๆ ขึ้นได้
- ข. มนุษย์รู้จักใช้สิ่งของแทนมือ เช่น สิ่งอันเป็นเครื่องมือต่าง ๆ ทั้ง ที่เป็นเองตามธรรมชาติ และที่ประดิษฐ์ขึ้น
- ค. มนุษย์รู้จักพูดเพื่อถ่ายทอดความรู้ และความรู้สำนึกให้แก่กันและกัน ได้ สิ่งนั้นก็คือภาษา ซึ่งมีทั้งภาษาเขียนและภาษาพูด

วันที่ เดือน ปี ๑๕ ธ.ค ๖๕

จากผลของจิตใจ ความคิด ความรู้สึก และความเชื่อนี้เป็นบ่อเกิดของวัฒนธรรม แต่ตามธรรมชาติจะรู้เรื่องของใจโดยตรงไม่ได้ เพราะใจเป็นนามธรรม ไม่มีตัวตน จิตใจไม่แสดงออกให้เป็นรูปธรรม เราก็ไม่สามารถจะศึกษาได้ แต่ใจก็สามารถแสดงออกได้โดย

๑. ทางพฤติกรรมสังคม ได้แก่ กิริยา อากาาร และบทบาทซึ่งมนุษย์ในสังคมแสดงออกเป็นนิสัย ความเคยชินและเป็นแบบเดียวกัน รวมทั้งรู้จักใช้สิ่งซึ่งสร้างหรือทำขึ้นนั้นได้ด้วย เช่น คนไทยนั้นพับเพียบพิงเทศน์ เรียกว่ามารยาทสังคม

๒. ทางวาจาและท่าทาง เมื่อพูดกัน ดังจะเห็นว่า ขนบางชาติพูดเสียงดัง บางชาติพูดเร็ว บางชาติเวลาพูดต้องยกมือประกอบ

๓. ทางกิจกรรม คือความไม่อยู่นิ่ง ในอันที่จะประกอบการทำงานหรือการเล่น การกระทำต่าง ๆ เป็นต้นว่า การร่วมมือกันทางกิจกรรม การเล่นกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ งานอดิเรกต่าง ๆ

๔. ผลอันเกิดจากกิจกรรมที่เป็นผลิตผลของมนุษย์ เช่น บ้านเรือน พาหนะ เครื่องใช้สอย เป็นต้น

สิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวนี้แหละเป็นเครื่องแสดงออกซึ่งวัฒนธรรม เมื่อพิจารณาสิ่งที่เรียกว่า วัฒนธรรมตามต้นกำเนิดนี้ ก็จะทำให้เห็นว่าเนื้อหาของวัฒนธรรมไม่มีตัวตนเพียงเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดของคนในหมู่คณะ เมื่อจะประพฤติกิจกรรมใด ก็นำความรู้สึกซึ่งมีอยู่ในใจ แล้วนำมาแสดงออกให้เห็น เป็นวิถีชีวิตของส่วนรวมด้านสิ่งต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นเป็นรูปธรรม ก็ล้วนมาแต่ใจคิดอันเป็นนามธรรม

ส่วนการถือเอาว่าสิ่งต่าง ๆ ที่เห็นได้เป็นวัฒนธรรม ก็เพราะความสะดวกแก่การที่จะคิด และความเข้าใจ ด้วยเป็นวัตถุอันเห็นได้ง่ายกว่าสิ่งเป็นนามธรรม เพื่อสะดวกแก่การศึกษา จึงกล่าวได้ว่าวัฒนธรรมจะปรากฏและประจักษ์แก่เราได้ ก็ที่ตัวคนและสิ่งที่คนสร้างขึ้นเท่านั้น

ความหมายของวัฒนธรรม

"วัฒนธรรม" ตรงกับศัพท์ภาษาอังกฤษว่า "Culture" ซึ่งมีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า "Cultura" หมายถึง การเพาะปลูก และการปลูกฝังซึ่งหมายถึง การปลูกฝังสิ่งที่ดีงาม เพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามในชีวิต

"วัฒนธรรม" เป็นคำสมาสระหว่างคำว่า

วัฒน หมายถึง เจริญงอกงาม รุ่งเรือง

ธรรม หมายถึง กฎระเบียบ ข้อปฏิบัติ

ฉะนั้นคำว่า "วัฒนธรรม" จึงแปลตามพยัญชนะว่าสภาพอันเป็นความ
เจริญงอกงาม วัฒนธรรมคือพฤติกรรมว่าจา ทำดี และกิจกรรม และรวมทั้งสิ่งที่
ผลิตขึ้นจากกิจกรรม ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นการแสดงออกของใจ วัฒนธรรมจะประจักษ์
แก่เราได้ก็ในตัวคน และสิ่งที่คนสร้างขึ้นเท่านั้น (เสาวณีย์ จิตต์หมวด ๒๕๒๕: ๑๖)
ส่วนในภาษาอังกฤษได้แบ่งแยกตามความหมายของทางวัฒนธรรมออกได้
(สุนทรพิพิธ ๒๕๑๖: ๑๒) ดังนี้

Culture	= วัฒนธรรม
Social Culture	= วัฒนธรรมแห่งสังคม
Individual Culture	= วัฒนธรรมแห่งบุคคล
Physical Culture	= วัฒนธรรมกายภาพ
Intellectual Culture	= วัฒนธรรมแห่งปัญญา
Spiritual Culture	= วัฒนธรรมแห่งจิตใจ
Agri Culture	= วัฒนธรรมการเกษตร
Value Culture	= วัฒนธรรมทางคุณค่า

ส่วนพจนานุกรม Webster (1964:444) ได้อธิบายความหมายของ
วัฒนธรรมไว้ซึ่งสรุปได้ ๘ ประการ คือ

๑. การกระทำหรือขบวนการแห่งการตระเตรียม
๒. การยกสถานะการปรับปรุงให้ดีขึ้น หรือการพัฒนา
๓. ความเจริญเติบโต
๔. มีอาณาจักรที่ถูกต้อง
๕. การกลั่นกรองหรือการพัฒนาโดยอาศัยการศึกษาและความชำนาญ
๖. การฝึกฝน และกลั่นกรองจิตใจ อารมณ์ กิริยา วาจา รสนิยม
๗. ผลของการฝึกฝน และกลั่นกรองพฤติกรรม
๘. แนวความคิดเป็น นิสัย ทักษะ ศิลปะ เครื่องมือ สถาบันของประชาชน
กลุ่มหนึ่งในสมัยใดสมัยหนึ่ง

หนังสือ Encyclopedia of Social Science (1937 : 621) กล่าวถึงคำว่า Culture โดยให้ความหมายว่า วัฒนธรรม โดยปกติเป็นคำที่ใช้เรียก กับวิชามนุษยวิทยาสสมัยปัจจุบัน (Modern Anthropology) กับในวิชาสังคมศาสตร์ (Social Sciences) เป็นคำที่เล็งถึงมรดกสังคม (Social Heritage) และในหนังสือ The Shorter Oxford Dictionary (1941:106) ให้ประวัติของคำว่าวัฒนธรรมไว้ว่า Culture มาจากคำฝรั่งเศสซึ่งดัดแปลงมาจากคำลาติน ในปีค.ศ.๑๔๑๐ มีที่ใช้แปลว่า "ความดีซึ้นหรือประณีตซึ้นกว่าเดิมโดยการศึกษาและการฝึกหัด" (Improvement or Refinement by Education and Training) ในเวลาต่อมา ในปี ค.ศ.๑๘๐๔ มีที่ใช้แปลว่า "การฝึก หรือการทำให้ประณีตซึ้นซึ่งจิตใจ ธรรมเนียมและจริยธัธยาศัย สภาพแห่งการที่ใ้รับการอบรมหรือทำให้ปราณีตซึ้น"

พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ.๒๔๘๔ ได้บัญญัติไว้เป็นส่วนรวม โดยหมายเอาแต่ผลเป็นสำคัญ ดังนี้ "วัฒนธรรม" หมายถึง ลักษณะที่แสดงถึงความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติและศีลธรรมอันดีงามของประชาชน (มาตรา ๓)

จากความหมายแห่งคำว่า "วัฒนธรรม" ในพระราชบัญญัติดังกล่าวนี้ จะเห็นได้ทันทีว่า เรามิได้บัญญัติคำว่า วัฒนธรรม เพื่อให้มีความหมายในการพูด หรือเขียนอย่างเดียว แต่มุ่งให้คำ ๆ นี้มีความหมายในการยกระดับของคนในชาติให้สูงซึ้นด้วย เพราะเมื่อพิจารณาตามหลักวิชามนุษยวิทยา และสังคมวิทยา การกระทำหรือความเคลื่อนไหวของมนุษย์ทุกอย่าง นับว่าเป็นวัฒนธรรมทั้งสิ้น ไม่ว่าจะดีหรือเลว ถูกหรือผิดอย่างไร เพราะวิชาดังกล่าวมุ่งศึกษาสภาพการตามความเป็นจริงของมนุษย์ตามที่ปรากฏตั้งแต่อดีต มาจนถึงปัจจุบันแล้วบันทึกไว้ในฐานะเป็นมรดกทางสังคมประจำยุคสมัยนั้น ๆ หรือเป็นข้อเท็จจริงทางสังคม ดังนั้นคำจำกัดความหรือความหมายแห่งคำว่า "วัฒนธรรม" ตามพระราชบัญญัตินี้จึงแสดงความมุ่งหมาย โดยเฉพาะว่า เราจะไม่เพียงรับมรดกทางสังคมจากบรรพบุรุษเราเท่านั้น แต่เราจะรักษาของเดิมที่คืออยู่ แก่ไขของเดิมที่ควรแก้ หรือดัดแปลง รวมทั้งยกมาตรฐานความดีซึ้นใหม่และส่งเสริมให้เป็นลักษณะที่ดีประจำชาติสืบไปจนถึงอนุชน

สาโรช บัวศรี (๒๕๒๕: ๕๓๕) ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมว่า หมายถึง "ความดี ความงาม และความจริงในชีวิตมนุษย์ซึ่งปรากฏในรูปแบบต่าง ๆ และได้ตกทอดมาถึงเราในปัจจุบัน หรือเราได้ปรับปรุง และสร้างสรรค์ขึ้นในสมัยของเราเอง"

พัทยา สายหู (๒๕๒๕: ๕๓๕) ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมเป็น ๒ ลักษณะ คือ

ก. ในหมู่ชาวต่างประเทศที่เป็นสมาชิกคนธรรมดาเมื่อใช้คำว่า "Culture" มักหมายถึงสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นแบบอย่างมารยาทความประพฤติ และธรรมเนียมของชนชั้นสูง หรือผู้มีการศึกษาสูง มีความซาบซึ้งในศิลปะวรรณคดี ฯลฯ

ข. ในหมู่ชาวต่างประเทศสมัยใหม่ ที่เป็นนักวิชาการโดยเฉพาะในแขนงวิชาทางสังคมศาสตร์ เมื่อใช้คำว่า "Culture" ก็มักใช้ตามความหมายที่กำหนดไว้ในวิชามนุษยวิทยา (Anthropology) เป็นปฐม และสังคมวิทยา และวิชาอื่น ๆ ในสังคมศาสตร์ รับผิดชอบต่อกันมาจนเป็นสากลทั่วไปในหมู่นักวิจัยตามนัยนี้ คำว่า Culture หมายถึง แบบอย่างการดำรงชีวิตของกลุ่ม ซึ่งสมาชิกเรียนรู้ถ่ายทอดกันไปด้วยการสั่งสอน อบรม ทั้งทางตรงและทางอ้อม

จากความหมายของวัฒนธรรมที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ พอจะสรุปว่าวัฒนธรรม คือ แบบแผนชีวิตความเป็นอยู่ของชนกลุ่มหนึ่ง ในขณะใดขณะหนึ่งเท่านั้น ไม่ว่าในทัศนะของผู้อื่นจะเห็น เป็นความเจริญงอกงามหรือความเสื่อมถอย ไม่ว่าแบบอย่างนั้น จะยืนยงคงมาช้านาน หรือเพิ่งเกิดมีขึ้น ฯลฯ ก็ตามถ้าตราบใครคนที่อยู่ร่วมกันในกลุ่มนั้น เห็นดีเห็นชอบที่จะ เป็นอยู่กันด้วยชีวิตแบบนั้นแล้ว เราก็อนุโลมหรือเรียกได้ว่าเป็น วัฒนธรรมของคนกลุ่มนั้น ๆ ได้

จากความหมายของวัฒนธรรมที่กล่าวมานั้น จะสังเกตว่าวัฒนธรรมดังกล่าวแล้วไม่ได้ระบุออกมาให้ชัดเจนว่า วัฒนธรรมประกอบด้วยอะไรบ้าง ดังนั้นต่อไปนี้จะขอกล่าวถึงองค์ประกอบของวัฒนธรรมพอสมควร เพื่อประกอบการเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องวัฒนธรรม ดังนี้

องค์ประกอบของแบบแผนทางวัฒนธรรม

Biesang (1978: 168) ได้สรุปถึงองค์ประกอบทางวัฒนธรรมว่าสามารถแบ่งออกได้เป็น ๒ ส่วน คือ

๑. ส่วนที่มองเห็นได้ (Overt Culture) อันได้แก่ การกระทำและสิ่งต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้นเป็นสิ่งที่ไม่มีความหมายในตัวของมันเอง แต่จะเข้าใจได้จากสภาพแวดล้อมทางสังคมในระยะเวลาใดหรือสถานที่ใดสถานที่หนึ่ง

๒. ส่วนที่ไม่สามารถมองเห็นได้ (Covert Culture) ซึ่งได้แก่ แนวความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติ วัฒนธรรมส่วนนี้เป็นตัวกำหนดรูปแบบและรูปร่างของวัฒนธรรมทั้งหมด

ส่วน Hocbel (๑๙๕๖: ๑๗๕) ผู้ซึ่งได้ให้นิยามวัฒนธรรมว่าเป็นพฤติกรรมทั้งหมดที่เกิดจากการเรียนรู้ ได้จำแนกวัฒนธรรมออกเป็น

๑. พฤติกรรมที่สังเกตได้ (Overt Behavior) ซึ่งเป็นการกระทำที่ปรากฏออกมาให้เห็น เป็นการเคลื่อนไหวที่เกิดจากการกระทำของกล้ามเนื้อเนื้อที่สามารถจะมองเห็นได้โดยตรง

๒. พฤติกรรมที่ไม่สามารถจะสังเกตเห็นได้ (Covert Behavior) เป็นกิจกรรมภายใน เช่น การคิด กิจกรรมของต่อมภายใน พฤติกรรมส่วนนี้จะควบคุมการรับรู้ (Perception) เพราะเป็นส่วนที่ทำให้เกิดทัศนคติความเชื่อ

ส่วน สมภพ ภิรมย์ (๒๕๒๕: ๑๒) ได้แบ่งวัฒนธรรมออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ

๑. วัฒนธรรมทางวัตถุ เช่น บ้านเรือน เครื่องใช้ และเครื่องนุ่งห่ม

๒. วัฒนธรรมทางจิตใจ ได้แก่ ศาสนา จรรยา ศิลปะ แต่สิ่งเหล่านี้ย่อมอยู่ตามลำพังมองไม่เห็น เพราะมันอยู่ในความรู้สึก ถ้าจะปรากฏก็ต้องปรากฏออกมาทางวัตถุเหมือนกัน

ส่วน เสาวณีย์ จิตต์หมวด (๒๕๒๕: ๑๗) ได้แบ่งองค์ประกอบทางวัฒนธรรมไว้ ๔ ส่วน คือ

๑. องค์กรวัตถุ (Instrumental and symbolic Objects) คือสิ่งที่มีรูปร่างแต่เป็นสัญลักษณ์ ซึ่งได้แก่ ภาษาและตัวเลข เป็นต้น

๒. องค์กรการ (Organization) คือ กลุ่มที่มีการจัดตั้งขึ้นอย่างมีระเบียบ เช่น ชมรม สโมสร สมาคม ซึ่งองค์กรที่เล็กที่สุดได้แก่ ครอบครัว

๓. องค์คติ (Concepts) ได้แก่ความคิด ความเข้าใจ ความศรัทธา และอุดมการณ์ต่าง ๆ เช่น ความคิดในทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ ความเข้าใจในเรื่องมนุษย์ ความศรัทธาในเรื่องพระเจ้าองค์เดียว ฯ ซึ่งจะเป็นแนวทางสร้างพฤติกรรมมนุษย์

๔. องค์พิธีการ (Usages) ได้แก่ ขนบธรรมเนียม ประเพณีที่แสดงออกมาในรูปพิธีกรรมต่าง เช่น การเกิด การตาย การปลูกบ้าน ใหม่ ๆ โดยพิธีการเหล่านี้มีการเปลี่ยนแปลงไปบ้างตามสภาพสังคมท้องถิ่น

ฉะนั้นจากองค์ประกอบของวัฒนธรรมที่กล่าวมานี้ มีข้อน่าสังเกต ว่า องค์ประกอบทางวัฒนธรรมนั้นจะมีลักษณะคล้าย ๆ กันหรือเหมือนกัน โดยสรุป ได้ว่า องค์ประกอบทางวัฒนธรรมมี ๒ รูปแบบ คือ

๑. ชนิดไม่มีรูปแบบ และเนื้อหาที่แน่นอนและชัดเจน เรียกว่า "นามธรรม"

๒. ชนิดที่มีรูปแบบและมีเนื้อหาที่แน่นอนชัดเจน เรียกว่า "รูปธรรม"

จากองค์ประกอบทั้ง ๒ รูปแบบนี้ เป็นเครื่องส่งเสริมให้มนุษย์มีความสุขกายสบายใจ ถ้าขาดเสียอย่างใดอย่างหนึ่งก็ไม่สมบูรณ์ และองค์ประกอบทั้งสองส่วนก็เป็นตัวกำหนดวัฒนธรรมต่าง ๆ ขึ้น และจะต้องมีความสมดุลย์กันจึงจะทำให้วัฒนธรรมเจริญไปด้วยดี ถ้าไม่สมดุลย์กันก็จะเจริญไปไม่ได้ สำหรับชาติไทยนั้น วัฒนธรรมของชาติย่อมมาจากมวลชน จะต้องมีความสมดุลย์กัน ชีวิตของชาติจึงจะดำเนินไปสู่ความวัฒนาถ้าไม่สมดุลย์กันก็จะเป็นเหตุให้ชาติตกอยู่ในความหายนะได้ เพราะเหตุความไม่สมดุลย์กันนั่นเอง เป็นปัจจัยทอนกำลังของชาติให้เสื่อมลง

ประเภทของวัฒนธรรม

Kroches (๑๙๖๔: ๖๔๒) ได้ประมวลวัฒนธรรมทั้งหมดซึ่งมนุษย์ต้องการและจำเป็นต้องมีนั้นออกเป็น ๔ หมวด คือ

๑. หมวดร่างกายและชีวิต ได้แก่ การรู้จักการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ รู้จักถนอมอาหารโดยวิธีการต่าง ๆ รู้จักเอาสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติมาใช้ มาประดิษฐ์ทำเป็นเครื่องนุ่งห่ม สร้างบ้านเรือน ทำเครื่องใช้ เครื่องมือ ตลอดจน

ยวดยานพาหนะ ถนนหนทาง ก็เพื่อความสะดวกสบายแก่ชีวิตและร่างกาย

๒. หมวดสังคม วัฒนธรรม เกิดขึ้นแก่สังคมด้วยความรู้สอง

ประการ คือ

๒.๑ Technology เป็นความรู้เกี่ยวกับเรื่องการจัดทำ

เรื่องการผลิตบรรดาสิ่งที่เป็นปัจจัยแก่ชีวิต เช่น การผลิตอาหาร เครื่องจักร ยารักษาโรค เคมีภัณฑ์ พาหนะ อาวุธ เป็นต้น

๒.๒ กิจกรรมทางเศรษฐกิจ เป็นเรื่องเกี่ยวกับผลิตรกรรม

บริโภคกรรม วิภาคกรรม และประวัติกกรรม ซึ่งมนุษย์ได้สร้างขึ้น เพื่อความอุดมสมบูรณ์ และเพื่อความขุขสบายในทาง เศรษฐทรัพย์

๓. หมวดจิตใจ มนุษย์มีวัฒนธรรมทางความเชื่อถือ เพื่อบำรุง

จิตใจ เมื่อได้รับความทุกข์เดือดร้อน มีความสะเทือนใจอย่างรุนแรง หรือหวั่นวิตก ต่อภัย จึงคิดถึงเรื่องศาสนา เพื่อ เป็นเครื่องยึดถือช่วยเหลือ ฉะนั้นศาสนาจึงเป็น สิ่งกำหนดบังคับใจไม่ให้ประพฤตชั่ว

๔. หมวดสุนทรียภาพ (Asothetics) คือเรื่องเกี่ยวกับความ

งาม เพลิดเพลินใจและสบายใจ เพื่อบำรุงจิตใจให้ร่าเริง คลายความเหน็ดเหนื่อย ซึ่งได้คิดสร้างสรรค์สิ่งอันเป็นความงาม และความไพเราะแซมซ้อยขึ้น อันเรียกว่า สุนทรียศาสตร์ ถือ เป็นความรู้ (ศิลปะรวมทั้งการแสดงซึ่งรวมอยู่ในวัฒนธรรมหมวดนี้ จะมีรูปลักษณะใด ก็แล้วแต่ทรัพยากรธรรมชาติ ความสามัคคีในหมู่คณะและการปกครอง อันเป็นเงื่อนไขให้สร้างเป็นศิลปกรรมขึ้น)

๕. หมวดภาษา ความต้องการและความจำเป็นทางภาษาอาจ

กล่าวได้ว่าวัฒนธรรมจะยืนยง และมีความเจริญงอกงาม ก็อยู่ที่มนุษย์มีภาษาที่สามารถพูดจาติดต่อบอกเล่ากันได้ ก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจระหว่างกัน ฉะนั้น ถ้าขาดภาษา วัฒนธรรมก็หมดสภาพความก้าวหน้า เพราะการถ่ายทอดวัฒนธรรมให้ แก่กัน ในสังคมจะทำได้ เป็นส่วนใหญ่ ก็อยู่ที่การมีภาษา สำหรับสื่อสารความรู้และความรู้สึกแก่กัน

วัฒนธรรมจำแนกตามหลักสากลได้ ๔ สาขา ซึ่ง สาโรช บัวศรี ได้ไปร่วมประชุมระหว่างชาติ เรื่องนโยบายวัฒนธรรม ซึ่งองค์การ UNESCO ได้จัดขึ้นเป็นครั้งแรกในโลก ณ กรุงเวนิซ ใน พ.ศ.๒๕๑๓ (ค.ศ.๑๙๗๑) (สำนักงาน-

คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ๒๕๒๕: เอกสารอัครสำเนาท) ดังนี้

๑. สาขามนุษยศาสตร์ ว่าด้วยเรื่องขนบธรรมเนียมประเพณี
คุณธรรม ค่านิยม ศาสนา ปรัชญา ประวัติศาสตร์ โบราณคดี มวยไทยในสังคม
การปกครอง กฎหมาย
๒. สาขาศิลปกรรม ว่าด้วยเรื่องภาษาและวรรณคดี การละคร
นาฏศิลป์ วจิตรศิลป์ ดนตรี สถาปัตยกรรม ปฎิมากรรม ศิลปกรรม วิทยุ โทรทัศน์
ภาพยนตร์
๓. สาขาการช่างฝีมือ ว่าด้วยเรื่องการเย็บปักถักร้อย การ
แกะสลัก การทอผ้า การจักสาน การทำเครื่องเงิน เครื่องทอง การ
จัดดอกไม้ อุตสาหกรรมในครัวเรือน
๔. สาขาคหกรรม ว่าด้วยเรื่องอาหาร การแต่งกาย การ
ตกแต่งบ้าน ยารักษาโรค การดูแลเด็ก ครอบครัวยุ มวยไทยในการกินอยู่ การ
ต้อนรับแขก การประกอบอาชีพ เสื้อผ้า
๕. สาขากีฬาและนันทนาการ ว่าด้วยเรื่องการเล่นกีฬา
พื้นเมือง เช่น ฟันดาบ ต่อยมวย กระบี่กระบอง ตะกร้อ สะบ้า หมากรูก

การเปลี่ยนแปลงแห่งวัฒนธรรม

สิ่งทั้งหลายทั้งปวงย่อมมีความ เจริญและความ เสื่อม เป็นไปตามกฎ
ธรรมดา วัฒนธรรมก็เช่นเดียวกัน ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ หากมีการ
ปรับปรุงบำรุงส่งเสริมก็จะมี ความเจริญงอกงาม หากปล่อยปละละทิ้งไม่สนใจปล่อย
ไปตามเรื่อง ก็จะมี ความเสื่อมโทรมและทรามลง ซึ่งการเสื่อมโทรมและการทราม
ลง รวมถึงการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรม เกิดขึ้นจากการที่มนุษย์ดิ้นรน เพื่อแสวงหา
สิ่งตอบสนองความต้องการอันไม่สิ้นสุดของมนุษย์

วัฒนธรรมที่มนุษย์ต้องการและจำต้องมีรวม ๔ หมวดใหญ่ดังกล่าว
มาแล้วนั้น ลำพังมนุษย์ผู้เดียวย่อมไม่สามารถผลิตขึ้นได้ทุกอย่าง และจะรับผล
เป็นสุขจากวัฒนธรรมไม่ได้ถ้าไม่มีคนอื่นในสังคมร่วมด้วย วัฒนธรรมจึงถือสังคมเป็น
หลัก

วัฒนธรรมจะพัฒนาก้าวหน้าได้ ก็อยู่ที่คนส่วนมากในสังคมสนใจและ

อยู่กับเรื่องความเจริญทางวัตถุและปัญญาด้วย เมื่อจิตใจและปัญญามีความคิดเจริญ สิ่งที่เกิดขึ้นเป็นวัฒนธรรมก็ย่อมเจริญงอกงาม เป็นไปตามส่วนสมดุลย์กัน เช่น ปัญญาความรู้ก็ก้าวหน้าก็สามารถสร้างวัฒนธรรมทางด้านวัตถุได้ดีแล้ววิเศษยิ่งขึ้น เป็นผลให้มีความสะดวกสบายมากกว่าเก่า แต่ถ้าจิตใจทรมานไม่เจริญงอกงาม ก็จะทำให้สองอย่างนี้ไม่สมดุลย์กัน โทษแห่งความไม่สมดุลย์กันแห่งวัฒนธรรมทั้งสอง ทางก็จะกลายเป็นหายนะธรรมซึ่งในทางสังคมวิทยาพบว่า การเปลี่ยนแปลงของ วัฒนธรรมนั้นมีสาเหตุดังต่อไปนี้ (อานนท์ อากาภิรมย์ ๒๕๑๔: ๔๖-๔๗)

๑. การเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ ได้แก่ สภาพของดินฟ้า อากาศ ซึ่งเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ การเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติจะกระตุ้นให้มนุษย์ ประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ เพื่อควบคุมการผันแปรเปลี่ยนแปลงดังกล่าว อันทำให้วิถีชีวิต หรือวัฒนธรรมของมนุษย์เปลี่ยนแปลงไป

๒. การเปลี่ยนแปลงในความต้องการของมนุษย์ มนุษย์มีเขาวาน ปัญญาสูง ความนึกคิดของมนุษย์จึงเป็นไปอย่างกว้างขวาง มนุษย์เป็นทาสของความ นึกคิดของตนเองอยู่ตลอดเวลา และความนึกคิดนี้ได้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงใน ความต้องการของมนุษย์ ฉะนั้นมนุษย์จำเป็นต้องแสวงหาสิ่งตอบสนองความต้องการ ของตนที่เพิ่มขึ้นโดยลำดับ เช่น ค้นคว้าสิ่งใหม่ ๆ อันได้แก่ เครื่องทุ่นแรงต่าง ๆ และวิธีการใหม่ ๆ ขึ้นมา อันเป็นผลให้วัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงไป

๓. การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมทางสังคม สังคมมนุษย์ย่อม ไม่อยู่คงที่ มีความเปลี่ยนแปลงทางสังคมอยู่ตลอดเวลา เช่น จำนวนประชากรเพิ่ม มากขึ้น มีการแข่งขันการประกอบอาชีพสูงขึ้น ตลอดจนการขัดแย้งระหว่างชนชั้น เพิ่มมากขึ้น อันเป็นปัญหาทางสังคมมนุษย์จึงต้องหาวิธีการ และสร้างระเบียบปฏิบัติ เพื่อแก้ไขปัญหานั้นอย่างถูกต้อง กล่าว เช่น สร้างระบบสังคมนิยมขึ้นมาเพื่อการแก้ไข ช่องว่างระหว่างชนชั้น ดังนั้นวัฒนธรรมของมนุษย์ย่อมเปลี่ยนแปลงไปด้วย

๔. การแลกเปลี่ยนหิบบัณฑิตวัฒนธรรม มนุษย์ในสังคมต่าง ๆ ได้ มีการติดต่อสื่อสารอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันนี้การคมนาคมติดต่อ กระทำได้โดยสะดวกรวดเร็ว การเปลี่ยนหิบบัณฑิตวัฒนธรรมจึง เป็นไปอย่างกว้างขวาง และมีกจะปรากฏว่ามนุษย์ในสังคมที่กำลังพัฒนานิยมหิบบัณฑิตวัฒนธรรมของสังคมที่เจริญ แล้ว การหิบบัณฑิตนี้มีทั้งด้านวิทยาการ ภาษา และการแต่งกาย ฯลฯ

ปัจจุบันวัฒนธรรมต่างชาติ โดยเฉพาะทางกลุ่มประเทศตะวันตกได้ เข้ามามีบทบาทอย่างยิ่งในประเทศเรา การปล่อยให้วัฒนธรรมต่างชาติ เข้ามามี บทบาทอย่างยิ่งในประเทศเรามากจนเกินไปเช่นนี้ จึงเท่ากับเป็นการทำลาย วัฒนธรรมอันดีงามของเรา ทำลายความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ

ความเจริญทางเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญจนทำให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมอย่างกว้างขวางต่อเยาวชน คือ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ เป็นต้น เยาวชนของชาติซึ่งเป็นวัยที่ยอมรับและ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามอย่าง ได้โดยง่าย โดยมีรู้ว่าสิ่งใดดี สิ่งใดควรจะทำหรือถือเป็นแบบอย่าง (ไพบุลย์ ปกษี ๒๕๒๕: ๒๔๗) เป็นต้น

การผสมผสานทางวัฒนธรรม (Acculturation) ก็เป็นส่วน สำคัญในการทำให้วัฒนธรรมเกิดการเปลี่ยนแปลง เช่นเดียวกัน (เสาวสมัย จิตต์หมวด, ๒๕๒๕: ๑๔) ซึ่งการผสมผสานทางวัฒนธรรมอาจเกิดจากสาเหตุต่างๆ อาทิ

๑. จากการที่อยู่ด้วยกันใกล้ชิดกัน
๒. จากการย้ายถิ่นที่อยู่อาศัย เมื่อคนไปอยู่ที่ใดวัฒนธรรมย่อม ติดไปกับคนนั้น
๓. จากการติดต่อกันทางด้านการศึกษา การค้าขาย
๔. จากการสมรสระหว่างผู้ที่มีวัฒนธรรมต่างกัน
๕. จากการเจริญทางด้านเทคโนโลยีและการคมนาคม
๖. จากอิทธิพลของสื่อสารมวลชน
๗. จากผลของสงคราม

ส่วนหม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช (๒๕๒๕: ๔๗) ได้กล่าวถึง สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมไว้ว่า "วัฒนธรรมมักเปลี่ยนแปลงไปตาม กาลสมัย โดยมีสภาพดิน ฟ้า อากาศ สภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองเป็น เครื่องหล่อเลี้ยง" ซึ่งจะทำให้เห็นว่าวัฒนธรรมสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา

การส่งเสริมทำนุบำรุงรักษาและพัฒนาวัฒนธรรม

การทำนุบำรุงส่งเสริมวัฒนธรรมจึงมีความสำคัญ ซึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถ และความรอบคอบของกลุ่มคนที่ เป็นชนชั้นผู้นำแห่งสังคมนั้น ๆ ซึ่งหม่อมราชวงศ์ศึกษา ศักดิ์สิทธิ์ ปราโมช (๒๕๒๕: ๔๘) กล่าวถึงการรักษาวัฒนธรรมไว้ว่า

"การสืบทอดวัฒนธรรมไม่เหมือนกับการสืบทอดมรดกที่เป็นวัตถุ อันได้แก่ การรักษาของเก่าไว้ไม่ให้เปลี่ยนแปลงเหมือนอย่างเข้าพิพิธภัณฑ์ แต่การรักษาสืบทอดวัฒนธรรมนั้นคนในสังคมต้องยอมรับความจริงข้อหนึ่งว่า วัฒนธรรม เป็น สิ่งที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ วัฒนธรรมบางอย่างที่ไม่สามารถปรับให้เข้ากับ ชีวิตของคนในสังคมได้ก็สูญไป ฉะนั้นในการรักษาสืบทอดวัฒนธรรมจึงควรจะต้อง พิจารณาวัฒนธรรมที่สามารถปรับให้เข้ากับสังคมอย่างไทย ๆ ได้"

ส่วน อาจารย์ เต็มสิริ บุญยสิงห์ ได้กล่าวถึงวิธีการส่งเสริมและฟื้นฟู วัฒนธรรมไว้ดังนี้ (ไพบุลย์ ปักซี ๒๕๒๕: ๒๔๘)

๑. กิจกรรมใดก็ตามที่เป็นการส่งเสริมความสามัคคีจะช่วยให้ ส่งเสริมกิจกรรมนั้น
  ๒. กิจกรรมใดก็ตามที่เป็นการส่งเสริมความเสมอภาค ความ เป็นธรรมในสังคม จะช่วยกันส่งเสริมกิจกรรมนั้น
  ๓. กิจกรรมใดก็ตามที่เป็นการส่งเสริมค่านิยมเศรษฐกิจ จะช่วยกัน ส่งเสริมกิจกรรมนั้น
  ๔. กิจกรรมใดก็ตามที่เป็นการส่งเสริมคุณธรรม จะช่วยกัน ส่งเสริมกิจกรรมนั้น
  ๕. กิจกรรมใดก็ตามที่เป็นการส่งเสริมทำให้เกิดการพัฒนาโดย ทั่วไป ก่อให้เกิดสันติสุข และเป็นการนันทนาการที่เหมาะสม ควรช่วยกันรื้อฟื้นขึ้นมา
- วัฒนธรรมเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะวัฒนธรรมมีผลลึกซึ้ง เข้าไปถึงชีวิต จิตใจของคน วัฒนธรรมเป็นเครื่องผูกพันศีลธรรม เป็นปัจจัยแห่งความเจริญงอกงาม และความแข็งแรงมั่นคงของชาติบ้านเมือง เป็นกฎธรรมค้ำว่าสิ่งไรไม่มีความ เจริญ งอกงามสิ่งนั้นก็ทรุดโทรม ฉะนั้นเรื่องวัฒนธรรมจึงเป็น เรื่องที่ควรเอาใจใส่บำรุง รักษาทางด้านการศึกษาต้องทำพร้อมกันไปกับการส่งเสริม เพราะว่าการที่มีความ เป็นอยู่อย่างมนุษย์เท่านั้นยังไม่พอ ดังนั้นจึงจำต้องมีความ เป็นอยู่อย่างมนุษย์ที่มีความ

เจริญงอกงาม และขยายตัวออกไปด้วย ถ้าเช่นนั้นประเทศชาติก็ตั้งอยู่ไม่ได้

วัฒนธรรมของชาติ

ราวต้นพุทธกาล (Wood ๑๔๕๔: ๓๑-๓๔) คนชาติไทยอาศัยอยู่ในดินแดนลุ่มน้ำแยงซีเกียงในประเทศจีน ยังมีได้รวมกันเป็นประเทศ ต่างอยู่กันกระจัดกระจายเป็นหมู่ ๆ แต่อย่างไรก็ดีก็ยังมีสัญลักษณ์ประจำชาติเป็นที่ประจักษ์แก่ชนเผ่าอื่นว่า ชาวไทยเป็นชนชาติหนึ่งที่ชาวจีนเรียกชาวไทยว่า "ไตมุง คือชาวไทยเมืองนั้นเอง

ในยุคนี้ไม่ปรากฏว่า ชาวไทยมีวัฒนธรรมอย่างไรบ้าง แต่อย่างไรก็ดี ชาวไทยอาจจะมึวัฒนธรรมบางอย่างสูงกว่าชาวจีน เช่น ความรู้ในเรื่องการทำไร่ไถนา ปรากฏว่าชาวจีนที่อพยพเข้ามาอยู่ในดินแดนอันเป็นที่ชาวไทยตั้งภูมิลำเนาอยู่ก่อนนั้น ได้ประกอบอาชีพในการทำไร่ไถนา โดยเลียนแบบชาวไทย

สมัยอดีต

ประมาณสองพันปีที่แล้วมาชาติไทยได้รวมตัวกันตั้งบ้านเมืองขึ้น เป็นหลักแหล่งในดินแดนมณฑลเสฉวน แต่ในการปกครองนั้นยังมีได้รวมกันเป็นเอกภาพ ยังแยกย้ายกันอยู่เป็นนคร ๆ คอนนี้ชาวจีนเรียกประเทศไทยว่า "อ้ายลาว" และเรียกชาวไทยว่า "ไตมุง" ชาติไทยมีวัฒนธรรมสูงกว่าเดิมมาก ตามจดหมายเหตุของจีนกล่าวไว้ว่า ไทยรู้จักเลี้ยงไหม ทอผ้าเป็นลวดลาย ทำพรม ไทยมีทองแดง ตะกั่ว ดีบุก เหล็ก ชิน และทองคำ ทั้งยังรู้จักเอ๊กหินมาทำแว่น และเอ๊กทรายมาทำกระจกได้ด้วย

เมื่อพิจารณาตามจดหมายเหตุของจีนดังกล่าวนี้ย่อมแสดงว่าชาติไทยมีความเจริญอย่างสูงมาแล้ว ส่วนวัฒนธรรมด้านนามธรรมนั้นย่อมมีเป็นอย่างสูงเช่นเดียวกัน

เมื่อประมาณ ๑๓๐๐ ปีเศษมาแล้ว โดยการรุกรานของจีน ชาติไทยต้องอพยพถอยหนีลงมาทางใต้ ตั้งประเทศใหม่ในมณฑลยูนาน เรียกว่า "น่านเจ้า" ยุคนี้วัฒนธรรมของชาติไทยมีความเจริญงอกงามทั้ง ๆ ที่ต้องถอยหนีชาติจีนลงมา ตามจดหมายเหตุของจีนกล่าวไว้ว่า ไทยมีความเจริญทางวัฒนธรรมหลายอย่าง เช่น การปกครอง การทหาร ระเบียบ ศักดินาข้าราชการ การแต่งกาย การแต่งงาน

การดนตรี การค้าขาย การไถนา การเลี้ยงไหม การทอผ้า ตลอดจนถึงระเบียบ
เรื่องอาหารการกิน ซึ่งชาวจีนได้เอาแบบอย่างไปประพฤติปฏิบัติด้วย ส่วนตัวหนังสือ
และศิลปะนั้น ได้ความว่าชาติไทยได้เลียนแบบอย่างมาจากของจีน และในสมัย
น่านเจ้านี้ ชาติไทยได้รับพุทธศาสนาเป็นหลักชีวิตแล้ว วัฒนธรรมของชาติไทยใน
สมัยต่อมานับตั้งแต่ชนบทรณนิยม ประเพณี ศิลปะ วรรณคดี ตลอดจนความประพฤติ
ปฏิบัติคนจึงโน้มเนาวไปตามคัลลอกคลองธรรมแห่งพุทธศาสนา อันเป็นผลให้
วัฒนธรรมของชาติไทยคงอยู่ในระดับสูง ไม่ล้าสมัย

ไทยน่านเจ้าได้เสียเอกราชแก่ชนชาติมองโกล เมื่อราว พ.ศ. ๑๗๔๖
ชาวไทยที่รักอิสระเสรี ได้พากันอพยพลงมาสู่ดินแดนภาคใต้ คือ แหลมทองราว ๆ
พุทธศตวรรษที่ ๑๖ ต่อมาเข้าสู่พุทธศตวรรษที่ ๑๘ ก็เกิดอาณาจักรสุโขทัยขึ้น ต่อมา
มีอาณาจักรไทยทางภาคกลางเกิดขึ้นอีกแห่งหนึ่งคือ อาณาจักรอยุธยา

พ.ศ. ๑๘๘๑ อาณาจักรสุโขทัยก็ตกเป็นประเทศราชของอาณาจักร
อยุธยา ครั้น พ.ศ. ๒๐๘๑ ไทยก็ได้ตั้งเป็นประเทศไทยในปัจจุบัน

ที่ต้องนำประวัติศาสตร์ชาติไทยมากล่าวโดยสังเขปก็เพื่อเป็นการ
วาดภาพให้เห็นถึงความเป็นไปในดินแดนแหลมทองแต่เดิม และการอพยพลงมาสู่
ดินแดนนี้ของไทย แล้วแยกย้ายกันมาอยู่กับชนชาติเจ้าของท้องถิ่นเดิม แต่ละพวก
แต่ละส่วน และต่างตั้งเป็นอาณาจักรอิสระ จนในที่สุดก็รวมเข้าเป็นประเทศเดียวกัน
เมื่อประมาณสี่ร้อยปีเศษมานี้เอง แต่ยังมีได้รวมกลมกลืนกันหมดสิ้นทีเดียว ชนชาติไทย
ยังแยกย้ายกันอยู่ในประเทศใกล้เคียงอีกมากมายทั่วไป

จากที่กล่าวมาแล้วนี้ ย่อมเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงปัจจัยที่เป็นเหตุให้
วัฒนธรรมของชนชาติไทยแต่ละภาคที่แตกต่างกันอยู่ในบางส่วนบางประการ เช่น
ภาษาถิ่น และประเพณีต่าง ๆ ไม่เหมือนกันหมด ทั้งนี้โดยอิทธิพลทางประวัติศาสตร์
เป็นมูลปัจจัยดังกล่าวนั่นเอง

วัฒนธรรมสมัยสุโขทัย (Thompson ๑๙๖๗: ๗๔๔-๗๖๔) ในสมัยนี้
ได้สร้างวัฒนธรรมขึ้นไว้หลายอย่าง บางอย่างก็เป็นมรดกตกทอดจนถึงสมัยปัจจุบัน
วัฒนธรรมสุโขทัยมีดังนี้ เช่น

๑. การประดิษฐ์ตัวอักษรไทยขึ้น โดยพ่อขุนรามคำแหงดัดแปลง
มาจากอักษรขอมหัดและปรับปรุงในยุคต่อมา จนเป็นหลักฐานของอักษรไทยในปัจจุบัน

๒. ศิลปจารึกของพ่อขุนรามคำแหง
๓. การทำด้วยขามสังคโลก
๔. การสร้างพระปฏิมากร มีพระพุทธรูปชินราช, พระพุทธรูปชินสีห์
๕. วรรณคดี เรื่อง ไตรภูมิพระร่วง
๖. การสร้างถนน
๗. การสร้างวัด เช่น วัดมหาธาตุ วัดศรีชุม

วัฒนธรรมสมัยศรีอยุธยา ไทยมีวัฒนธรรมเจริญรุ่งโรจน์มากแม้ว่าจะถูกทำลายเสียหายอย่างย่อยยับ เนื่องจากต้องเสียกรุงแก่ข้าศึกถึงสองครั้งก็ตาม วัฒนธรรมที่ยังคงเหลืออยู่ก็มี เช่น

๑. การจัดการปกครอง
๒. การสร้างพระพุทธรูปด้วยทองสัมฤทธิ์ขนาดใหญ่ เช่น

พระพุทธรูปมงคลพิตร

๓. ประมวลกฎหมาย
๔. การบำรุงวรรณคดี เช่น ลิลิตยวนพ่าย มหาชาติคำหลวง ลิลิตพระลอ กำสรวลศรีปราชญ์ ลิลิตโองการแช่งน้ำ เสภาขุนช้างขุนแผน
๕. การสร้างป้อมปราการตามแบบอย่างฝรั่ง
๖. การสร้างวัด พระสถูป เจดีย์ พระปรางค์

วัฒนธรรมสมัยรัตนโกสินทร์ เริ่มตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้า ฯ จนถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าฯ วัฒนธรรมของไทยมีรากฐานมาจากกรุงสุโขทัย กรุงศรีอยุธยา และประเทศเพื่อนบ้าน หรือเรียกว่าวัฒนธรรมแบบตะวันตก ตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้า ฯ เรื่อยมา วัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาสู่เมืองไทยมากขึ้น วัฒนธรรมไทยจึงคลุกเคล้ากับวัฒนธรรมตะวันตก กลายเป็นวัฒนธรรมไทยในปัจจุบัน

วัฒนธรรมท้องถิ่นในภาคกลาง

การศึกษาวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นจะทำให้เข้าใจสภาพความเป็นอยู่ของชนกลุ่มนั้น ๆ ได้ดียิ่งขึ้น เพราะวัฒนธรรมมีส่วนสัมพันธ์หรือเป็นพื้นฐานความคิด ความเชื่อของชาวบ้านอย่างมาก วัฒนธรรมของแต่ละภาค โดยแยกตามสภาพภูมิศาสตร์ได้ ดังนี้คือ

๑. ภาคเหนือ
๒. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
๓. ภาคกลาง
๔. ภาคใต้

แต่ละภาคก็มีความแตกต่างกัน และมีจุดร่วมที่เหมือนกัน วัฒนธรรมจะเจริญงอกงามได้ก็ต้องอาศัยหลัก ๒ ประการ คือ ความเหมือนกัน และไม่เหมือนกัน และรวมกันได้เป็นเอกภาพ ซึ่ง อนุমানราชชน (๒๕๒๑: ๖-๗) ได้เปรียบเทียบความสำคัญของความเหมือนและความต่างของวัฒนธรรมไว้ว่า

"ร่างกายของคนก็มีส่วนประกอบกันเป็นตัวคน เช่น หัว ตัว แขน ขา เป็นต้น แต่ละส่วนก็มีลักษณะไม่เหมือนกัน ถ้าเหมือนกันก็ประกอบเป็นรูปร่างไม่ได้ ส่วนประกอบเหล่านี้ต่างก็มีความสำคัญจะว่าใครดีกว่ากันก็พูดไม่ได้ เพราะมีหน้าที่ซึ่งต้องกระทำต่างกัน แต่ถ้าขาดเสียส่วนใด ส่วนรวมคือร่างกายก็บกพร่องไม่สมบูรณ์ ถ้าจะพยายามทำให้แขนเหมือนกับขา หรือกลับกันก็ทำไม่ได้ ทำได้ก็แต่จะบำรุงแขนหรือขาให้มีความสมบูรณ์ขึ้นเท่านั้น เพื่อจะได้ทำประโยชน์ตามหน้าที่ให้แก่ร่างกายคือส่วนรวมได้สมบูรณ์ และร่างกายจะสมบูรณ์ก็อยู่ที่ส่วนต่าง ๆ ซึ่งมีลักษณะไม่เหมือนกัน กระทำหน้าที่ของตนให้ประสานหรือรวมเข้าด้วยกันได้เหมาะสม ขาทั้งคู่ถ้าก้าวพร้อมกันไม่ก้าวไปทีละก้าวตามหน้าที่ของขา ขาขวาแย่งหน้าที่ขาซ้าย และขาซ้ายแย่งหน้าที่ขาขวาไม่ก้าวไปเป็นจังหวะให้ประสานเข้ากันได้เหมาะสม ก็เป็นก้าวเดินไม่ได้ เพราะฉะนั้นสิ่งที่ประกอบรวมกัน แต่เข้ากันได้ เป็นเอกภาพหรือเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน"

การกล่าวเปรียบเทียบถึงความสำคัญของความเหมือนกันและต่างกันของวัฒนธรรมดังกล่าวจะทำให้เห็นว่า วัฒนธรรมที่ต่างกันไปของแต่ละภาค แต่ละท้องถิ่นก็มีความสำคัญหรือมีคุณค่าไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน

สาเหตุใหญ่ ๆ ที่ทำให้วัฒนธรรมแต่ละภาคมีความแตกต่างกัน คือ สิ่งแวดล้อม ดิน ฟ้า อากาศ การทำมาหากิน และเชื้อชาติ เป็นปัจจัยสำคัญ ลักษณะภูมิประเทศ บางภาคมีภูเขาเข้ามา บางภาคเป็นที่ราบสูง บางภาคเป็นที่ราบลุ่ม เป็นต้น แต่ก็มีส่วนเหมือนกันอยู่ เช่น การใช้การปกครองระบอบเดียวกัน ภาษาพูดร่วมกัน ตลอดจนศาสนาที่นับถือส่วนใหญ่ก็นับถือศาสนาพุทธเหมือนกัน (อนุমানราชชน: ๔)

เป็นต้น

ภาคกลาง ภูมิภาคนี้เป็นที่ราบลุ่มผืนใหญ่ มีแม่น้ำสายสำคัญ ๆ คือ แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำท่าจีน แม่น้ำบางปะกง ประชาชนมีอาชีพกสิกรรม มีการ ประมงบ้าง มีชาวจีนปะปนอยู่ทั่วไปแต่ไม่มากนัก

แต่เดิมภาคกลางของประเทศไทย ในปัจจุบันนี้มีร่องรอยว่าได้เคยมี มนุษย์อาศัยอยู่เป็นเวลานานไม่แพ้ภาคอื่น ๆ ของประเทศ ตามข้อความในหนังสือ "คนก่อนประวัติศาสตร์ในประเทศไทย" แต่งโดย ชิน อู่ตี้ (๒๕๑๓: ๒๒๐) กล่าวว่า "คนก่อนประวัติศาสตร์ของไทยสิ้นสุดลงเมื่อราว พ.ศ. ๑๐๐๐ โดยได้พบจารึกที่ เก่าแก่ที่สุดในประเทศไทยที่ จ.พะเยา อ.เมือง จ.จันทบุรี คือ แสดงว่าได้มี การจารึกขี้งว่าประวัติศาสตร์ของประเทศมีค่าประมาณ ๑,๕๐๐ ปี ก่อนหน้าถือ เป็นของเรื่องราวก่อนประวัติศาสตร์" จากข้อความที่กล่าวนี้ก็แสดงให้เห็นว่า ภาคกลางของประเทศไทยมีวัฒนธรรมมานานมากซึ่งก็ได้สืบทอดมาถึงปัจจุบันนี้และ บางอย่างก็สูญหายไปก็มี

ก่อนที่คนไทยเราจะได้สร้างกรุงศรีอยุธยาขึ้นนั้นทางภาคกลางของ ประเทศไทยนั้นตกอยู่ใต้อิทธิพลในทางวัฒนธรรมของเขมรมาก ลัทธิเทวราชก็เกิด ขึ้นด้วย อิทธิพลในทางวัฒนธรรมซึ่งเรตกอยู่ในเขมร (สิกฤทธิ ปราโมช ๒๕๑๘: ๖-๖) นั้นแสดงให้เห็นว่าภาคกลางของไทยเราก็มีวัฒนธรรมมาช้านาน

ในบริเวณประเทศไทยปัจจุบันนี้ ก่อนหน้าที่คนไทยจะตั้งอาณาจักร สุโขทัย เป็นปึกแผ่นก็ปรากฏว่ามีอาณาจักรต่าง ๆ ตั้งมั่นอย่างเข้มแข็งมาแล้ว เช่น พวกมอญ, ขอม และละว้า เป็นต้น และยังมีบริเวณที่เรียกว่า "สุวรรณภูมิ" (แถบ ที่อยู่ใกล้กับแม่น้ำสายใหญ่ และปากอ่าวไทยปัจจุบัน) แถบนี้เป็นทางผ่านของผู้คนใน สองอาณาจักรใหญ่ซึ่งไปมาติดต่อค้าขาย และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกันคือ จีนและ อินเดีย (Wood ๑๙๕๔: ๑๙๒) จึงไม่ต้องสงสัยเลยว่าจีนและอินเดียจะมีอิทธิพล ต่อการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมในบริเวณนี้หรือไม้อินเดียนั้นดูเหมือนว่าจะขยาย วัฒนธรรม เข้าครอบงำบริเวณนี้เกือบแต่ผู้เดียว โดยที่อื่นไม่สู้จะกระตือรือร้นใน เรื่องนี้เท่าใดนัก

โดยเฉพาะบริเวณแถบภาคกลางของประเทศไทยปัจจุบันนี้มีการติดต่อ ค้าขาย มีเมืองท่าและเมืองหลวงตั้งอยู่มาช้านาน ฉะนั้นจึงเป็นแหล่งสะสมวัฒนธรรมไว้

มากมาย ซึ่งวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่ได้รับเข้ามานี้เอามาปฏิบัติโดยตรงก็มี บางครั้งก็นำมาผสมผสานเข้ากับวัฒนธรรมดั้งเดิมของไทยเราเองก็มี จนกระทั่งหลงเหลือสืบทอดมาจนกระทั่งถึงปัจจุบันนี้ก็มี และโดยเฉพาะปัจจุบันวัฒนธรรมตะวันตกก็มีอิทธิพลอย่างมากต่อวัฒนธรรมในแถบภาคกลาง เพราะเป็นศูนย์กลางการติดต่อสื่อสาร วิชาการ เศรษฐกิจ สังคม ฯ เป็นต้น

วัฒนธรรมแถบภาคกลางที่มีค่าควรแก่การทําอนุรักษ์รักษาไว้มีให้สูญหายไปก็มี ดังนี้ (แบ่งตามหมวดของ UNESCO)

๑. หมวดศิลปกรรม ได้แก่

- วรรณกรรมพื้นบ้าน เช่น ภาษิต คำพังเพย นิทาน ปริศนา คำทาย ภาษาถิ่น ความเชื่อ เทพนิยาย
- นาฏศิลป์ ได้แก่ การรำประเภทต่าง ๆ เช่น จุฬฉาย รำขวัญข้าว รำอวยพร รำแม่บท ฯลฯ
- ดนตรีไทย เช่น การบรรเลงเพลงไทยในงานประเพณีต่าง ๆ
- การละคร
- ศิลปะ ได้แก่ จิตรศิลป์ สถาปัตยกรรม ภูมิภากรรม

๒. หมวดมนุษยศาสตร์ ได้แก่

- ธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ เช่น ประเพณีการแต่งงาน การบวชนาค การโกนจุก การให้ของขวัญ การปลูกเรือน และตั้งศาลพระภูมิ ตรุษสงกรานต์ การทอดกฐินและแข่งเรือ การอาบน้ำศพ ฯลฯ
- ศาสนา เช่น พุทธ คริสต์ อิสลาม ฯ
- ค่านิยม เช่น การพึ่งพาตนเอง ขยันหมั่นเพียร มีความรับผิดชอบ ประหยัด มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา รักชาติศาสน์กษัตริย์

๓. หมวดการช่างฝีมือ ได้แก่

- การทอเสื่อ เช่น เสื่อกก เสื่อไม้ไผ่
- การแกะสลัก แกะบานประตูรั้ว หน้าบรรณโบสถ์

- การเย็บปักถักร้อย เช่น การทำดอกไม้ การเย็บที่นอน การเย็บหมอนอิง การเย็บตุ๊กตาเด็กเล่น ฯ
- การตีทอง เช่น ตีระฆัง ตีลูกฆ้อง ตีลูกระนาด
- การฝังมุกข์ ประดับโต๊ะเก้าอี้ เครื่องดนตรีไทย
- การปั้นดินเผา เช่น โอ่ง หม้อ ไห
- การจักสาน เช่น สานกระบุง กระด้ง กระกร่ำ บั้งกั และเครื่องดักสัตว์น้ำ
- ช่างเหล็ก เช่น การตีมือ เคียว จอบ ดาบ เสียม
- ช่างไม้ เช่น การปลูกบ้าน

๔. หมวดกีฬาและนันทนาการ

- กีฬาพื้นบ้าน เช่น ต่อยมวย ฟันดาบ กระบี่กระบอง ตระกร้อ หมากกรุก ขนไก่ วิ่งควาย กัดจิ้งหรีด กัดปลา ขนวัว ฯ
- การละเล่น เช่น รำกลองยาว เพลงเรือ เพลงเหยียบ เพลงพวงมาลัย เดินกำรำเคียว เพลงฉ่อย ลำตัด เพลงชาวไร่

๕. หมวดคหกรรมศาสตร์ ได้แก่

- อาหาร เช่น กระจายสารท ยำข้าวยาตูด ขนมหวานต่าง ๆ
- การแต่งกายแบบไทย ๆ เช่น ชุดราชปะแตน

วิทยาลัยครูกับการทำนุบำรุงส่งเสริมวัฒนธรรม

วิทยาลัยครูบริหารงานโดยสภาการฝึกหัดครู ซึ่งเป็นหน่วยงานบริหารสูงสุดของกรมการฝึกหัดครู กรมการฝึกหัดครูเสมือนมีกฎหมายบังคับถึง ๒ ฉบับ คือ

๑. มีฐานะเป็นกรม ๆ หนึ่งของกระทรวงศึกษาธิการ บริหารโดยพระราชบัญญัติและกฤษฎีกาว่าด้วยการแบ่งส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ วิทยาลัยครูจึงเป็นสถานศึกษาหนึ่งของกระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้กรมการฝึกหัดครู

๒. กรมการฝึกหัดครูก็มีพระราชบัญญัติวิทยาลัยครูของตัวเอง ที่ได้

กรมเป็นผู้ดำเนินการต่อจากสภาการฝึกหัดครู ซึ่งเป็นองค์กรใหญ่ในการบริหารการฝึกหัดครู วิทยาลัยครูจึงขึ้นอยู่กับสภาการฝึกหัดครู ตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู วิทยาลัยครูมีบทบาทที่เกี่ยวข้องโดยตรงทางด้านวัฒนธรรม ดังนี้ (พะยอม แก้วกำเนิด. คำบรรยายวิชา การฝึกหัดครูในประเทศไทย)

๑. โดยพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู กำหนดไว้ชัดว่า วิทยาลัยครูเป็นสถานศึกษาที่มีส่วนทำนุบำรุงวัฒนธรรม เช่นเดียวกับสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ซึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงของวิทยาลัยครูอยู่แล้ว

๒. ครู เป็นบุคลากรหลักที่สำคัญ คนที่จะเป็นครูได้โดยวัฒนธรรมไทยแล้วต้องประกอบด้วยคุณสมบัติ ๒ ประการ คือ

ก. เป็นคนมีความรู้ ความสามารถในด้านใดด้านหนึ่ง

ข. จะต้องมีคุณธรรม วัฒนธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงชีวิตของชาวบ้าน

วิทยาลัยครูเป็นหน่วยงานการผลิตครู และอบรมครูประจำการ ฉะนั้นถ้าวิทยาลัยครูพยายามทำให้ครูทุกคนเป็นผู้นำชุมชนในอนาคต ทั้งเยาวชนและประชาชน จะทำให้งานด้านวัฒนธรรมแผ่กระจายไปได้โดยทั่ว ทางกรมการฝึกหัดครูได้ตระหนักถึงปัญหาเรื่องนี้ จึงได้ดำริให้ดำเนินงานด้านวัฒนธรรมตามนโยบายของทางรัฐบาลในข้อที่ ๖ และได้บรรจุเป็นงานหลักของทางกรมฝึกหัดครู โดยการริเริ่มให้มีการจัดตั้งหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านวัฒนธรรมในระยะแรกให้เรียกว่า "หน่วยประเคราะห์วัฒนธรรม" จนกระทั่งต่อมาเรียกว่า "ศูนย์วัฒนธรรม" ขึ้นภายในวิทยาลัยครูทั่วประเทศ ๓๖ แห่ง รับผิดชอบภายในจังหวัดของวิทยาลัยครูที่ตั้งอยู่

ดังนั้นบทบาทของวิทยาลัยครูภาคกลางที่จะต้องทำนุบำรุงส่งเสริมวัฒนธรรมนั้นก็จะต้องดำเนินงานตามแนวทางของกรมการฝึกหัดครู ของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ เพื่อให้วัฒนธรรมของชาติดำรงอยู่ได้ และเพื่อแสดงถึงความเป็นชาติไทย ความเป็นเอกลักษณ์ไทยต่อไปโดยใช้ระบบทางการศึกษาเข้ามาเป็นกระบวนการที่สำคัญ เป็นต้น

โครงการการบริหารงานของศูนย์วัฒนธรรม

วัฒนธรรม เป็นสิ่งซึ่งแสดงถึงลักษณะ เฉพาะของชาติ ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในชาติ เป็นเครื่องมือในการสร้างค่านิยมที่ดี ช่วยให้เห็นชาติประเพณีปฏิบัติในทางที่ดีงาม มีจริยธรรม คุณธรรมสูงส่ง อันจะนำไปสู่ การพัฒนาสร้างสรรค์ ทั้งส่วนตน สังคม และประเทศชาติ

ดังนั้นจึงจำเป็นต้องสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการร่วมมือกันระหว่างหน่วยงาน ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาคเอกชน และรัฐบาล ติดต่อสัมพันธ์แลกเปลี่ยนวัฒนธรรม กับชาติอื่น เพื่อดำเนินการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ปรับปรุงพัฒนาปลูกฝังปกป้องรักษาส่งเสริม เผยแพร่ และสืบทอดวัฒนธรรมอันดีงามในทุกสาขา เพื่อธำรงไว้เป็นมรดกของชาติ อันจะมีผลนำไปสู่ความมั่นคง และพัฒนาประเทศ

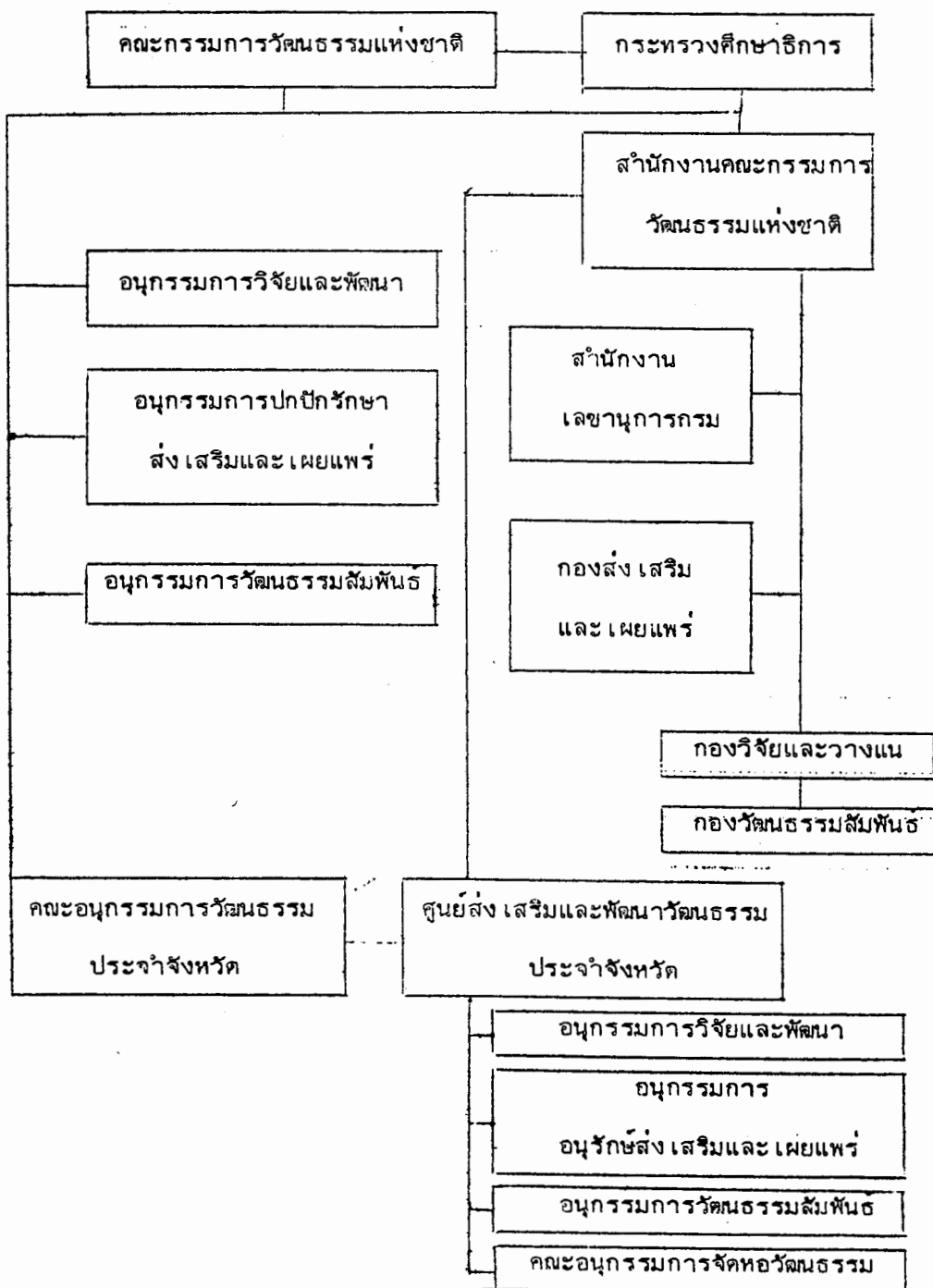
ฉะนั้นในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการทหาร และการต่างประเทศ จะได้ผลดีมีประสิทธิภาพ จะต้องมีการพัฒนาวัฒนธรรมควบคู่กันไป เพราะวัฒนธรรมของชาติ โดยย่อแสดงลักษณะเฉพาะของคนในชาตินั้น เป็นเครื่องบ่งชี้ความเป็นตัวของตัวเอง แสดงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในชาติ ก่อให้เกิดความรักความสามัคคีกลมเกลียว ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของความเป็นปึกแผ่นมั่นคงของชาติ

ปัจจุบันมีสถาบันหรือหน่วยงานที่ทำหน้าที่ปกป้องรักษา ส่งเสริม เผยแพร่ และพัฒนาวัฒนธรรม กระจายอยู่ทั่วประเทศ (คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ๒๕๒๓: ๓) เช่น

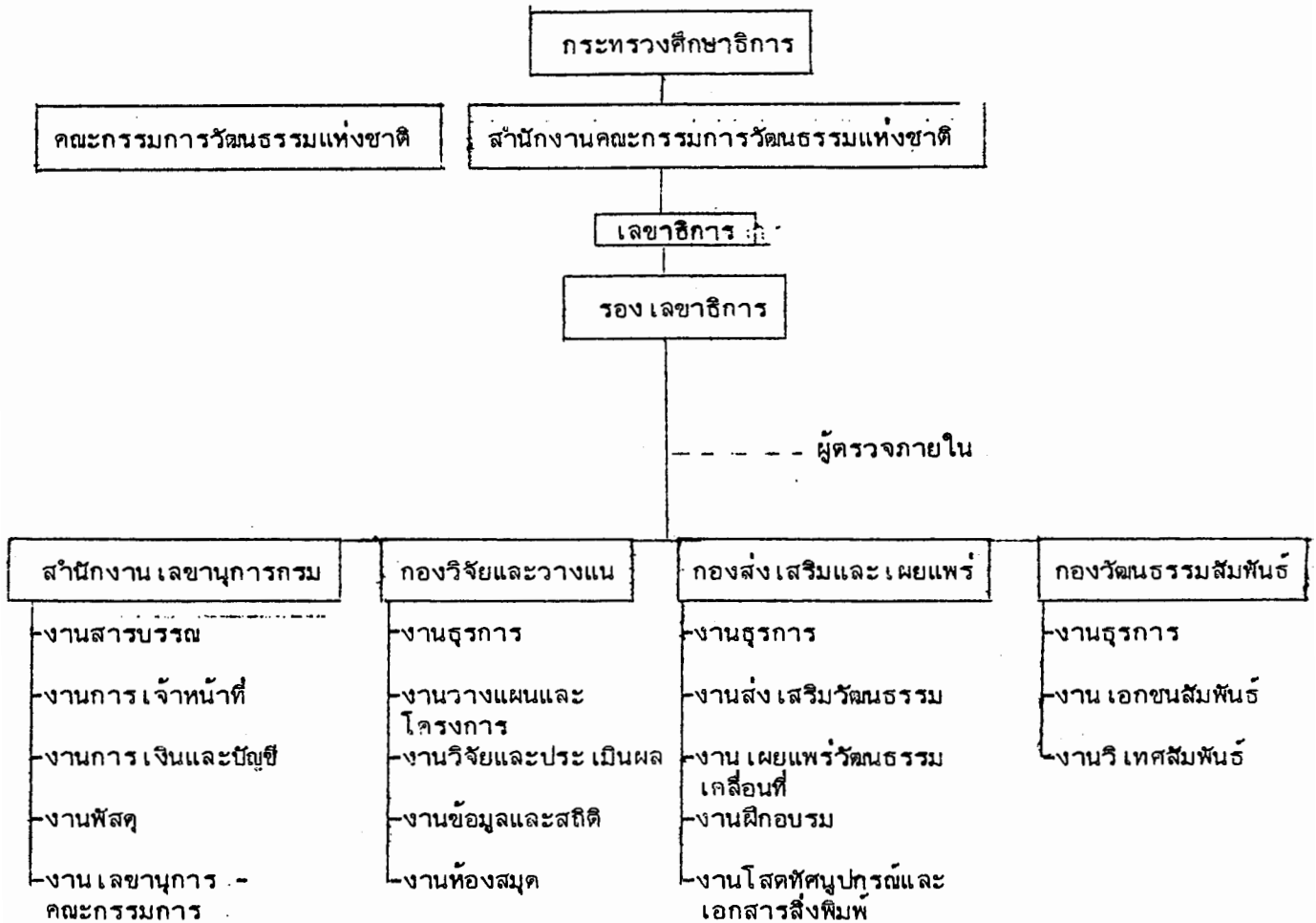
- สถาบันแห่งรัฐ เช่น กรมศิลปากร กรมการศาสนา กรมพลศึกษา กรมวิชาการ ราชบัณฑิตยสถาน มหาวิทยาลัย สถานศึกษาต่าง ๆ
- สถาบันศาสนา เช่น วัด วิทยาลัยสงฆ์ องค์การศาสนา ต่าง ๆ
- สำนักพระราชวัง สำนักราชเลขาธิการ
- องค์การเอกชน เช่น สมาคม สโมสร มูลนิธิ

หน่วยงานเหล่านี้ต่างดำเนินงานเป็นอิสระ หากได้สัมพันธ์ประสานงานกัน
 อย่างใกล้ชิด โดยมีนโยบาย และแผนงานร่วมกันจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงขึ้น
 สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติจึงได้ตั้งขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ประสานงาน
 และส่งเสริมงานวัฒนธรรมของชาติ โดยมีโครงสร้างดังนี้

โครงสร้างสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (คณะกรรมการ
วัฒนธรรมแห่งชาติ, ๒๕๒๓: ๔)

แผนภูมิแสดงระบบการบริหารงาน
สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

โดยที่งานส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรม เป็นงานกว้างขวางที่จะต้องร่วมมือกันดำเนินการให้งานนี้กระจายไปทั่วประเทศ จึงได้จัดตั้งศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรมประจำจังหวัดขึ้น เพื่อดำเนินงานวัฒนธรรมในระดับจังหวัดและท้องถิ่น โดยศูนย์วัฒนธรรมประจำจังหวัดนี้ จะดำเนินงานอย่างสอดคล้องกับนโยบายและแผนหลักของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ได้มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับงานด้านวัฒนธรรมภาคกลางไว้ ดังนี้

บำรุง สุขพรรณ (๒๕๒๕: ๖๗) ได้ศึกษาถึงบทบาทและผลการปฏิบัติงานของศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาศิลปวัฒนธรรมในการเผยแพร่ หัตถ์ พัฒนาความคิดจิตใจ และส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นต่อประชาชนในชนบท โดยใช้แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า ความร่วมมือของประชาชนในการร่วมดำเนินการให้ความร่วมมือดีมากในทุกด้านที่ดำเนินงาน เช่น ด้านศาสนาและประเพณี สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานนี้พบว่า มีปัญหาด้านขาดวัสดุอุปกรณ์ ขาดงบประมาณ ขาดเจ้าหน้าที่ และขาดการสนับสนุนโครงการหรือกิจกรรม

ส่วน ประสุพรรณ โพธิ์กระจ่าง (๒๕๒๑: ๔๗) ได้ศึกษาถึงบทบาทในด้านการสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการแก่สังคม และการถ่ายทอดรักษาศิลปวัฒนธรรมของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ผลการศึกษาพบว่า สถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่มีปริมาณของบทบาทที่เป็นจริงในด้านการสอน การวิจัย และการถ่ายทอดรักษาศิลปวัฒนธรรมอยู่ในระดับปานกลาง

ผลงานทางด้านการวิจัยที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมใน เขตภาคกลางไม่มีใครได้ทำการวิจัยไว้ มีแต่ผลงานวิจัยทางด้านวัฒนธรรมทั่วไป ๆ ไปเท่านั้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ประเภทการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Study) เพื่อศึกษาบทบาทของวิทยาลัยครู เขตภาคกลาง ศึกษาถึงวิธีการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคทางด้านวัฒนธรรม เพื่อเสนอแนะเป็นแนวทางในการทำนุบำรุงวัฒนธรรมของชาติต่อไป

ในบทนี้ผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงวิธีดำเนินการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย

๑. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
๒. การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัย
๓. การเก็บรวบรวมข้อมูล
๔. วิธีดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาริวิจัยครั้งนี้ได้แก่

๑. ผู้บริหารของวิทยาลัยครู เขตภาคกลาง ๑๑ แห่ง ที่ปฏิบัติราชการ อยู่ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๒๕
๒. อาจารย์ ซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่สอนของวิทยาลัยครู เขตภาคกลาง ๑๑ แห่ง ที่ปฏิบัติราชการด้านการสอนอยู่ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๒๕
๓. คณะกรรมการประจำศูนย์วัฒนธรรม ที่อยู่ในวิทยาลัยครู เขตภาคกลาง ๑๑ แห่ง ที่ถูกแต่งตั้งโดยสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ทำหน้าที่อยู่ในปัจจุบัน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างได้จากการเลือกตามขั้นตอนดังนี้

๑. ผู้บริหาร ตั้งแต่ระดับหัวหน้าคณะวิชาขึ้นไปทั้งหมด ซึ่งประกอบด้วย อธิการ รองอธิการ และหัวหน้าคณะวิชาทั้ง ๑๑ วิทยาลัย ๆ ละ ๗ คน รวมเป็น ๗๗ คน ได้แก่ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา วิทยาลัยครูธนบุรี วิทยาลัยครูสวนดุสิต วิทยาลัยครูสวนสุนันทา วิทยาลัยครูจันทเกษม วิทยาลัยครูพระนคร วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลัยการณั วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา วิทยาลัยครูเทพสตรี ลพบุรี วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา และวิทยาลัยครูจันทบุรี

๒. อาจารย์ผู้สอน ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างอาจารย์ผู้สอนนั้น ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ซึ่งทำการสอนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับสาขาทางวัฒนธรรมทั้ง ๕ สาขา ได้แก่ สาขาศิลปะ สาขามนุษยศาสตร์ สาขาการช่างฝีมือ สาขากีฬาและนันทนาการ สาขาคหกรรมศาสตร์ สาขาละ ๓ คน จาก ๑๑ วิทยาลัย ๆ ละ ๑๕ คน รวมเป็น ๑๖๕ คน

๓. คณะกรรมการประจำศูนย์วัฒนธรรมของวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง ทั้ง ๑๑ วิทยาลัย ได้แก่ ประธานศูนย์วัฒนธรรม รองประธานศูนย์วัฒนธรรม เลขานุการศูนย์วัฒนธรรม หัวหน้าฝ่ายวิจัยและพัฒนา หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมและเผยแพร่ หัวหน้าฝ่ายฝึกอบรม หัวหน้าฝ่ายหอวัฒนธรรม หัวหน้าฝ่ายวัฒนธรรมสัมพันธ์ ทั้งหมดตำแหน่งละ ๑ คน รวม ๔๔ คน

รวมกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ทั้งสิ้นจำนวน ๓๓๐ คน

๒. การสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย

๑. ศึกษาแนวความคิดที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมจาก เอกสาร ตำราและผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

๒. เตรียมสร้างเครื่องมือ โดยการส่งแบบสอบถามให้อาจารย์ในวิทยาลัยครูเขียนบรรยายถึงวิธีการทำนุบำรุงรักษาและส่ง เสริมวัฒนธรรมตามที่วิทยาลัยได้จัดขึ้น ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมที่วิทยาลัยได้ประสบ จากนั้นผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้น โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

๓. หาความตรงทางด้านเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านวัฒนธรรมจำนวน ๘ ท่าน ช่วยทำการแก้ไข พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิ ๘ ท่าน ประกอบด้วย

- ๑) ศาสตราจารย์กระแสร์ มาลาภรณ์ ผู้อำนวยการโครงการวัฒนธรรมสัญจร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา
- ๒) รองศาสตราจารย์ ดร.เจตนา นาควัชระ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ๓) รองศาสตราจารย์ธนู บุญรัตพันธ์ ผู้อำนวยการศูนย์วัฒนธรรมพื้นบ้านแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
- ๔) อาจารย์พะยอม แก้วกำเนิด อธิบดีกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ
- ๕) ศาสตราจารย์ ดร.พิทยา สายหู ผู้อำนวยการโครงการคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ๖) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรธ เลิศพิริยะกมล อธิการวิทยาลัยครูจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี
- ๗) ดร.วีระ บำรุงรักษ์ ผู้อำนวยการกองวิจัยและแผนงาน สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
- ๘) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา เทพหัสติน ณ อยุธยา อาจารย์ภาควิชาอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๔. หาความเชื่อมั่น (Reliability) เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบ พร้อมทั้งแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับอาจารย์วิทยาลัยครูจันทบุรี จำนวน ๓๐ คน เพื่อวิเคราะห์หาความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟ่า (α -Coefficient) ของครอนบาช (Cronbach) (ประคอง วรรณสุด, ๒๕๒๔: ๖๒) ดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum \sigma_i^2}{x^2} \right)$$

n = จำนวนข้อในแบบสอบถาม

$$\sigma_i^2 = \text{ความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ (Single Item Variance)}$$

σ_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนของผู้รับการทดสอบทั้งหมด หรือ กำลังสองของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนของผู้รับการทดสอบทั้งหมด

α = ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

จากการหาความเชื่อมั่นโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์แล้ว ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๘๘ ซึ่งแสดงว่าแบบสอบถามนั้นมีความเที่ยงสูงพอที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลได้

๔. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือทำการวิจัย ๒ ประเภทคือ

๑. แบบสอบถาม
๒. แบบสัมภาษณ์

แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น ๔ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามที่ใช้เป็นแบบเลือกตอบ (Check List) และแบบปลายเปิด (Open Ended)

ตอนที่ ๒ เกี่ยวกับความคิดเห็นในด้านวิธีดำเนินการ ลักษณะและเป้าหมายของการจัดกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมของวิทยาลัยในรอบปีการศึกษา ๒๕๒๔ ซึ่งมีอยู่ ๒ ส่วนด้วยกัน คือ

๑. ลักษณะงานทางด้านวัฒนธรรมที่วิทยาลัยได้จัดให้มีขึ้น
๒. วิธีดำเนินการที่วิทยาลัยได้กระทำเป็นผลสำเร็จ

โดยลักษณะคำถามที่ใช้ เป็นแบบจัดอันดับความสำคัญ

ตอนที่ ๓ เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมของวิทยาลัยในปีการศึกษา ๒๕๒๔ โดยแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ

๑. การดำเนินกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมในลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการสอน การจัดประกวดหรือจัดแข่งขัน การวิจัยศึกษาและรวบรวม การประสานงานติดต่อ ด้านทัศนศึกษา ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านเทคนิคและวิธีการอื่น ๆ ลักษณะคำถามในส่วนนี้เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า ซึ่งมีระดับน้ำหนักให้เลือก ๔ ระดับ คือ ปฏิบัติมากที่สุด ปฏิบัติค่อนข้างมาก ปฏิบัติค่อนข้างน้อย และปฏิบัติน้อยที่สุดหรือแทบไม่ได้ปฏิบัติเลย

๒. กิจกรรมที่วิทยาลัยจัด แล้วได้รับความสนใจและความสำเร็จมากที่สุด ลักษณะคำถาม เป็นแบบปลายเปิด

ตอนที่ ๔ เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการแสดงบทบาททางด้านวัฒนธรรมของวิทยาลัย ในปีการศึกษา ๒๕๒๕ โดยแบ่งเป็น ๕ ด้าน คือ

๑. ด้านการดำเนินงานและวิธีการทำงาน
๒. ด้านการประสานงานกับหน่วยงานอื่นทั้งภายในและภายนอกวิทยาลัย
๓. ด้านบุคลากร
๔. ด้านปัญหาและอุปสรรคด้านวิชาการ
๕. ด้านปัญหาทั่วไป

โดยมีลักษณะคำถาม เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า มี ๕ ระดับ คือ มีปัญหามากที่สุด มีปัญหาค่อนข้างมาก มีปัญหาค่อนข้างน้อย มีปัญหาน้อยที่สุดหรือไม่มีปัญหาเลย และไม่ทราบข้อเท็จจริง

แบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ ลักษณะคำถาม เป็นแบบเลือกตอบ และปลายเปิด

ตอนที่ ๒ เกี่ยวกับกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมที่วิทยาลัยได้จัดให้มีขึ้น ในปีการศึกษา ๒๕๒๕ ลักษณะคำถาม เป็นแบบปลายเปิด

ตอนที่ ๓ เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินบทบาททางด้านวัฒนธรรมของวิทยาลัย ในปีการศึกษา ๒๕๒๕ ลักษณะคำถาม เป็นแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบระบุปัญหาอื่น ๆ นอกเหนือจากที่ปรากฏอยู่ในแบบสอบถาม

๓. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เดินทางไปแจกแบบสอบถามและทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเองที่วิทยาลัยครูเขตภาคกลางทั้ง ๑๑ แห่ง และเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง จากแบบสอบถามทั้งหมด ๓๓๐ ฉบับ ได้รับคืน ๒๘๘ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๐๐ ดังรายละเอียดในตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ แสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถาบัน

วิทยาลัยครู	จำนวนแบบสอบถามที่		ร้อยละ
	ส่งไป	ได้รับกลับคืน	
บ้านสมเด็จเจ้าพระยา	๓๐	๒๗	๙๐
ธนบุรี	๓๐	๒๒	๗๓
สวนสุนันทา	๓๐	๒๔	๘๐
สวนดุสิต	๓๐	๒๗	๙๐
จันทเกษม	๓๐	๒๖	๘๖
พระนคร	๓๐	๒๔	๘๐
เพชรบุรีวิทยาลัยการณ	๓๐	๒๖	๘๖
เทพสตรี ลพบุรี	๓๐	๒๖	๘๖
พระนครศรีอยุธยา	๓๐	๒๒	๗๓
ฉะเชิงเทรา	๓๐	๒๔	๘๐
จันทบุรี	๓๐	๓๐	๑๐๐
รวม	๓๓๐	๒๘๘	๘๗

ส่วนแบบสัมภาษณ์นั้น ได้นำไปสัมภาษณ์หัวหน้าฝ่ายแผนงาน เลขานุการศูนย์
วัฒนธรรม หัวหน้าฝ่ายกิจกรรมนักศึกษา จำนวน ๖ วิทยาลัย โดยการแบ่งตามเขต
ภูมิภาค ได้แก่ วิทยาลัยครูเทพสตรี ลพบุรี วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา วิทยาลัยครู
จันทบุรี วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา วิทยาลัยครูพระนคร และวิทยาลัยครูสวนสุนันทา
จากวิทยาลัยทั้ง ๖ วิทยาลัย ๆ ละ ๓ คน รวมเป็น ๑๘ คน ได้แบบสัมภาษณ์กลับคืนทั้งหมด
๑๘ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๔. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้งสิ้น ๒๔๔ ฉบับ จากทั้งหมด ๓๓๐ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๘๗ มาทำการวิเคราะห์โดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

๑. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ (Percent) และเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

๒. ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นในด้านวิธีดำเนินการ ลักษณะงานและเป้าหมายของการจัดกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรม วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) แล้วจัดอันดับ และเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

๓. ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรม ปัญหาและอุปสรรคในการแสดงบทบาททางด้านวัฒนธรรม วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง อนึ่งในการวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) นั้น ผู้วิจัยยึดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ๓.๕๑-๔.๐๐ หมายความว่า ปฏิบัติมากที่สุด หรือเป็นปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย ๒.๕๑-๓.๕๐ หมายความว่า ปฏิบัติค่อนข้างมาก หรือ เป็นปัญหาและอุปสรรคค่อนข้างมาก

ค่าเฉลี่ย ๑.๕๑-๒.๕๐ หมายความว่า ปฏิบัติค่อนข้างน้อย หรือ เป็นปัญหาและอุปสรรคค่อนข้างน้อย

ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐-๑.๕๐ หมายความว่า ปฏิบัติน้อยที่สุด หรือแทบไม่ได้ปฏิบัติเลย หรือ เป็นปัญหาและอุปสรรคน้อยที่สุดหรือไม่มีปัญหาและอุปสรรคใด ๆ เลย

การวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ทั้ง ๓ ตอนนั้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์โดยเขียนเป็นความเรียง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติดังนี้

๑. หาค่าร้อยละ ใช้สูตร

$$\text{ร้อยละของรายการใด ๆ} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น} \times 100}{\text{ความถี่ ทั้งหมด}}$$

๒. หาค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

๓. หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาถึงบทบาทการทำนุบำรุงส่งเสริมวัฒนธรรมของชาติ วิธีดำเนินงาน การส่งเสริมทำนุบำรุงวัฒนธรรมของท้องถิ่น ด้านปัญหาและอุปสรรค ด้านการดำเนินการทำนุบำรุงส่งเสริมวัฒนธรรมของท้องถิ่น ตลอดจนเสนอแนะแนวทางในการทำนุบำรุงวัฒนธรรมในเขตภาคกลาง

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้เสนอในรูปตารางประกอบความเรียงตามลำดับดังนี้

๑. ข้อมูลที่เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

๒. ความคิดเห็นของอาจารย์ในวิทยาลัยครูในเขตภาคกลาง ในด้านลักษณะงานและวิธีดำเนินการของการจัดกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมของวิทยาลัยในรอบปีการศึกษา ๒๕๒๔

๓. ความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรมของวิทยาลัยครูในเขตภาคกลาง

๔. ปัญหาและอุปสรรคในการแสดงบทบาททางด้านวัฒนธรรมของวิทยาลัยครูในเขตภาคกลาง

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้เสนอ เป็นความเรียงตามลำดับ ดังนี้

๑. สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

๒. กิจกรรมด้านวัฒนธรรมที่วิทยาลัยได้จัดให้มีขึ้นในรอบปีการศึกษาที่ผ่านมา (๒๕๒๕)

๓. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการด้านวัฒนธรรมในวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง

ตอนที่ ๑ การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ ๒ สถานภาพของอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถามในวิทยาลัยครู เขตภาคกลาง
จำแนกตาม เพศ อายุ และอายุราชการ

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	๒๑๑	๗๓.๒๖
หญิง	๗๗	๒๖.๗๔
อายุ		
๒๑ - ๓๐ ปี	๔๔	๑๕.๒๘
๓๑ - ๔๐ ปี	๑๐๗	๓๖.๑๕
๔๑ - ๕๐ ปี	๘๘	๓๐.๕๖
๕๑ - ๖๐ ปี	๔๕	๑๕.๐๑
อายุราชการ		
๑ - ๑๐ ปี	๗๔	๒๖.๐๔
๑๑ - ๒๐ ปี	๑๐๑	๓๔.๐๗
๒๑ - ๓๐ ปี	๗๔	๒๕.๖๔
๓๑ - ๔๐ ปี	๓๘	๑๓.๑๕

จากตารางที่ ๒ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นชายถึงร้อยละ ๗๓.๒๖ และเป็นหญิงเพียงร้อยละ ๒๖.๗๔ และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๓๑-๔๐ ปี คือร้อยละ ๓๖.๑๕ รองลงมาเป็นผู้ที่มีอายุอยู่ระหว่าง ๔๑-๕๐ ปี ร้อยละ ๓๐.๕๖ ผู้ที่มีอายุอยู่ระหว่าง ๕๑-๖๐ ปี ร้อยละ ๑๕.๐๑ และผู้ที่มีอายุระหว่าง ๒๑-๓๐ ปี มีน้อยที่สุดคือร้อยละ ๑๕.๒๘ สำหรับอายุราชการนั้น ผลปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุราชการระหว่าง ๑๑-๒๐ ปี มากที่สุดคือร้อยละ ๓๔.๐๗ รองลงมาเป็นผู้ที่มีอายุราชการระหว่าง ๑-๑๐ ปี ร้อยละ ๒๖.๐๔ และผู้ที่มีอายุราชการระหว่าง ๒๑-๓๐ ปี ร้อยละ ๒๕.๖๔ ส่วนผู้ที่มีอายุราชการระหว่าง ๓๑-๔๐ ปี มีน้อยที่สุดคือเพียงร้อยละ ๑๓.๑๕ เท่านั้น

ตารางที่ ๓ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง จำแนกตาม
ตำแหน่งทางวิชาการ ตำแหน่งทางการบริหารและวุฒิทางการศึกษา.

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ตำแหน่งทางวิชาการ		
ศาสตราจารย์	๑	๐.๓๔
รองศาสตราจารย์	๔	๑.๓๔
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	๑๐	๓.๔๗
อาจารย์	๒๗๒	๘๔.๘๕
ตำแหน่งทางการบริหาร		
อธิการ	๔	๑.๓๔
รองอธิการ	๓๓	๑๑.๕๖
หัวหน้าคณะ	๓๓	๑๑.๕๖
รองหัวหน้าคณะ	๗	๒.๔๓
หัวหน้าภาค	๓๖	๑๒.๕๐
รองหัวหน้าภาค	๑๕	๖.๖๐
หัวหน้าสำนักงานอธิการ	๒	๐.๖๕
รองหัวหน้าสำนักงานอธิการ	-	-
หัวหน้าแผนก	๒๑	๗.๒๕
ประธานศูนย์วัฒนธรรม	๖	๒.๐๘
รองประธานศูนย์วัฒนธรรม	๑๑	๓.๘๒
เลขานุการศูนย์วัฒนธรรม	๑๑	๓.๘๒
เจ้าหน้าที่อื่น ๆ	๑๗	๕.๕๐
วุฒิทางการศึกษา		
ปริญญาเอก	๑๒	๔.๑๗
ปริญญาโท	๑๔๖	๔๐.๖๕
ปริญญาตรี	๑๓๐	๔๕.๑๘

จากตารางที่ ๓ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งเป็นอาจารย์มีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๔๔ ส่วนตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์มีเพียงร้อยละ ๓.๔๗ และ ตำแหน่งรองศาสตราจารย์ร้อยละ ๑.๗๔ ตำแหน่งที่น้อยที่สุดได้แก่ตำแหน่งศาสตราจารย์ มีเพียงร้อยละ ๐.๓๕ เท่านั้น

สำหรับตำแหน่งทางการบริหาร พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีตำแหน่งหัวหน้า ภาควิชามากที่สุดคือร้อยละ ๑๒.๕๐ รองลงมาคือตำแหน่งรองอธิการและหัวหน้าภาควิชา เท่ากัน คือร้อยละ ๑๑.๔๖ ส่วนตำแหน่งหัวหน้าแผนก รองหัวหน้าภาค อธิการ คิดเป็น ร้อยละ ๗.๒๔, ๖.๖๐ และ ๑.๗๔ ตามลำดับ สำหรับตำแหน่งหัวหน้าสำนักงานอธิการ มีเพียง ๒ คนเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๔

ด้านวุฒิการศึกษานั้น พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาโท คิดเป็น ร้อยละ ๕๐.๖๔ รองลงมาคือปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๑๔ ส่วนวุฒิปริญญาเอกนั้น น้อยที่สุดคือมีเพียงร้อยละ ๔.๑๗ เท่านั้น

ตอนที่ ๒ การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นในด้านวิธีการดำเนินงาน
ลักษณะงาน

ในการวิเคราะห์อันดับที่ของลักษณะงาน และวิธีดำเนินงานนั้น ผู้วิจัย
นำเสนอเป็น ๒ ตอน คือ

ก. วิเคราะห์อันดับที่ของลักษณะงานด้านวัฒนธรรม ตามความคิดเห็น
ของผู้บริหาร อาจารย์และคณะกรรมการประจำศูนย์วัฒนธรรม

ข. วิเคราะห์อันดับที่ของวิธีดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมด้านวัฒนธรรม
ตามความเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และคณะกรรมการประจำศูนย์วัฒนธรรม

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ของคะแนนในแต่ละข้อ
ทั้ง ๑๔ ข้อ แล้วคูณด้วยคะแนนโดยให้ข้อที่ ๑ เป็น ๑๔ คะแนน ไปจนถึงข้อที่ ๑๔
เป็น ๑ คะแนน ตามลำดับ เพื่อหาคะแนนรวมแล้วหารด้วยจำนวนผู้ตอบทั้งหมดใน
แต่ละข้อเพื่อหาค่ามัชฌิม เลขคณิต ได้ค่ามัชฌิม เลขคณิตแล้วจัดอันดับที่ตามค่า
ของมัชฌิม เลขคณิต กระทำในลักษณะนี้ทั้ง ๒ ตอน ดังได้นำเสนอผลการวิเคราะห์
ตามลำดับ

ตารางที่ ๔ ความคิดเห็นในด้านลักษณะงานของการจัดกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรม

ลักษณะงาน	คะแนนรวม	$\bar{X}$	อันดับที่
จัดการแสดงและสาธิต	๑๔๖๗	๑๑.๒๐	๒
จัดนิทรรศการ	๑๖๕๐	๑๒.๖๐	๑
จัดอภิปรายและปาฐกถา	๑๒๔๗	๙.๕๒	๕
จัดประชุมและสัมมนา	๑๑๖๓	๘.๘๘	๗
จัดฝึกสอนและอบรม	๑๒๒๖	๙.๓๗	๖
จัดการแข่งขัน	๑๐๕๗	๘.๐๗	๑๐
จัดการประกวด	๑๓๐๖	๙.๙๗	๔
จัดงานประเพณี	๑๔๒๐	๑๐.๖๙	๓
จัดพิมพ์เอกสารออกเผยแพร่	๑๐๗๐	๘.๑๗	๘
จัดรายการวิทยุและเสียงตามสาย	๘๒๗	๖.๓๑	๑๓
จัดพิพิธภัณฑ์และหอวัฒนธรรม	๑๑๓๕	๘.๖๖	๙
จัดตั้งชมรมและกลุ่มผู้สนใจ	๑๐๕๓	๗.๐๖	๑๑
วางโครงการศึกษาและวิจัย	๙๑๑	๖.๐๕	๑๒
จัดทำทะเบียนและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรม			
พื้นบ้าน	๘๒๓	๖.๒๘	๑๔

จากตารางที่ ๔ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าลักษณะงานของกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมที่มีความสำคัญ ๕ อันดับแรก ได้แก่ จัดนิทรรศการ จัดการแสดงและสาธิต จัดงานประเพณี จัดการประกวด จัดอภิปรายและปาฐกถา ตามลำดับ ส่วนลักษณะงานของกิจกรรมที่มีความสำคัญน้อยที่สุดคือ เป็นอันดับที่ ๑๔ ได้แก่ การจัดทำทะเบียนและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมพื้นบ้าน

ตารางที่ ๕ วิธีดำเนินการที่ได้กระทำเป็นผลสำเร็จ

วิธีดำเนินการ	คะแนน	$\bar{X}$	อันดับที่
ดำเนินงานเป็นเอกเทศ	๓๑๖	๒.๔๗	๒
ร่วมมือกับสถาบันอื่น ๆ	๓๔๒	๒.๗๕	๑
สนับสนุนให้หน่วยงานอื่นจัดทำ	๑๙๖	๑.๕๓	๓

จากตารางที่ ๕ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าวิธีดำเนินการที่ได้กระทำเป็นผลสำเร็จมากที่สุดเป็นอันดับ ๑ คือ ร่วมมือกับสถาบันเอกชน องค์กร และหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ รองลงมาได้แก่การดำเนินงานเป็นเอกเทศ และสนับสนุนให้หน่วยงานอื่นจัดทำ เป็นอันดับสุดท้าย

ตอนที่ ๓ การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรม

ในการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยดังกล่าว ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์ในการจัดน้ำหนักค่าเฉลี่ยของแต่ละช่วงความคิดเห็นดังนี้

- ๓.๕๑ - ๔.๐๐ หมายความว่า ปฏิบัติมากที่สุด
- ๒.๕๑ - ๓.๕๐ หมายความว่า ปฏิบัติค่อนข้างมาก
- ๑.๕๑ - ๒.๕๐ หมายความว่า ปฏิบัติค่อนข้างน้อย
- ๑.๐๐ - ๑.๕๐ หมายความว่า ปฏิบัติน้อยที่สุด หรือไม่ได้ปฏิบัติเลย

ดังได้เสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับ

ตารางที่ ๖ ความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมที่สามารถดำเนินบทบาทได้ในลักษณะที่
เน้นในด้านการสอน

รายการ	$\bar{X}$	S.D.
๑. ส่งเสริมให้นักศึกษา เยาวชนและประชาชนมีข้อปฏิบัติทางศาสนา เพื่อเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิต เช่น รู้จักให้หรือทำบุญตักบาตรในวันสำคัญทางศาสนา ด้านการสอนอบรมและให้ปฏิบัติจริงในวันสำคัญทางศาสนาโดยจัดเป็นกิจกรรมกลุ่มขึ้น	๒.๕๗	.๕๗
๒. ส่งเสริมให้ประชาชนมีความสำนึกในการอนุรักษ์ ทำนุบำรุงมรดกทางวัฒนธรรม เพื่อให้เป็นเอกลักษณ์ของชาติด้วยการสอน อบรม ชี้แจงและประชาสัมพันธ์ด้วยการปิดโปสเตอร์ ชักชวนขอความร่วมมือ	๒.๓๕	.๕๖
๓. ส่งเสริมให้นักศึกษา เยาวชนและประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในขนบธรรมเนียมประเพณีและเกิดค่านิยมที่จะประพฤติปฏิบัติ เช่น การจัดประเพณีบวชนาคโดยประหยัดไม่ฟุ้งเฟ้อ ด้วยการสอน อบรม ชี้แจงและประชาสัมพันธ์ด้วยการปิดโปสเตอร์ค่านิยมพื้นฐาน ๕ ประการของไทย	๒.๔๔	.๕๖
๔. เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ารับการอบรม เพื่อประกอบอาชีพ เช่น การตั้งกลุ่มผู้สนใจแล้วจัดสอน จัดอบรมอาชีพ หรือวิชาการอื่น ๆ หรือฟื้นฟูขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ	๒.๒๗	.๕๘
๕. จัดให้มีการเรียนทางศาสนาในสถานการศึกษา เช่น จัดให้เรียนพุทธศาสนาในวันอาทิตย์ จัดให้มีการทำหรือการเข้าโบสถ์เพื่อสวดอ้อนวอนพระประจำ ด้วยการสอน อบรม และปฏิบัติจริง	๒.๑๓	๑.๐๕
รวม	๒.๓๕	.๕๘

จากตารางที่ ๖ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าวิทยาลัยครูเขตภาคกลางได้ดำเนินกิจกรรมที่ ๑ ส่งเสริมให้นักศึกษา เยาวชนและประชาชนมีข้อปฏิบัติทางศาสนาเพื่อเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตค่อนข้างมาก ส่วนกิจกรรมอื่น ๆ อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะกิจกรรมที่ ๔ จัดให้มีการเรียนทางศาสนาในสถาบันการศึกษา ได้ปฏิบัติน้อยกว่ากิจกรรมอื่น ๆ

เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้ว ความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมที่สามารถดำเนินบทบาทได้ในลักษณะที่เน้นด้านการสอน วิทยาลัยครูเขตภาคกลางทั้ง ๑๑ แห่ง ยังคงปฏิบัติอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

ตารางที่ ๗ ความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมที่สามารถดำเนินบทบาทได้ในลักษณะที่
เป็นการจัดประกวดหรือแข่งขัน

รายการ	$\bar{X}$	S.D.
๑. สนับสนุนการผลิตงานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านในรูปแบบหรือโดย วิธีการต่าง ๆ เช่น ให้นำทุนไปจัดทำ จัดประกวด จัดอบรม หรือจัดหาแหล่งจำหน่ายให้	๒.๒๗	.๔๔
๒. สนับสนุนให้มีการจัดตั้งชุมนุมหรือชมรมต่าง ๆ ขึ้นในวิทยาลัย เพื่อช่วยถ่ายทอดวัฒนธรรม เช่น ชุมนุมภาษา ชุมนุมดนตรี ฯลฯ ขึ้น เพื่อให้มีการจัดการแสดง การแข่งขัน การประกวด เพื่อเป็นการเผยแพร่งานด้านวัฒนธรรม	๒.๖๔	.๕๕
รวม	๒.๔๖	.๕๕

จากตารางที่ ๗ พบว่า อาจารย์ในวิทยาลัยครูเขตภาคกลางส่วนใหญ่มี
ความคิดเห็นว่าการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งชุมนุมหรือชมรมต่าง ๆ ขึ้นในวิทยาลัย เพื่อช่วย
ถ่ายทอดวัฒนธรรมนั้น วิทยาลัยครูเขตภาคกลางได้ดำเนินกิจกรรมนั้นค่อนข้างมาก
ส่วนการสนับสนุนการผลิตงานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านยังคงดำเนินกิจกรรมค่อนข้างน้อย
เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว กิจกรรมที่สามารถดำเนินบทบาทในลักษณะ
ที่เป็นการจัดประกวดหรือจัดแข่งขัน พบว่า กิจกรรมทั้งสองวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง
ยังคงดำเนินกิจกรรมค่อนข้างน้อย

ตารางที่ ๘ ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่สามารถดำเนินการได้ในลักษณะที่เป็น
ด้านการวิจัย การศึกษาและรวบรวม

รายการ	$\bar{X}$	S.D.
๑. ส่งเสริมให้มีการค้นคว้าและวิจัย และกระตุ้นให้นักศึกษา เยาวชนร่วมกันทำนุบำรุงภาษาในท้องถิ่นและภาษาไทยเดิม โดยการจัดรวบรวมภาษาถิ่นให้เป็นหมวดหมู่ หรือจัดตั้งชมรม ภาษาถิ่นขึ้นในวิทยาลัย หรือจัดรายการวิทยุเพื่อเผยแพร่ ความรู้ทางด้านภาษา	๒.๑๔	.๔๗
๒. ส่งเสริมให้มีการศึกษาค้นคว้า และวิจัยเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมในท้องถิ่นที่วิทยาลัยของท่านตั้งอยู่ โดยการให้ทุนอุดหนุนการวิจัย	๒.๒๔	.๔๖
๓. รวบรวมและจัดทำทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมของชาติภายในท้องถิ่นที่วิทยาลัยมีเขตรับผิดชอบ เช่น จัดทำทะเบียนโบราณสถานและโบราณวัตถุทั้งของเอกชนและของรัฐ	๒.๑๔	๑.๐๒
๔. จัดรวบรวมโบราณวัตถุและวัสดุสำคัญทางวัฒนธรรมไว้เป็นหมวดหมู่เพื่อให้นักศึกษา เยาวชนและประชาชนได้มีโอกาสศึกษา ค้นคว้า เช่น การจัดตั้งหอวัฒนธรรม	๒.๔๑	๑.๐๑
รวม	๒.๒๗	.๔๔

จากตารางที่ ๘ พบว่า อาจารย์ในวิทยาลัยครู เขตภาคกลางส่วนใหญ่มีความเห็นว่ากิจกรรมทั้ง ๔ กิจกรรมปฏิบัติอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า กิจกรรมที่ ๔ จัดรวบรวมโบราณวัตถุและวัสดุสำคัญทางวัฒนธรรมไว้เป็นหมวดหมู่เพื่อให้นักศึกษา เยาวชนและประชาชนได้มีโอกาสศึกษา ค้นคว้า นั้นได้ปฏิบัติมากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ ส่วนกิจกรรมที่ปฏิบัติได้น้อยกว่ากิจกรรมอื่น ๆ ได้แก่กิจกรรมที่ ๑ ส่งเสริมให้มีการค้นคว้าและวิจัยและกระตุ้นให้นักศึกษา

เยาวชนร่วมกันทำนุบำรุงภาษาในท้องถิ่นและภาษาไทยเดิม และกิจกรรมที่ ๓ รวบรวม และจัดทำทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมของชาติภายในท้องถิ่นที่วิทยาลัยมีเขตรับผิดชอบ

เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่สามารถ ดำเนินบทบาทได้ในลักษณะที่เน้นด้านการวิจัย การศึกษาและรวบรวม วิทยาลัยครู เขตภาคกลางยังคงปฏิบัติอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

ตารางที่ ๔ ความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมที่สามารถดำเนินบทบาทได้ในลักษณะที่
เน้นในด้านการประสานงานติดต่อ

รายการ	$\bar{X}$	S.D.
๑. สนับสนุนให้สถาบันการศึกษาอื่น ๆ ได้ร่วมผลิตบุคลากรทางด้าน วัฒนธรรมให้มากขึ้นโดยเฉพาะการผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และ ช่างศิลป์ เช่น การจัดหาทุนเพื่อส่งนักศึกษาเข้าเรียนใน มหาวิทยาลัยดังกล่าวโดยการประสานงานกันระหว่างหน่วยงาน และคัดเลือกนักศึกษาเพื่อส่งเข้าเรียนต่อในสถาบันเฉพาะ ดังกล่าว	๒.๒๕	๑.๐๑
๒. ประสานงานกันระหว่างวิทยาลัย กับสื่อมวลชนของท้องถิ่น เพื่อ ชักชวนให้ประชาชนปฏิบัติธรรมในวันสำคัญของศาสนา เช่น ประกาศเชิญชวนให้เข้าร่วมกิจกรรมในทางพุทธศาสนา หรือ เทศกาลอื่น ๆ	๒.๓๔	.๙๗
รวม	๒.๒๙	.๙๙

จากตารางที่ ๔ พบว่า อาจารย์ในวิทยาลัยครูเขตภาคกลางส่วนใหญ่มี
ความคิดเห็นว่ากิจกรรมทั้ง ๒ ยังคงปฏิบัติอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย แต่เมื่อพิจารณาใน
รายละเอียดแล้วพบว่า กิจกรรมที่ ๒ ประสานงานกันระหว่างวิทยาลัย กับ
สื่อมวลชนของท้องถิ่น เพื่อชักชวนให้ประชาชนปฏิบัติธรรมในวันสำคัญของศาสนา
มากกว่ากิจกรรมที่ ๑ สนับสนุนให้สถาบันการศึกษาอื่น ๆ ได้ร่วมผลิตบุคลากรทาง
ด้านวัฒนธรรมให้มากขึ้นโดยเฉพาะการผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี และช่างศิลป์

เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม ความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมที่สามารถดำเนิน
บทบาทได้ในลักษณะที่เน้นในด้านการประสานงานติดต่อของวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง
ยังคงปฏิบัติอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

ตารางที่ ๑๐ ความคิดเห็นของกิจกรรมที่สามารถดำเนินงานได้ในลักษณะที่เน้น
ในด้านทัศนศึกษา ดูงาน และแลกเปลี่ยนเผยแพร่ซึ่งกันและกัน

รายการ	$\bar{X}$	S.D.
๑. พื้นฟู ส่งเสริม และเผยแพร่งานพระราชพิธี และโบราณ ราชประเพณีให้แก่นักศึกษา เยาวชน และประชาชน เช่น จัด ทัศนศึกษา ชมพระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ หรือจัดฉาย ภาพยนตร์พระราชพิธีต่าง ๆ และภาพยนตร์ส่วนพระองค์	๒.๓๑	.๔๔
๒. จัดให้มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมทางขนบธรรมเนียมประเพณี ระหว่างท้องถิ่น หรือระหว่างภาค เช่น จัดทำโครงการ วัฒนธรรมสัญจร เพื่อเผยแพร่ศิลปการดนตรีฟ้อนรำและการละเล่น พื้นบ้าน	๒.๓๔	.๔๔
รวม	๒.๓๔	.๔๔

จากตารางที่ ๑๐ พบว่า อาจารย์ในวิทยาลัยครูเขตภาคกลางส่วนใหญ่มีความเห็นว่า กิจกรรมทั้ง ๒ กิจกรรมยังคงปฏิบัติค่อนข้างน้อย แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า กิจกรรมที่ ๒ จัดให้มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมทางขนบธรรมเนียมประเพณีระหว่างท้องถิ่นหรือระหว่างภาค ได้ปฏิบัติมากกว่ากิจกรรมที่ ๑ พื้นฟู ส่งเสริม และเผยแพร่งานพระราชพิธี และโบราณราชประเพณีให้แก่ศึกษาเยาวชนและประชาชน

เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมความคิดเห็น ของกิจกรรมที่สามารถดำเนินงานได้ในลักษณะที่เน้นในด้านทัศนศึกษา ดูงาน และแลกเปลี่ยนเผยแพร่ซึ่งกันและกันของวิทยาลัยครูเขตภาคกลางยังคงปฏิบัติอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

ตารางที่ ๑๑ ความคิดเห็นของกิจกรรมที่สามารถดำเนินบทบาทได้ในลักษณะที่เน้น
ในด้านการประชาสัมพันธ์

รายการ	$\bar{X}$	S.D.
๑. ส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้สำเร็จการศึกษาภาคบังคับแล้วสามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง เช่น การจัดที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน ปิดโปสเตอร์ให้ข่าวสาร จัดการแข่งขันและประกวด เขียนเรียงความสำหรับประชาชน	๒.๒๒	.๔๔
๒. ใช้สื่อมวลชนเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมวัฒนธรรมของชาติทุกสาขาให้นักศึกษา เยาวชนและประชาชน เช่น การใช้โปสเตอร์ บทความ การออกอากาศในรายการต่าง ๆ หรือจัดพิมพ์เอกสาร แผ่นปลิวเผยแพร่	๒.๒๖	.๔๔
๓. จัดรายการเสียงตามสาย ในบริเวณวิทยาลัย เพื่อปลูกฝังและจรรโลงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของท้องถิ่น เช่น จัดชั่วโมงดนตรี ประจำถิ่นหรือช่วงระยะเวลาของวรรณกรรมท้องถิ่น เป็นต้น	๒.๒๓	๑.๐๑
รวม	๒.๒๔	๐.๔๔

จากตารางที่ ๑๑ พบว่า อาจารย์วิทยาลัยครูเขตภาคกลางส่วนใหญ่มีความเห็นว่ากิจกรรมที่ ๓ ยังคงปฏิบัติค่อนข้างน้อย เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่ากิจกรรมที่ ๒ ใช้สื่อมวลชนเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมวัฒนธรรมของชาติทุกสาขา ให้นักศึกษา เยาวชนและประชาชน ได้ปฏิบัติมากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ ส่วนกิจกรรมที่ปฏิบัติน้อยที่สุดได้แก่กิจกรรมที่ ๑ ส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้สำเร็จการศึกษาภาคบังคับแล้วสามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง

เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมความคิดเห็นของกิจกรรมที่สามารถดำเนินบทบาทได้ในลักษณะที่เน้นด้านการประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัยครูเขตภาคกลางยังคงปฏิบัติอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

ตารางที่ ๑๒ ความคิดเห็นของกิจกรรมที่สามารถดำเนินบทบาทได้ในลักษณะที่เน้น
ทางด้านเทคนิคและวิธีการอื่น ๆ ดังต่อไปนี้

รายการ	$\bar{X}$	S.D.
๑. ได้มีการนำเอากระบวนการต่าง ๆ เข้ามาใช้ในการส่งเสริม เผยแพร่ หัตถ์ ปลูกฝัง และจรรโลงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมของ ชาติ เช่น การนำเอากระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มาใช้ในการฝึก อบรม เพื่อสร้างสรรค์งานศิลปหัตถกรรม และใช้กระบวนการ เรียนการสอนสำหรับการฝึกฝนอาชีพ	๒.๒๔	.๔๘
๒. ใช้สถานที่สำคัญทางศาสนาเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาวัฒนธรรม ของท้องถิ่น เช่น การใช้วัด สุเหร่า โบสถ์ เป็นที่ฝึกอบรม สั่งสอนประชาชนเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐาน ๕ ประการของคนไทย	๒.๒๑	๑.๐๔
รวม	๒.๒๔	๑.๐๑

จากตารางที่ ๑๒ พบว่า อาจารย์ในวิทยาลัยครูเขตภาคกลางส่วนใหญ่มี
ความคิดเห็นว่ากิจกรรมทั้ง ๒ ได้ปฏิบัติค่อนข้างน้อย แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียด
พบว่า กิจกรรมที่ ๑ ได้มีการนำเอากระบวนการต่าง ๆ เข้ามาใช้ในการ
ส่งเสริม เผยแพร่ หัตถ์ ปลูกฝัง และจรรโลงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมของชาติ ได้ปฏิบัติ
มากกว่ากิจกรรมที่ ๒ ใช้สถานที่สำคัญทางศาสนาเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาวัฒนธรรม
ของท้องถิ่น

เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมความคิดเห็นของกิจกรรมที่สามารถดำเนินบทบาท
ได้ในลักษณะที่เน้นทางด้านเทคนิค และวิธีอื่น ๆ ของวิทยาลัยครูเขตภาคกลางยังคง
ปฏิบัติอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

สรุปการจัดกิจกรรมจากคำถามปลายเปิด

กิจกรรมที่ผู้ตอบแบบสอบถามจากคำถามปลายเปิดได้ให้ความสนใจ และความสำเร็จเรียงลำดับดังต่อไปนี้

๑. กิจกรรมที่ได้รับความสนใจและประสบความสำเร็จเป็นอันดับที่ ๑ มีหลายกิจกรรม ได้แก่ นิทรรศการวัฒนธรรมไทย งานโครงการธรรมสังเจร งานประเพณีต่าง ๆ กิจกรรมทางด้านศาสนา เช่น ทอดผ้าป่า ทอดกฐิน แห่เทียนพรรษา งานนาฏศิลป์พื้นเมือง งานสมบัติไทย งานวัฒนธรรมสังเจร งานประกวดดนตรีไทย งานสาธิตการละเล่นพื้นเมือง การอบรมวิธีการผลิตดอกไม้ ใบบตอง

๒. กิจกรรมที่ได้รับความสนใจและประสบความสำเร็จเป็นอันดับที่ ๒ มีหลายกิจกรรมเช่นกัน ได้แก่ การจัดกลุ่มผู้สนใจฝึกฝนอาชีพ การอบรมมารยาท การสาธิต การละเล่นภาคต่าง ๆ การประกวดมารยาท การออกค่ายอาสาพัฒนาชนบท การจัดหอวัฒนธรรม การจัดนิทรรศการวัฒนธรรมพื้นบ้าน

๓. กิจกรรมที่ได้รับความสนใจและประสบความสำเร็จเป็นอันดับที่ ๓ มีหลายกิจกรรมเช่นกัน ได้แก่ การแสดงกลอนสด การประกวดเรียงความทางวัฒนธรรม การจัดอบรมบุคลิกภาพและคำนิยมอันพึงประสงค์ การประกวดการเขียนภาพโปสเตอร์ การอบรมผู้นำเยาวชนด้านวัฒนธรรม งานลอยกระทง การปฏิบัติทางธรรม เช่น การนั่งสมาธิ การฟังเทศน์ การบวชหมู่ ฯ งานนิทรรศการทางศิลปะ การบรรยายธรรม โดยวิทยากร การจัดกีฬา การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมต่างถิ่น งานรับน้องใหม่ งานไหว้ครู งานวิจัยทางด้านวัฒนธรรม การอภิปรายไหว้ข้อที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม

ตอนที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมด้าน
วัฒนธรรม

ในการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยดังกล่าว ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์ในการจัดน้ำหนัก
ค่าเฉลี่ยของแต่ละช่วงความคิดเห็นดังนี้

๓.๕๑ - ๔.๐๐ หมายความว่า มีปัญหามากที่สุดหรืออุปสรรคมากที่สุด

๒.๕๑ - ๓.๕๐ หมายความว่า มีปัญหาค่อนข้างมากหรืออุปสรรค
ค่อนข้างมาก

๑.๕๑ - ๒.๕๐ หมายความว่า มีปัญหาค่อนข้างน้อยหรืออุปสรรค
ค่อนข้างน้อย

๑.๐๐ - ๑.๕๐ หมายความว่า มีปัญหาน้อยที่สุดหรืออุปสรรคน้อยที่สุด
หรือไม่มีเลย

ดังได้เสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๓ ความคิดเห็นด้านการดำเนินงานและวิธีการทำงาน

รายการ	$\bar{X}$	S.D.
๑. ปัญหาในเรื่องสถานที่ที่จะใช้ดำเนินงาน	๒.๓๒	๑.๐๒
๒. ความต้องการและความพร้อมในด้านอุปกรณ์	๒.๕๑	๐.๙๒
๓. ปัญหาในการดำเนินงานติดต่อกันระหว่างผู้รับผิดชอบโครงการ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๒.๓๗	๐.๙๓
๔. ปัญหาในเรื่องการวางแผนการทำงานล่วงหน้า	๒.๓๔	๐.๙๓
๕. ปัญหาในเรื่องระยะเวลาในการทำงานตามโครงการแต่ละ โครงการ	๒.๓๗	๐.๙๒
	๒.๓๘	๐.๙๔

จากตารางที่ ๑๓ พบว่า อาจารย์ในวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง ๑๑ แห่ง ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ความต้องการและความพร้อมในด้านอุปกรณ์เป็นปัญหาที่อยู่ในระดับค่อนข้างมาก หรือมีอุปสรรคค่อนข้างมากกว่าปัญหาอื่น ๆ ส่วนปัญหาอื่น ๆ นั้นอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย หรือมีอุปสรรคค่อนข้างน้อย และปัญหาเรื่องสถานที่ที่จะใช้ดำเนินงาน เป็นปัญหาหรืออุปสรรคน้อยที่สุดในปัญหาทั้งหมด

เมื่อพิจารณาในส่วนรวมแล้ว ความคิดเห็นด้านการดำเนินงานและวิธีการทำงานของวิทยาลัยครูเขตภาคกลางนั้นมีปัญหาหรืออุปสรรคอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

ตารางที่ ๑๔ ความคิดเห็นด้านการประสานงานกับหน่วยงานอื่นทั้งภายในและ
ภายนอกวิทยาลัย

รายการ	$\bar{X}$	S.D.
๑. ปัญหาจากการติดต่อตามสายงานในระบบราชการ	๒.๓๔	๐.๔๔
๒. การให้การสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นภายนอกวิทยาลัย	๒.๓๔	๐.๔๑
๓. การให้การสนับสนุนจากหน่วยงานภายในวิทยาลัยบางหน่วยงาน	๒.๓๒	๐.๔๖
๔. ปัญหาอันเกิดจากระบบการสื่อสารไม่ชัดเจนทำให้เกิดความ เข้าใจไม่ตรงกัน	๒.๓๔	๐.๔๒
๕. ปัญหาอันเกิดจากการทำงานโดยไม่มีการติดต่อประสานงาน ซึ่งกันและกัน	๒.๓๒	๐.๔๖
รวม	๒.๓๖	๐.๔๔

จากตารางที่ ๑๔ พบว่า อาจารย์ในวิทยาลัยครูเขตภาคกลางส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ปัญหาทั้ง ๕ ข้อ มีปัญหาและอุปสรรคค่อนข้างน้อย แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วพบว่า ปัญหาจากการติดต่อตามสายงานในระบบราชการเป็นปัญหาหรืออุปสรรคมากกว่าปัญหาด้านอื่น ๆ ซึ่งปัญหาการให้การสนับสนุนจากหน่วยงานภายในวิทยาลัยบางหน่วยงานกับปัญหาอันเกิดจากการทำงาน โดยไม่มีการติดต่อประสานงานซึ่งกันและกัน มีปัญหาและอุปสรรคน้อยที่สุด

เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม ความคิดเห็นด้านการประสานงานกับหน่วยงานอื่นทั้งภายในและภายนอกวิทยาลัยของวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง มีปัญหาหรืออุปสรรคอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

ตารางที่ ๑๔ ความคิดเห็นด้านบุคลากรผู้ร่วมงาน

รายการ	$\bar{X}$	S.D.
๑. บุคลากรมีความรู้ความชำนาญไม่ตรงกับงานที่ปฏิบัติ	๒.๒๙	๐.๔๘
๒. บุคลากรไม่เต็มใจที่จะปฏิบัติงาน	๒.๓๑	๐.๔๘
๓. บุคลากรมีเวลาไม่เพียงพอที่จะอุทิศให้กับการปฏิบัติงานตาม วัฒนธรรม	๒.๕๙	๑.๐๓
๔. บุคลากรได้รับค่าตอบแทนน้อย หรือไม่ได้รับเลย	๒.๔๓	๑.๐๘
๕. บุคลากรในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอ	๒.๕๐	๐.๕๘
๖. ความเข้าใจและความศรัทธาในงานของบุคลากร	๒.๔๘	๐.๕๙
	๒.๔๓	๑.๐๑

จากตารางที่ ๑๔ พบว่า อาจารย์ในวิทยาลัยครูเขตภาคกลางทั้ง ๑๑ แห่ง ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ปัญหาด้านบุคลากรมีเวลาไม่เพียงพอที่จะอุทิศให้กับการปฏิบัติงานเป็นปัญหาหรืออุปสรรคค่อนข้างมาก ส่วนปัญหาด้านบุคลากรไม่เพียงพอเป็นปัญหาหรืออุปสรรคค่อนข้างมากเช่นกัน ส่วนปัญหาด้านอื่น ๆ มีปัญหาหรืออุปสรรคค่อนข้างน้อย ส่วนปัญหาด้านบุคลากรมีความรู้ความชำนาญไม่ตรงกับงาน เป็นปัญหาหรือมีอุปสรรคน้อยที่สุดในปัญหาทั้งหมด

เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว ความคิดเห็นด้านบุคลากรผู้ร่วมงานของวิทยาลัยครูเขตภาคกลางทั้ง ๑๑ แห่ง มีปัญหาหรืออุปสรรคอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

ตารางที่ ๑๖ ความคิดเห็นด้านปัญหาหรืออุปสรรคด้านวิชาการ

รายการ	$\bar{X}$	S.D.
๑. ความเหมาะสมและความสมควรระหว่างการ เผยแพร่ความรู้ ทางด้านวัฒนธรรมกับสภาพความเป็นอยู่และชีวิตประจำวันใน ปัจจุบัน	๒.๔๒	๐.๔๙
๒. วิธีการและการดำเนินการสอดแทรกความรู้ด้านวัฒนธรรมลง ในวิชาการต่าง ๆ	๒.๓๔	๐.๔๒
๓. ปัญหาในการจัดกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมในวิทยาลัยของ ท่านในรอบปีการศึกษาที่ผ่านมา (ปีการศึกษา ๒๕๒๕)	๒.๓๐	๐.๕๖
๔. ผู้สอนไม่เห็นความสำคัญของวัฒนธรรมของชาติ	๒.๒๕	๑.๐๑
๕. ปัญหาในการนำเอาผลงานวิจัยทางด้านวัฒนธรรมที่มีอยู่มา อ้างอิงในงานวิจัยใหม่ ๆ	๒.๔๕	๐.๕๖
รวม	๒.๓๕	๐.๔๕

จากตารางที่ ๑๖ พบว่า อาจารย์ในวิทยาลัยครู เขตภาคกลางส่วนใหญ่มีความเห็นว่าปัญหาทั้ง ๕ ด้าน มีปัญหาหรืออุปสรรคค่อนข้างน้อย แต่เมื่อพิจารณาโดยรายละเอียดแล้วพบว่า ปัญหาในการนำเอาผลงานวิจัยทางด้านวัฒนธรรมที่มีอยู่มาอ้างอิงในงานวิจัยใหม่ ๆ มีปัญหาหรืออุปสรรคมากที่สุดมากกว่าปัญหาด้านอื่น ๆ ส่วนปัญหาด้านผู้สอนไม่เห็นความสำคัญของวัฒนธรรมของชาติมีปัญหาหรืออุปสรรคน้อยที่สุดในปัญหาทั้งหมด

เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้ว ความคิดเห็นหรืออุปสรรคด้านวิชาการของวิทยาลัยครู เขตภาคกลางมีปัญหาหรืออุปสรรคอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

ตารางที่ ๑๗ ปัญหาทั่วไป

รายการ	$\bar{X}$	S.D.
๑. ความสนใจของอาจารย์เกี่ยวกับกิจกรรมด้านวัฒนธรรม	๒.๕๐	๐.๕๔
๒. ความตระหนักของนักศึกษาในความสำคัญของการจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรม	๒.๕๖	๐.๕๓
๓. ความสนใจของประชาชนเกี่ยวกับการให้ความร่วมมือในกิจกรรมด้านวัฒนธรรม	๒.๕๑	๐.๕๔
๔. ความเหมาะสมของเวลาหรือช่วงระยะเวลาของการจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรม	๒.๔๑	๐.๕๔
๕. ปัญหาในด้านการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรม	๒.๕๐	๐.๕๖
รวม	๒.๕๐	๐.๕๔

จากตารางที่ ๑๗ พบว่าอาจารย์ในวิทยาลัยครู เขตภาคกลางส่วนใหญ่มีความเห็นว่าปัญหาด้านความตระหนักของนักศึกษาในความสำคัญของการจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรม ปัญหาความสนใจของประชาชนเกี่ยวกับการให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรม ปัญหาด้านความสนใจของอาจารย์เกี่ยวกับกิจกรรมด้านวัฒนธรรม และปัญหาในด้านการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรมมีปัญหาหรืออุปสรรคค่อนข้างมาก ส่วนปัญหาด้านความเหมาะสมของเวลา หรือช่วงระยะเวลาของการจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรม มีปัญหาหรืออุปสรรคค่อนข้างน้อย เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่าปัญหาด้านความตระหนักของนักศึกษาในความสำคัญของการจัดกิจกรรมวัฒนธรรม มีปัญหาหรืออุปสรรคมากกว่าปัญหาอื่น ๆ ส่วนปัญหาด้านความเหมาะสมของเวลาของการจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรมมีปัญหาหรืออุปสรรคน้อยกว่าปัญหาอื่น ๆ

เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้ว ความคิดเห็นด้านปัญหาทั่วไปของวิทยาลัยครู เขตภาคกลางมีปัญหาหรืออุปสรรคอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย เกือบจะถึงมาก

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็นลำดับ ดังนี้

- ตอนที่ ๑ แสดงสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์
- ตอนที่ ๒ กิจกรรมด้านวัฒนธรรมที่วิทยาลัยครูเขตภาคกลางได้จัดให้มีขึ้นในรอบปีการศึกษา ๒๕๒๔ ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็นความเรียง โดยแยกรายละเอียดออกเป็นข้อ ๆ
- ตอนที่ ๓ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานบทบาททางด้านวัฒนธรรมของวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง ที่ได้ประสบในปีการศึกษา ๒๕๒๔ ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็นความเรียง และแยกรายละเอียดออกเป็นข้อ ๆ

ตอนที่ ๑ การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ตารางที่ ๑๘ สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ จำแนกตาม เพศ อายุและอายุราชการ

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	๑๑	๖๑.๑๑
หญิง	๗	๓๘.๘๘
อายุ		
๒๑ - ๓๐ ปี	๒	๑๑.๑๑
๓๑ - ๔๐ ปี	๔	๔๔.๔๔
๔๑ - ๕๐ ปี	๖	๓๘.๘๘
๕๑ - ๖๐ ปี	๑	๕.๕๕
อายุราชการ		
๑ - ๑๐ ปี	๒	๑๑.๑๑
๑๑ - ๒๐ ปี	๔	๔๔.๔๔
๒๑ - ๓๐ ปี	๗	๓๘.๘๘
๓๑ - ๔๐ ปี	๑	๕.๕๖

จากตารางที่ ๑๘ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นชายส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๑๑ และเป็นหญิงคิดเป็นร้อยละ ๓๘.๘๘ และผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง ๓๑-๔๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๔๔ และ อายุ ๔๑-๕๐ ปี ร้อยละ ๓๘.๘๘ อายุ ๒๑-๓๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๑๑ ส่วนอายุ ๕๑-๖๐ ปี มีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕.๕๕ ส่วนอายุราชการ ส่วนใหญ่มีอายุราชการอยู่ระหว่าง ๑๑-๒๐ ปี ร้อยละ ๔๔.๔๔ และ รองลงมา ๒๑-๓๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๘๘ และ ๑-๑๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๑๑ ส่วนอายุ ๓๑-๔๐ ปี มีน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๕.๕๖

ตารางที่ ๑๔ สถานภาพผู้ให้สัมภาษณ์ จำแนกตามตำแหน่งทางวิชาการ ตำแหน่งทาง
 ด้านบริหาร และวุฒิทางการศึกษา

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ตำแหน่งทางวิชาการ		
ศาสตราจารย์	-	-
รองศาสตราจารย์	๒	๑๑.๑๑
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	๓	๑๖.๖๗
อาจารย์	๑๓	๗๒.๒๒
ตำแหน่งทางด้านบริหาร		
ประธานศูนย์วัฒนธรรม	๓	๑๖.๖๗
เลขานุการศูนย์วัฒนธรรม	๖	๓๓.๓๓
รองอธิการฝ่ายกิจการนักศึกษา	-	-
หัวหน้าฝ่ายกิจกรรมนักศึกษา	๔	๒๒.๒๒
หัวหน้าแผนกแผนงาน	๔	๒๒.๒๒
วุฒิทางการศึกษา		
ปริญญาเอก	๑	๕.๕๖
ปริญญาโท	๑๐	๕๕.๕๖
ปริญญาตรี	๗	๓๘.๘๘

จากตารางที่ ๑๔ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มีตำแหน่งทางวิชาการเป็นอาจารย์มากที่สุดคือคิดเป็นร้อยละ ๗๒.๒๒ และเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๖๗ และรองศาสตราจารย์คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๑๑ ตามลำดับ ส่วนตำแหน่งทางด้านบริหารนั้นส่วนใหญ่ผู้ตอบเป็นเลขานุการประจำศูนย์วัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๓๓ และเป็นหัวหน้าแผนกแผนงาน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๒๒ เป็นหัวหน้าฝ่ายกิจกรรมนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๒๒ เป็นประธานศูนย์วัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๖๗ ตามลำดับ ทางด้านวุฒิทางการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่จะมีวุฒิปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๕๖ และวุฒิปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๘๘ วุฒิปริญญาเอก คิดเป็นร้อยละ ๕.๕๖ ตามลำดับ

ตอนที่ ๒ กิจกรรมด้านวัฒนธรรม

กิจกรรมด้านวัฒนธรรมที่วิทยาลัยได้จัดทำขึ้นในรอบปีการศึกษา ๒๕๒๕ มีดังต่อไปนี้

๑. การจัดให้มีโครงการศึกษาและฟื้นฟูกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรม ประเพณี โดยเฉลี่ยแล้ววิทยาลัยครูเขตภาคกลางทั้ง ๖ แห่ง ได้จัดกระทำขึ้นทั้งสิ้น โดยเฉลี่ย ๒๔ ครั้ง กิจกรรมที่จัดส่วนใหญ่ได้แก่ การแสดงประเพณีต่าง ๆ การแสดง การแต่งกายในสมัยต่าง ๆ การแสดงพื้นบ้าน การแข่งเรือ เป็นต้น

๒. การจัดให้มีงานเทศกาลเฉพาะท้องถิ่น ปรากฏว่าวิทยาลัยครูเขตภาคกลางทั้ง ๖ แห่ง ได้จัดให้มีทั้งหมด ๑๒ ครั้ง เช่น สลากภัต การลอยกระทง แห่เทียนพรรษา เรียนเทียน งานสงกรานต์ งานแห่หลวงพ่อโสธรประจำปีกลางเดือน ๑๒ เป็นต้น

๓. จัดให้มีการทำบุญหรือพิธีสำคัญทางศาสนาขึ้นในวันสำคัญทางศาสนา ปรากฏว่าวิทยาลัยครูภาคกลางทั้ง ๖ แห่ง ได้จัดให้มีทั้งหมด ๑๓ ครั้ง แต่ส่วนใหญ่กิจกรรมที่กระทำเหมือนกัน เช่น วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา เป็นต้น

๔. การจัดให้มีการละเล่นพื้นบ้านขึ้นในเทศกาลต่าง ๆ ปรากฏว่าวิทยาลัยครูภาคกลางทั้ง ๖ แห่ง ได้จัดให้มีขึ้นทั้งหมด ๖ ครั้ง เช่น เทศกาลสงกรานต์ มีการละเล่นได้แก่ การลอยกระทง การละเล่นกลองยาว การละเล่นเพลงเรือ การสาธิตประเพณีต่าง ๆ เทศกาลสงกรานต์ ได้จัดการละเล่น ได้แก่ เพลงฉ่อย รุ่งริว แย่ลงรู ชกคะเย่อ มวยทะเล รุ่งเปี้ยว การเล่นสะบ้า เพลงพวงมาลัย เป็นต้น

๕. การจัดนิทรรศการทางวัฒนธรรมในด้านต่าง ๆ ปรากฏว่า วิทยาลัยครูเขตภาคกลางทั้ง ๖ แห่ง จัดให้มีขึ้น ๑๔ ครั้ง เช่น นิทรรศการวัฒนธรรมท้องถิ่น นิทรรศการประเพณีการบวช นิทรรศการศิลปะ-ภาษา นิทรรศการวัฒนธรรมในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช นิทรรศการศิลปะพื้นบ้าน นิทรรศการช่างพื้นบ้าน นิทรรศการสมบัติไทย นิทรรศการพระนครนิทัศน์ นิทรรศการทางภาษา นิทรรศการทางศิลปด้านทัศนศิลป์ เป็นต้น

๖. การจัดให้มีการประกวดมารยาทไทย ทั้งในและนอกวิทยาลัย ปรากฏว่า

วิทยาลัยครูทั้ง ๖ แห่ง ได้จัดมีให้มี ๖ ครั้ง สถานที่จัดได้แก่หอประชุมของวิทยาลัย ส่วนจัดภายนอกวิทยาลัยไม่มี

๗. การส่งเสริมและจัดแข่งขันกีฬาพื้นบ้านขึ้นในโอกาสต่าง ๆ ปรากฏว่าวิทยาลัยครูเขตภาคกลางทั้ง ๖ แห่ง ได้จัดทั้งหมด ๕ ครั้ง กีฬาที่จัดส่วนใหญ่ได้แก่ มวยไทย ตระกร้อ หมากรุก ริงมวย ชกตะเยอ เป็นต้น

๘. จัดให้มีโครงการวัฒนธรรมสัญจร ปรากฏว่าวิทยาลัยครูเขตภาคกลางทั้ง ๖ แห่ง ได้จัดทั้งสิ้น ๒ ครั้ง ได้แก่ วิทยาลัยครูเทพสตรี ไปแสดงที่โรงเรียนท่าวัง วิทยาคม และโรงเรียนพิบูลย์วิทยาลัย เท่านั้น

๙. การจัดให้มีการสัมมนา แลกเปลี่ยนความรู้ทางด้านวัฒนธรรม ปรากฏว่าวิทยาลัยครูเขตภาคกลางทั้ง ๖ แห่ง ไม่ปรากฏว่าจะมีการจัดขึ้นเลยแม้แต่ครั้งเดียว

๑๐. จัดพิมพ์หนังสือ เอกสาร เกี่ยวกับวัฒนธรรมของท้องถิ่น ปรากฏว่าวิทยาลัยครูเขตภาคกลางทั้ง ๖ แห่ง ได้จัดพิมพ์ ๖ เล่ม ได้แก่

๑๐.๑ หนังสือลมบัตินไทย

๑๐.๒ หนังสือพระสุธนคำกาพย์

๑๐.๓ หนังสือพระสุธนมโนราห์

๑๐.๔ หนังสือการใช้สรรพนามในจังหวัดลพบุรี

๑๐.๕ วารสารชมรมพุทธศาสน์

๑๐.๖ หนังสือแปดริ้ว เมืองน้ำ

๑๑. เชิญวิทยากรมาบรรยายหรืออภิปรายความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ปรากฏว่าวิทยาลัยครูเขตภาคกลางทั้ง ๖ แห่ง ได้จัดให้มีขึ้น ๖ ครั้ง ส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการอบรมจริยธรรม การสร้างเสริมจริยธรรม เป็นต้น

๑๒. การจัดให้มีการแข่งขันกีฬากายในและภายนอกวิทยาลัย ปรากฏว่าวิทยาลัยครูเขตภาคกลางทั้ง ๖ แห่ง ได้จัดให้มีขึ้น ๒๒ ครั้ง ส่วนใหญ่กีฬาที่จัดขึ้นเหมือนกันแทบทุกวิทยาลัย เช่น กีฬาสีกายในวิทยาลัยครู กีฬาต่างวิทยาลัย กีฬากลุ่มระหว่างวิทยาลัย กีฬากรมการศึกษาคณะทั่วประเทศ ที่จัดนอกเหนือจากนี้ก็มี เช่น กีฬาอุดมศึกษา สัมพันธ์ กีฬาโอเพ่น เป็นต้น

๑๓. การจัดให้มีการส่งเสริมวัฒนธรรมทางด้านวรรณกรรมไทย ปรากฏว่าวิทยาลัยครูทั้ง ๖ แห่ง ได้จัดทั้งหมด ๔ ครั้ง ส่วนในการจัด เหมือน ๆ กันได้แก่ คำประพันธ์เทอดพระเกียรติบุคคลสำคัญ ๆ เป็นต้น

๑๔. การจัดให้มีการร่วมกันพัฒนาและตกแต่งบริเวณโบราณสถานของ
ท้องถิ่น ปรากฏว่าวิทยาลัยครูเขตภาคกลางทั้ง ๖ แห่ง ได้จัดให้มี ๑ ครั้ง คือการ
พัฒนาอนุสาวรีย์พระเจ้าตากสินมหาราช นอกนั้นไม่ปรากฏว่าจัดขึ้น

๑๕. จัดให้มีบุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับงานด้านวัฒนธรรมของวิทยาลัย
ไปดุงงาน หรือทัศนศึกษาเพิ่มเติมนอกท้องถิ่นของตน เพื่อให้มีประสบการณ์และแนวความ
คิดกว้างขวาง ปรากฏว่าวิทยาลัยครูเขตภาคกลางทั้ง ๖ แห่ง มีการส่งไป ๓-๔ ครั้ง
ได้แก่ ไปดุงงานที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม ไปดุงงานที่อำเภอบ้านหมี่
จังหวัดลพบุรี ไปดุงงานที่ตำบลบางชันหมาก อำเภอมือง ลพบุรี เป็นต้น

๑๖. จัดให้มีการกระทำกิจกรรมทางศาสนาในลักษณะการปฏิบัติจริง
ปรากฏว่าวิทยาลัยครูเขตภาคกลางทั้ง ๖ แห่ง ได้จัดทั้งหมด ๑๐ ครั้ง แต่กิจกรรมที่จัด
ส่วนใหญ่เหมือนกัน เช่น การเข้าวัดฟังเทศน์ การนิมนต์พระมาเทศน์ที่วิทยาลัย การ
ทอดกฐิน ทอดผ้าป่า การอุปสมบทหมู่ เป็นต้น

๑๗. การร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐและของเอกชน เนื่องในโอกาส
พิเศษต่าง ๆ เพื่อฟื้นฟูเผยแพร่ความรู้ทางด้านวัฒนธรรม ปรากฏว่าวิทยาลัยครูเขตภาค
กลางทั้ง ๖ แห่ง ได้จัดทั้งสิ้น ๑๔ ครั้ง ได้แก่ วันปืยมหาราช วันตากสินมหาราช
วันพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ฯลฯ งานบวงสรวงดวงวิญญาณสมเด็จพระนารายณ์มหาราช
การสวดศักราช ๔ รัชกาล เป็นต้น

๑๘. การให้บริการชุมชนทางด้านวัฒนธรรม ปรากฏว่าวิทยาลัยครูเขต
ภาคกลางทั้ง ๖ แห่ง ได้จัดให้มี ๑ ครั้ง ได้แก่ งานทอใบกล้วย เป็นต้น

๑๙. การสนับสนุนให้มีการจัดทำหนังสืออ่านประกอบที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม
ของท้องถิ่นสำหรับเด็กในวัยเรียน ปรากฏว่า วิทยาลัยครูเขตภาคกลางทั้ง ๖ แห่ง ได้
จัดให้มีทั้งสิ้น ๓ เล่ม ได้แก่ ตำบลงิ้วลอยน้อย ประเพณีภูเขาวหลามและตำนาน
หลวงพ่อบุญทศโสธร

๒๐. การจัดให้มีการประกวดผลงานทางด้านวัฒนธรรมในสาขาต่าง ๆ
ขึ้น ปรากฏว่า วิทยาลัยครูเขตภาคกลางทั้ง ๖ แห่ง ได้จัดให้มีขึ้นเพียง ๑ ครั้ง เท่านั้น
ได้แก่ ประกวดคำกลอนสุนทรภู่ นอกนั้นไม่ปรากฏว่ามีจัดขึ้น

สรุปว่า วิทยาลัยครูเขตภาคกลางส่วนใหญ่ยังคงปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ทางด้านวัฒนธรรมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะบางกิจกรรมในรอบปีการศึกษาที่ผ่านมา (๒๕๒๕) ไม่เคยปฏิบัติ เช่น การประชุมสัมมนา และกิจกรรมบางอย่างก็ปฏิบัติค่อนข้างมากและครบทุกวิทยาลัย เช่น การจัดกีฬาภายในและภายนอกวิทยาลัย ส่วนกิจกรรมก็มีบ้างแต่ค่อนข้างน้อยมาก ทั้งนี้ เป็นเพราะปัญหาและอุปสรรคบางประการ เช่น ปัญหาด้านระยะเวลา บุคลากร งบประมาณ และสถานที่ไม่อำนวย

ตอนที่ ๓ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานทางด้านวัฒนธรรม

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานทางด้านวัฒนธรรมของวิทยาลัยครู เขตภาคกลาง ในปีการศึกษา ๒๕๒๔ มีดังต่อไปนี้

๑. แนวนโยบายเกี่ยวกับการทำนุบำรุงวัฒนธรรมของชาติ สรุปได้ว่าวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง มีนโยบายดังนี้
  - ๑.๑ จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับประเพณี โดยมุ่งให้นักศึกษามีคุณธรรมและใช้ชีวิตที่เป็นสุขในสังคมไทย
  - ๑.๒ จัดโครงการฝึกอบรม เพื่อส่งเสริมคุณธรรม
  - ๑.๓ ดำเนินงานตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
  - ๑.๔ ดำเนินงานด้านวัฒนธรรมตามนโยบายของกรมการฝึกหัดครู
  - ๑.๕ ส่งเสริมด้านจริยธรรมและวัฒนธรรมแบบต่อ เนื่อง
  - ๑.๖ ให้วิทยาลัยช่วย เหลือด้านงบประมาณบ้าง
  - ๑.๗ ให้วิทยาลัยจัด เวลาให้มีการเผยแพร่งานของศูนย์วัฒนธรรม
๒. ด้านวิธีการดำเนินงานตามนโยบายดังกล่าวพอสรุปได้ว่าวิทยาลัยครูเขตภาคกลางส่วนใหญ่วิธีดำเนินงานดังต่อไปนี้
  - ๒.๑ ศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูล เผยแพร่ข้อมูลทางหนังสือพิมพ์ และวารสาร
  - ๒.๒ จัดกิจกรรมประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ
  - ๒.๓ วิธีการจัดกิจกรรมมักจะผ่านทางองค์การนักศึกษา
  - ๒.๔ ร่วมมือกับศูนย์วัฒนธรรมประจำจังหวัด เพื่อขอใช้งบประมาณร่วมกัน
  - ๒.๕ จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเป็นครั้ง ๆ ไป
๓. ปัญหาและอุปสรรคทางด้านงบประมาณเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม พอสรุปเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้
  - ๓.๑ กิจกรรมแต่ละครั้งใช้งบประมาณมาก งบประมาณไม่พอกับกิจกรรม

๓.๒ งบประมาณที่ได้แต่ละครวน้อย

๓.๓ งบประมาณไม่สามารถจัดซื้อครุภัณฑ์ได้

๔. ปัญหาและอุปสรรค เกี่ยวกับการทำงานตามโครงการที่ตั้งไว้ พอสรุป
รวม เป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้

๔.๑ ดำเนินงานตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ไม่ทัน

๔.๒ วิทยาลัยไม่จัด เวลาให้จัดกิจกรรมนั้น ๆ

๔.๓ คณะกรรมการศูนย์วัฒนธรรมไม่ให้ความช่วยเหลือ

๔.๔ ระยะเวลาสั้นในการเตรียมงาน

๕. ปัญหาด้านการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภายในและภาย
นอกวิทยาลัย พอสรุปเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้

๕.๑ หน่วยงานภายนอกยังไม่ยอมรับงานด้านวัฒนธรรม เท่าที่ควร

๕.๒ หน่วยงานภายในไม่ให้ความร่วมมือ เพราะถือว่าไม่ใช่หน้าที่

๕.๓ ขาดการประชาสัมพันธ์ทั้งภายในและภายนอกวิทยาลัย

๕.๔ ขาดการร่วมมือกับอาจารย์ภายในวิทยาลัยเอง

๖. ปัญหาและอุปสรรคทางด้านบุคลากรที่ เกี่ยวข้องกับงานด้านวัฒนธรรม
พอสรุปเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้

๖.๑ บุคลากรทุกคนมีงานประจำอยู่

๖.๒ บุคลากรที่ทำงานด้านนี้ต้องมีใจรักและเสียสละ

๖.๓ ขาดบุคลากรที่มีความสามารถทางด้านวัฒนธรรมโดยตรง

๖.๔ บุคลากรประจำศูนย์วัฒนธรรมไม่ลงมือปฏิบัติงาน ได้แต่ประชุม

๖.๕ บุคลากรบางท่านต้องการมีชื่อ เป็นคณะกรรมการประจำศูนย์
วัฒนธรรมเท่านั้น

๖.๖ การแต่งตั้งคณะกรรมการประจำศูนย์วัฒนธรรมไม่มีการถาม
ความสมัครใจผู้จะมาทำงานก่อนแต่งตั้ง

๗. ปัญหาและอุปสรรคทางด้านวิชาการ มีประเด็นที่สำคัญ ๆ พอสรุปได้

ดังนี้

๗.๑ เอกสารและตำราเกี่ยวกับวัฒนธรรมมีน้อย หรือไม่มีเลยใน
บางวิทยาลัย

๗.๒ มีงานวิจัยจำนวนมากทางด้านวัฒนธรรมที่ยังไม่ได้ตีพิมพ์ เผยแพร่

๗.๓ บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านวัฒนธรรม ไม่มี

๗.๔ สถานที่ทำงานของศูนย์โดยตรงยังไม่มี

๘. ทัศนคติและความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษาและประชาชนที่มีต่อการจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรมทั้งภายในและภายนอกวิทยาลัย พอสรุปเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้

๘.๑ ส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือพอสมควร

๘.๒ ทุกคนเข้าใจและเห็นความสำคัญกับงานด้านวัฒนธรรม เป็นอย่างดี แต่ไม่มีผู้ลงมือช่วยเหลืออย่างจริงจัง

๘.๓ นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ค่อยให้ความสำคัญเท่าที่ควรทางด้านวัฒนธรรม มักจัดกิจกรรมที่สนุกสนานมากกว่า

๘.๔ กิจกรรมบางอย่างไม่ดึงดูดความสนใจ บุคคลภายนอกเท่าที่ควร

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เรื่อง บทบาทของวิทยาลัยครูภาคกลางที่มีต่อการทำนุบำรุงวัฒนธรรมของชาติ มีดังต่อไปนี้

๑. เพื่อศึกษาบทบาทการทำนุบำรุงส่งเสริมวัฒนธรรมของชาติ ของวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง
๒. เพื่อศึกษาถึงวิธีดำเนินงาน การส่งเสริมทำนุบำรุงวัฒนธรรมของท้องถิ่นในเขตที่วิทยาลัยแต่ละแห่งรับผิดชอบ
๓. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในด้านการดำเนินงาน การทำนุบำรุงส่งเสริม รักษาวัฒนธรรมของท้องถิ่น
๔. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการทำนุบำรุงส่งเสริมวัฒนธรรมในเขตภาคกลาง

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ และคณะกรรมการประจำศูนย์วัฒนธรรม ที่ปฏิบัติราชการอยู่ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๒๔ ในวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง ๑๑ แห่ง

ส่วนกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารตั้งแต่ระดับหัวหน้าคณะวิชาขึ้นไป คือ อธิการ รองอธิการ หัวหน้าคณะวิชา ทั้งหมดรวม ๗๗ คน อาจารย์ผู้สอนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทั้ง ๔ สาขา คือ สาขาศิลปะ สาขามนุษยศาสตร์ สาขาการช่างฝีมือ สาขา คหกรรมศาสตร์ และสาขากีฬาและนันทนาการ โดยการสุ่มแบบ Stratified Random Sampling รวมทั้งหมด ๑๖๔ คน และคณะกรรมการประจำศูนย์วัฒนธรรม ซึ่งมี ประธานศูนย์ ฯ รองประธานศูนย์ ฯ เลขานุการศูนย์ฯ หัวหน้าฝ่าย

วิจัยและพัฒนา หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมและเผยแพร่ หัวหน้าฝ่ายฝึกอบรม หัวหน้าฝ่าย
หอวัฒนธรรม และ หัวหน้าฝ่ายวัฒนธรรมสัมพันธ์ รวมทั้งหมด ๔๔ คน โดยมี กลุ่ม
ตัวอย่างรวมทั้งสิ้น ๓๓๐ คน และเก็บแบบสอบถามคืนมาได้ ๒๔๔ ฉบับ คิดเป็น
ร้อยละ ๘๗ ส่วนแบบสัมภาษณ์ได้ครบ ๑๔ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งจัดทำเป็น
๒ ฉบับ คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ โดยศึกษาจากเอกสาร หนังสือ และ
คำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เชื่อถือได้ทางด้านวัฒนธรรม เพื่อความเที่ยงตรงตาม
เนื้อหา เมื่อสร้างแบบสอบถามเสร็จแล้วได้นำไปทดลองใช้กับ อาจารย์ในวิทยา-
ลัยครูเขตภาคกลาง จำนวน ๓๐ คน เพื่อวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นด้วยคอมพิวเตอร์

แบบสอบถามจัดแบ่งเป็น ๔ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ เป็นข้อความเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม
โดยจะถามในเรื่อง เพศ อายุ อายุราชการ ตำแหน่งทางวิชาการ ตำแหน่งทาง
บริหาร และวุฒิทางการศึกษา

ตอนที่ ๒ เป็นข้อความเกี่ยวกับความคิดเห็นในด้านวิธีดำเนินการ
ลักษณะงาน และเป้าหมายทางการจัดกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรม

ตอนที่ ๓ เป็นข้อความเกี่ยวกับความคิดเห็นว่าในการจัดกิจกรรม
ด้านวัฒนธรรม ๗ ด้าน คือ ลักษณะที่เน้นด้านการสอน เน้นการจัดประกวด หรือ
จัดแข่งขัน เน้นด้านการวิจัย การศึกษาและรวบรวม เน้นด้านการประสานงานติดต่อ
เน้นด้านทัศนศึกษา ดูงานและแลกเปลี่ยนเผยแพร่ซึ่งกันและกัน เน้นด้านการ
ประชาสัมพันธ์ และเน้นด้านทางเทคนิคและวิธีการอื่น ๆ

ตอนที่ ๔ เป็นข้อความเกี่ยวกับปัญหา หรืออุปสรรคทางด้านวัฒนธรรม
๔ ด้าน คือ ด้านการดำเนินงานและวิธีการทำงาน ด้านการประสานงานกับหน่วยงาน
อื่นทั้งภายในและภายนอกวิทยาลัย ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ ด้านความเห็นทั่วไป

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง และบันทึกในแบบสัมภาษณ์ เพื่อ
ประกอบกับการพิจารณาข้อคิดเห็นจากแบบสอบถามอีกส่วนหนึ่งด้วย

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เดินทางไปแจกแบบสอบถาม และสัมภาษณ์ด้วยตนเองทั้งหมด
ทุกวิทยาลัย แต่แบบสัมภาษณ์ได้นำไปสัมภาษณ์วิทยาลัยครูจำนวน ๖ แห่ง และ
วิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติดังนี้

๑. ข้อมูลที่เห็นสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม และแบบ
สัมภาษณ์ วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

๒. วิเคราะห์ความคิดเห็นทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีทางสถิติ
โดยการหาค่าเฉลี่ยและความ เบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยจากแบบสอบถามแยกกล่าวสรุปเป็น ๔ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและผู้ให้สัมภาษณ์

๑. ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น ๒๘๔ คน ส่วนใหญ่เป็นชาย
มีอายุอยู่ระหว่าง ๓๑-๔๐ ปี มีอายุราชการอยู่ระหว่าง ๑๑-๒๐ปี ส่วนใหญ่มีวุฒิสูงสุด
ระดับปริญญาโท มีตำแหน่งทางวิชาการส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ และตำแหน่งการบริหาร
ส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าภาค

๒. ผู้ให้สัมภาษณ์มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๔ คน ส่วนใหญ่เป็นชาย เช่นกัน
และมีอายุระหว่าง ๓๑-๔๐ ปี อายุราชการอยู่ระหว่าง ๑๑-๒๐ ปี ส่วนใหญ่มีวุฒิทาง
การศึกษาระดับปริญญาโท มีตำแหน่งทางวิชาการส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ ส่วนตำแหน่ง
ทางบริหารเป็นเลขานุการศูนย์วัฒนธรรม เป็นส่วนใหญ่

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นของอาจารย์ในด้านลักษณะงาน และวิธี
ดำเนินการ มีดังนี้

๑. อาจารย์วิทยาลัยครูเขตภาคกลางส่วนใหญ่มีความ เห็นว่า
ลักษณะงานของกิจกรรมทางค่านิยมธรรมที่มีความสำคัญ ๔ อันดับแรกได้แก่ การจัด
นิทรรศการ การจัดการแสดงและสาธิต การจัดงานประเพณี การจัดการประกวด
และการจัดการอภิปรายปาฐกถา ตามลำดับ

๒. อาจารย์วิทยาลัยครู เขตภาคกลางส่วนใหญ่มีความเห็นว่
วิธีดำเนินการที่ทางวิทยาลัยได้กระทำเป็นผลสำเร็จนั้น ได้แก่ การร่วมมือกับ
สถาบันเอกชน องค์กร และหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ

ตอนที่ ๓ ความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมด้าน
ต่าง ๆ มีดังนี้

๑. อาจารย์วิทยาลัยครู เขตภาคกลางส่วนใหญ่มีความเห็นว่
กิจกรรมที่สามารถดำเนินบทบาทได้ในลักษณะที่เน้นในด้านการสอนยังคงปฏิบัติอยู่ใน
เกณฑ์ค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = ๒.๓๔$) และ เมื่อพิจารณารายข้อแล้วพบว่า กิจกรรม
ส่งเสริมให้นักศึกษา เยาวชน และประชาชนมีข้อปฏิบัติทางศาสนา เพื่อเป็นแนวทาง
ในการประกอบอาชีพและดำเนินชีวิตนั้น ได้ปฏิบัติมากเป็นอันดับแรก อยู่ในเกณฑ์
ค่อนข้างมาก ($\bar{X} = ๒.๕$) ส่วนกิจกรรมด้านจัดให้มีการเรียนทางศาสนาในสถาบัน
การศึกษานั้น ได้ปฏิบัติน้อยกว่ากิจกรรมอื่น ๆ ($\bar{X} = ๒.๑๓$)

๒. อาจารย์วิทยาลัยครู เขตภาคกลางส่วนใหญ่มีความเห็นว่
กิจกรรมที่สามารถดำเนินบทบาทได้ในลักษณะที่เป็นการจัดประกวดหรือแข่งขันยังคง
ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = ๒.๔๖$) และ เมื่อพิจารณารายข้อแล้วพบว่า
กิจกรรมด้านการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งชุมนุมขึ้นในวิทยาลัย เพื่อช่วยถ่ายทอด
วัฒนธรรมนั้น ได้ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างมาก ($\bar{X} = ๒.๖๕$) มากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ
ส่วนกิจกรรมที่สนับสนุนการผลิตงานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านในรูปแบบนั้น วิทยาลัยได้
ปฏิบัติน้อยกว่ากิจกรรมอื่น ๆ ($\bar{X} = ๒.๒๗$)

๓. อาจารย์วิทยาลัยครู เขตภาคกลางส่วนใหญ่มีความเห็นว่
กิจกรรมที่สามารถดำเนินบทบาทได้ในลักษณะที่เน้นด้านการวิจัย การศึกษา และ
รวบรวม ยังคงปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = ๒.๒๗$) และ เมื่อพิจารณารายข้อ
แล้วพบว่า กิจกรรมด้านการจัดรวบรวมโบราณวัตถุ และวัสดุที่สำคัญทางวัฒนธรรมไว้
เป็นหมวดหมู่ นั้น ได้ปฏิบัติมากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ ($\bar{X} = ๒.๔๑$) ส่วนด้านการส่งเสริม
ให้มิงานค้นคว้าและวิจัยนั้น ได้ปฏิบัติน้อยกว่ากิจกรรมอื่น ๆ ($\bar{X} = ๒.๑๔$)

๔. อาจารย์วิทยาลัยครู เขตภาคกลางส่วนใหญ่มีความเห็นว่
กิจกรรมที่สามารถดำเนินบทบาทได้ในลักษณะที่ เน้นในด้านการประสานงานติดต่อยัง

คงปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = ๒.๒๔$) และเมื่อพิจารณารายข้อแล้วพบว่า กิจกรรมด้านการประสานงานกันระหว่างวิทยาลัยกับสื่อมวลชนของท้องถิ่น เพื่อชักชวนให้ประชาชนปฏิบัติธรรมในวันสำคัญทางศาสนานั้นได้ปฏิบัติมากกว่า ($\bar{X} = ๒.๓๔$) ด้านการสนับสนุนให้สถาบันการศึกษาอื่น ๆ ได้ร่วมกันผลิตบุคลากรทางด้านวัฒนธรรมให้มากขึ้น ($\bar{X} = ๒.๒๔$)

๕. อาจารย์วิทยาลัยครูเขตภาคกลางส่วนใหญ่มีความเห็นว่างิจกรรมที่สามารถดำเนินบทบาทในลักษณะที่เน้นในด้านทัศนศึกษา ดูงาน และแลกเปลี่ยนเผยแพร่ซึ่งกันและกันยังคงปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = ๒.๓๔$) และเมื่อพิจารณารายข้อแล้วพบว่า การจัดให้มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างท้องถิ่นนั้นได้ปฏิบัติมากกว่า ($\bar{X} = ๒.๓๔$) การฟื้นฟูส่งเสริม และเผยแพร่งานพระราชพิธี ให้แก่นักศึกษา เยาวชน และประชาชน ($\bar{X} = ๒.๓๑$)

๖. อาจารย์วิทยาลัยครูเขตภาคกลางส่วนใหญ่มีความเห็นว่างิจกรรมที่สามารถดำเนินบทบาทในลักษณะที่เน้นในด้านการประชาสัมพันธ์ยังคงปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = ๒.๒๔$) และเมื่อพิจารณารายข้อแล้วพบว่า การใช้สื่อมวลชนเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมวัฒนธรรมของชาติทุกสาขา ให้แก่นักศึกษา ประชาชน ได้ปฏิบัติมากเป็นอันดับแรกมากกว่ากิจกรรมชนิดอื่น ๆ ส่วนการส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้สำเร็จการศึกษาภาคบังคับแล้วสามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง ได้ปฏิบัติน้อยกว่ากิจกรรมอื่น ๆ ($\bar{X} = ๒.๒๒$)

๗. อาจารย์วิทยาลัยครูเขตภาคกลางส่วนใหญ่มีความเห็นว่างิจกรรมที่สามารถดำเนินบทบาทในลักษณะที่เน้นทางด้านเทคนิค และวิธีการอื่น ๆ ยังคงปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = ๒.๒๔$) และเมื่อพิจารณารายข้อแล้วพบว่า การนำเอากระบวนการต่าง ๆ เข้ามาใช้ในการส่งเสริม เผยแพร่ ฟื้นฟู ปลูกฝัง และจรรโลงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมของชาตินั้นได้ปฏิบัติมากกว่า ($\bar{X} = ๒.๒๔$) กิจกรรมด้านการใช้สถานที่สำคัญทางศาสนา เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่น ($\bar{X} = ๒.๒๑$)

๘. อาจารย์วิทยาลัยครูเขตภาคกลางส่วนใหญ่มีความเห็นว่างิจกรรมที่ได้รับความสนใจ และประสบความสำเร็จมากที่สุดที่ทางวิทยาลัยครูเขตภาคกลางจัดให้กับนักศึกษา เยาวชน ประชาชน และบุคคลทั่วไป ได้แก่ การจัด

นิทรรศการทางวัฒนธรรมไทย

ตอนที่ ๔ ความคิดเห็นในด้านปัญหา และอุปสรรคในการจัดกิจกรรม
ด้านวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ โดยอาจารย์วิทยาลัยครูเขตภาคกลางส่วนใหญ่มีความเห็น
ดังนี้

๑. ด้านการดำเนินงานและวิธีการทำงานมีปัญหาหรืออุปสรรค
อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = ๒.๓๔$) และเมื่อพิจารณารายข้อแล้วพบว่า ความ
ต้องการและความพร้อมในด้านอุปกรณ์ มีปัญหาและอุปสรรคอยู่ใน เกณฑ์ค่อนข้างมาก
($\bar{X} = ๒.๕๑$) ส่วนปัญหาในเรื่องสถานที่ที่จะใช้ดำเนินงาน มีปัญหาหรืออุปสรรค
น้อยกว่าข้ออื่น ๆ ($\bar{X} = ๒.๓๒$)

๒. ด้านการประสานงานกับหน่วยงานอื่นทั้งภายในและภายนอก
วิทยาลัยมีปัญหาหรืออุปสรรคอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = ๒.๓๖$) และเมื่อพิจารณา
รายข้อแล้วพบว่า ปัญหาจากการติดต่อตามสายงานในระบบราชการมี ปัญหา หรือ
อุปสรรคมากเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = ๒.๓๔$) ส่วนปัญหาอันเกิดจากการตั้งงาน โดย
ไม่มีการประสานงานซึ่งกันและกันมีปัญหาหรืออุปสรรคน้อยกว่าข้ออื่น ๆ ($\bar{X} = ๒.๓๒$)

๓. ด้านบุคลากรผู้ร่วมงานมีปัญหาหรืออุปสรรคอยู่ใน เกณฑ์ค่อนข้าง
น้อย ($\bar{X} = ๒.๔๓$) และเมื่อพิจารณารายข้อแล้วพบว่า บุคลากรมีเวลา
ไม่เพียงพอที่จะอุทิศให้กับการปฏิบัติงานมีปัญหาและอุปสรรคค่อนข้างมาก ($\bar{X} = ๒.๕๔$)
ส่วนบุคลากรมีความรู้ความชำนาญไม่ตรงกับงานที่ปฏิบัติ มีปัญหาหรืออุปสรรคน้อยกว่า
ข้ออื่น ๆ ($\bar{X} = ๒.๒๔$)

๔. ด้านวิชาการมีปัญหาหรืออุปสรรคอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างน้อย
($\bar{X} = ๒.๓๔$) และเมื่อพิจารณารายข้อแล้วพบว่า ปัญหาในการนำเอาผลงานวิจัย
ทางวัฒนธรรมที่มีอยู่มาอ้างอิงในงานวิจัยใหม่ ๆ มีปัญหาหรืออุปสรรคมาก เป็นอันดับแรก
($\bar{X} = ๒.๕๔$) มากกว่าปัญหาด้านอื่น ๆ ส่วนปัญหาด้านผู้สอนไม่เห็นความสำคัญของ
วัฒนธรรมมีปัญหาหรืออุปสรรคน้อยกว่าข้ออื่น ๆ ($\bar{X} = ๒.๒๔$)

๕. ด้านปัญหาทั่วไปมีปัญหาหรืออุปสรรคอยู่ใน เกณฑ์ค่อนข้างมาก
($\bar{X} = ๒.๕๐$) เมื่อพิจารณารายข้อแล้วพบว่า ความตระหนักของนักศึกษาในความสำเร็จ
ของการจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรมมีปัญหาหรืออุปสรรคมาก เป็นอันดับแรก ($\bar{X} = ๒.๕๖$)

มากกว่าปัญหาด้านอื่น ๆ ส่วนด้านความเหมาะสมของเวลาของการจัดกิจกรรม
ด้านวัฒนธรรมมีปัญหาหรืออุปสรรคน้อยกว่าข้ออื่น ๆ ($\bar{X} = ๒.๔๑$)

จากแบบสัมภาษณ์พอสรุปได้ดังนี้

แนวนโยบายการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมของวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง
คือ การดำเนินงานตามนโยบายของกรมการฝึกหัดครู และของสำนักงานคณะกรรมการ
วัฒนธรรมแห่งชาติ และจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับประเพณี ส่งเสริมคุณธรรม ให้
วิทยาลัยช่วยสนับสนุนด้านงบประมาณ และ เวลาตามสมควร

ด้านวิธีการดำเนินงานตามนโยบายดังกล่าว คือ การจัดกิจกรรมโดย
ผ่านทางองค์การนักศึกษา จัดกิจกรรมประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ จัดตั้ง
คณะกรรมการดำเนินงานเป็นคราว ๆ ไป

ปัญหาและอุปสรรคด้านงบประมาณ คือ ใ้งบประมาณน้อยเกินไป
และงบประมาณไม่สามารถจัดซื้อครุภัณฑ์ได้ ด้านการทำงานตามโครงการที่ตั้งไว้คือ
ดำเนินงานตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ไม่ทัน วิทยาลัยไม่จัดเวลาให้ ระยะเวลาสั้น
ในการเตรียมงาน คณะกรรมการศูนย์ฯ ไม่ให้ความร่วมมือ ด้านการประสานงาน
ติดต่อกับหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภายนอกและภายในวิทยาลัย คือ หน่วยงานภายนอก
ไม่ยอมรับงานด้านวัฒนธรรมเท่าที่ควร หน่วยงานภายในไม่ให้ความร่วมมือ ขาด
การประชาสัมพันธ์ทั้งภายในและภายนอก ขาดความร่วมมือกับอาจารย์ในวิทยาลัย
ด้านบุคลากร คือ บุคลากรมีเวลาไม่เพียงพอ ขาดบุคลากรที่มีความสามารถทางด้าน
วัฒนธรรมโดยตรง ไม่ค่อยยอมสละเวลา และกำลังใจในการทำงาน การแต่งตั้ง
คณะกรรมการประจำศูนย์ฯ ไม่เหมาะสม ด้านวิชาการ คือ เอกสาร ตำรา
เกี่ยวกับวัฒนธรรมมีน้อย มีงานวิจัยอีกมากที่ยังไม่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่ สถานที่ที่ทำงาน
ไม่มี ด้านทัศนคติ และความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา และประชาชน เห็นว่า
งานด้านวัฒนธรรมเป็นงานที่ต้องเสียสละ นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ค่อยเห็นความสำคัญ
ของวัฒนธรรม กิจกรรมที่จัดมักอยู่ในรูปของการสนุกสนานมากกว่า กิจกรรมบางอย่าง
ไม่ถึงจุดความสนใจบุคคลภายนอกเท่าที่ควร

จากการสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์
พบว่า บทบาทของวิทยาลัยครูเขตภาคกลางที่มีต่อการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมของชาติ
อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างน้อยทุกด้าน วิธีดำเนินงานการส่งเสริมทำนุบำรุงวัฒนธรรมท้องถิ่น

ยังคงปฏิบัติอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ทางด้านปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย แต่มีปัญหาที่จะต้องปรับปรุงอยู่หลายด้าน แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วพบว่า บทบาทด้านต่าง ๆ ที่วิทยาลัยครูเขตภาคกลางได้จัดนั้นได้เป็นไปตามนโยบายที่ได้วางไว้ การจัดกิจกรรมได้สอดคล้องกับประเพณี ส่วนวิธีดำเนินงานนั้นก็ตรงกับนโยบายที่วางไว้เช่นกัน คือ การประสานกับหน่วยงานอื่น ๆ ทางด้านปัญหาและอุปสรรค โดยเฉพาะด้านบุคลากรมีเวลาไม่เพียงพอขาดบุคลากร บุคลากรขาดความชำนาญเฉพาะด้าน เป็นปัญหาที่สำคัญ ที่พบปัญหารองลงมาก็คือ ด้านงบประมาณได้น้อย และระยะเวลาที่มีความสำคัญที่จะต้องให้เพื่อการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามสมควร

ปัญหาที่เด่นมาก คือ เรื่องของการจัดกิจกรรมของนักศึกษา โดยพบจากแบบสอบถามตรงกับแบบสัมภาษณ์ว่า การจัดกิจกรรมนั้นเน้นไปในทางสนุกสนานรื่นเริงซึ่งตรงกับแบบสัมภาษณ์ว่านักศึกษาขาดความตระหนักในด้านวัฒนธรรม เป็นแท้จริง

ลักษณะหนึ่งที่พบคือ กิจกรรมไม่เป็นที่น่าสนใจเท่าที่ควรจึงทำให้งานด้านวัฒนธรรมไม่เผยแพร่ไปสู่ประชาชน เนื่องจากการขาดการประชาสัมพันธ์เป็นอย่างมาก เพราะงานด้านการประชาสัมพันธ์เป็นหัวใจที่จะดึงดูดความสนใจของประชาชนให้เข้ามาสู่กิจกรรมต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีวุฒิทางการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท ทั้งนี้เพราะว่าวิทยาลัยครูทำการ เปิดสอนนักศึกษาถึงระดับปริญญาตรี ฉะนั้นการบรรจุอาจารย์เข้ารับราชการส่วนใหญ่จะต้องมีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาโท เป็นต้น และอาจารย์ส่วนใหญ่มีอายุราชการอยู่ระหว่าง ๑๑-๒๐ ปี แสดงให้เห็นว่างานทางด้านวัฒนธรรม เป็นงานที่ต้องการบุคลากรที่มีประสบการณ์สูง เพราะงานวัฒนธรรม เป็นงานที่ละเอียดอ่อนลึกซึ้ง ต้องการบุคลากรที่มีความเป็นผู้ใหญ่เต็มตัว ซึ่งนับว่าเป็นผลดีต่องานด้านวัฒนธรรมอย่างมาก ดังนั้นการอภิปรายผลต่อไปนี้จะขอนำอภิปรายตามลำดับ ดังนี้

๑. อภิปรายถึงด้านบทบาทการทำนุบำรุงส่งเสริมวัฒนธรรมของชาติของวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง
๒. อภิปรายถึงวิธีการดำเนินงานการส่งเสริมทำนุบำรุงวัฒนธรรมท้องถิ่น
๓. อภิปรายถึงปัญหาและอุปสรรคในด้านการทำนุบำรุงวัฒนธรรมท้องถิ่น
๔. เสนอแนะแนวทางในการทำนุบำรุงวัฒนธรรมท้องถิ่น

๑. บทบาทการทำนุบำรุงวัฒนธรรมของวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง

ด้านการจัดกิจกรรมที่สามารถดำเนินบทบาทได้ในลักษณะที่เน้นในด้าน การสอนยังคงปฏิบัติอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ทั้งนี้เป็นเพราะว่า งานด้านวัฒนธรรม เพิ่ง จะเริ่มมีการส่งเสริมกันอย่างจริงจัง เมื่อไม่นานมานี้เอง แต่ตามความเป็นจริงแล้วงาน ด้านการฟื้นฟู ส่งเสริม และรักษาวัฒนธรรมของชาติได้เริ่มมีมาช้านานแล้ว แต่เพิ่งจะ เริ่มเข้ามาบทบาทในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาเมื่อไม่นานมานี้เองโดยเฉพาะ ในการฝึกหัดครู ตั้งแต่มีพระราชบัญญัติวิทยาลัยครูขึ้นมาเมื่อปีการศึกษา ๒๕๑๘ ก็ได้ระบุ ให้สถาบันการฝึกหัดครูมีภารกิจที่จะต้องกระทำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาร กิจอย่างหนึ่งคือ "การทำนุบำรุงวัฒนธรรม" ฉะนั้นหลังจากที่เริ่มมีพระราชบัญญัติวิทยาลัยครูขึ้นวิทยาลัยครู จึงเริ่มหันมาสนใจงานทางด้านนี้ขึ้นบ้าง ประกอบกับสำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติได้มี โครงการจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมประจำจังหวัดขึ้น ดังนั้นงานวัฒนธรรมจึงได้เริ่มมีบทบาทขึ้น ในวิทยาลัยครู และได้มีการส่งเสริม อนุรักษ์ ฟื้นฟู โดยการสอดแทรกเนื้อหาทางด้าน วัฒนธรรมลงในการเรียนการสอนด้วย โดยเฉพาะวิชาที่จัดว่าเป็นหนึ่งในสาขา ต่าง ๆ ทางวัฒนธรรม เช่น วิชาศาสนา วิชาปรัชญา ต่าง ๆ เหล่านี้ เนื้อหาวิชา ตรงกับการทำนุบำรุงวัฒนธรรมโดยตรง

ด้านความคิด เห็น เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมที่สามารถดำเนินบทบาทได้ ในลักษณะที่เป็นการจัดประกวดหรือแข่งขันก็ยังคงปฏิบัติอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย เช่นกัน เพราะว่างานด้านการสนับสนุนการผลิตงานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านในรูปแบบ การให้ทุนไปจัดทำ การจัดประกวด จัดอบรม หรือจัดหาแหล่งจำหน่ายให้ นั้น ทาง วิทยาลัยยังไม่มีทุน หรืองบประมาณเพียงพอที่จะดำเนินงานโดยตรง เพียงแต่อาศัย งบประมาณจากทางสำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติอย่างเดียวไม่เพียงพอ เพราะงาน ประเภทนี้ต้องมีการวางโครงการ และทางวิทยาลัยครูให้การสนับสนุนอย่างจริงจัง โดยเฉพาะบุคลากรที่จะถ่ายทอดความรู้ให้กับนักศึกษาในวิชาการผลิตศิลปหัตถกรรม พื้นบ้านนั้นแทบจะไม่มี จะมีก็เพียงแต่ประชาชนที่เป็นคนพื้นบ้าน ซึ่งทางวิทยาลัยก็ไม่มี งบประมาณพอที่จะจ้างมาให้ความรู้แก่นักศึกษาหรืออาจารย์ในวิทยาลัยได้ ส่วนการ สนับสนุนให้มีการจัดตั้งชุมนุมหรือชมรมต่าง ๆ ขึ้นในวิทยาลัยเพื่อช่วยถ่ายทอดวัฒนธรรม เช่น ชุมนุมภาษาไทย ชุมนุมดนตรีไทย ขึ้นเพื่อให้มีการจัดการแสดง การแข่งขัน การประกวด เพื่อ เป็นการเผยแพร่งานด้านวัฒนธรรมนั้นวิทยาลัยครูได้ปฏิบัติ เป็นปกติ อยู่ทุกวิทยาลัยแล้ว ทั้งนี้เพราะ เป็นการจัดกิจกรรมซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการ เรียนการสอน

ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่สามารถดำเนินบทบาทได้ในลักษณะที่เป็นด้านการวิจัย การศึกษาและรวบรวมยังคงปฏิบัติอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ทั้งนี้เพราะว่าวิชาการด้านการวิจัยนี้ได้เริ่มมีบทบาททางวิชาการศึกษาของเมืองไทยเมื่อไม่นานมานี้ และก็ได้เริ่มเข้าไปมีบทบาทเกี่ยวกับงานด้านวัฒนธรรม เมื่อไม่กี่ปีมานี้เอง ฉะนั้นผลงานด้านวัฒนธรรมที่เป็นงานวิจัยยังคงปฏิบัติกันน้อยอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิจัย การเก็บรวบรวม เป็นงานที่ต้องใช้เวลาพิเศษ ซึ่งอาจารย์ในวิทยาลัยครูไม่มีเวลาที่จะทำงานด้านนี้มากนัก ถึงแม้ว่าสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติจะให้ทุนอุดหนุนงานวิจัยใหม่ ๆ ก็ตาม แต่ก็ยังมีผู้ที่สนใจกับงานด้านนี้น้อยมาก ส่วนการรวบรวมงานทางด้านวัฒนธรรมทางวิทยาลัยก็ได้เริ่มดำเนินการไปเรื่อย ๆ เพราะพวกโบราณวัตถุเป็นสิ่งที่หายาก

ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่สามารถดำเนินบทบาทได้ในลักษณะที่เน้นในด้านการประสานงานติดต่อยังคงปฏิบัติอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ทั้งนี้เพราะว่าการประสานงานกันระหว่างวิทยาลัยครูกับสถาบันอื่น ๆ นั้นยังไม่มีการดำเนินการอย่างจริงจัง เพราะสถาบันแต่ละสถาบันต่างก็มี เอกภาพสำหรับตัวเองอยู่แล้วการที่จะประสานงานซึ่งกันและกันคงยากพอสมควร โดยเฉพาะสถาบันระดับอุดมศึกษาเช่นนี้ ส่วนการประสานงานกันกับสื่อมวลชนท้องถิ่น เพื่อชักชวนให้ประชาชนปฏิบัติธรรมในวันสำคัญของศาสนานั้นวิทยาลัยขาดการประชาสัมพันธ์และขาดบุคลากรที่ทำหน้าที่นี้โดยตรงงานทางด้านนี้จึงยังคงปฏิบัติค่อนข้างน้อย

ด้านความคิดเห็นของกิจกรรมที่สามารถดำเนินบทบาทได้ในลักษณะที่เน้นในด้านทัศนศึกษา ศึกษาน และแลกเปลี่ยนเผยแพร่ซึ่งกันและกันยังคงปฏิบัติอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ทั้งนี้เป็นเพราะว่า บุคลากรโดยเฉพาะอาจารย์ผู้สอนไม่ค่อยมีเวลาที่จะทุ่มเทให้กับงานด้านวัฒนธรรมอย่างเต็มที่ เพราะทุกคนมีงานสอนเป็นหลักอยู่แล้วซึ่งงานด้านนี้นั้นต้องใช้งบประมาณมาก เช่น การจัดวัฒนธรรมสัญจร การแลกเปลี่ยนขนบธรรมเนียมประเพณีระหว่างท้องถิ่น หรือระหว่างภาค การจัดทัศนศึกษา ล้วนแล้วแต่สิ้นเปลืองงบประมาณทั้งสิ้น โดยเฉพาะงบประมาณได้จากแหล่งสนับสนุนเพียงแห่งเดียว คือ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ซึ่งงบประมาณที่ได้มาแต่ละคราวนั้นต้องใช้จ่ายด้านอื่น ๆ ด้วย และทางวิทยาลัยครูก็ไม่มียกงบประมาณให้เลย งานทางด้านนี้จึงปฏิบัติอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย เช่นกัน

ด้านความคิดเห็นของกิจกรรมที่สามารถดำเนินบทบาทได้ในลักษณะที่เน้น
 ในด้านการประชาสัมพันธ์ยังคงปฏิบัติอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ทั้งนี้เพราะว่างานด้านนี้
 เป็นงานที่ต้องลงมือกระทำอยู่ตลอดเวลาอย่างต่อเนื่องกัน เพราะงานประเภทนี้ต้อง
 ใช้เวลา เพื่อการเผยแพร่ และชิมทราบดีที่จะเล็กน้อย นักศึกษา ประชาชนทั่วไปถึง
 จะเริ่มเห็นความสำคัญของการเผยแพร่ ฟื้นฟู และส่งเสริมวัฒนธรรมของไทย โดยเฉพาะ
 ปัจจุบันวัฒนธรรมตะวันตกได้เริ่ม เข้ามามีบทบาทต่อสังคมไทยอย่างกว้างขวาง งานด้าน
 การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับวัฒนธรรมจึงต้องยิ่งใช้เวลามาก และงบประมาณสูง และ
 โดยเฉพาะความอดทนของบุคลากรที่ทำหน้าที่นี้งานจึงจะเห็นผลสำเร็จ

ด้านความคิดเห็นของกิจกรรมที่สามารถดำเนินบทบาทได้ในลักษณะที่เน้น
 ทางด้านเทคนิค และวิธีการอื่น ๆ ยังคงปฏิบัติค่อนข้างน้อย ทั้งนี้เพราะว่าการนำเอา
 กระบวนการต่าง ๆ มาใช้ในเสริมสร้างและเผยแพร่ทางด้านวัฒนธรรมนั้นจำเป็น
 ต้องมีการคัดเลือกกระบวนการที่มีความเหมาะสม เท่านั้น งานทางด้านกิจกรรมทาง
 วัฒนธรรมจึงจะประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะวิทยาลัยครูซึ่งมีความจำกัดในด้าน
 กระบวนการและเทคนิคทางเทคโนโลยีใหม่ ๆ ซึ่งมีเฉพาะกระบวนการที่เน้นทาง
 ด้านการเรียนการสอนเท่านั้น บุคลากรที่ทำงานด้านวัฒนธรรมโดยเฉพาะที่เป็น
 อาจารย์ในวิทยาลัยครูก็จะใช้วิธีการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนมา
 ประยุกต์เพื่อใช้กับการเผยแพร่ทางด้านวัฒนธรรมด้วย ดังนั้นกระบวนการต่าง ๆ ที่
 จะนำมาประยุกต์ใช้จึงต้องมีการเลือกสรรออกมาเป็นอย่างดี

ด้านกิจกรรมที่ทางวิทยาลัยครูเขตภาคกลางจัดให้กับนักศึกษา เยาวชน
 ประชาชน และบุคคลทั่วไป แล้วได้รับความสนใจ และประสบความสำเร็จมากที่สุด
 ได้แก่ การจัดนิทรรศการด้านวัฒนธรรมไทย ซึ่งก็ตรงกับลักษณะงานที่อาจารย์ส่วนใหญ่
 มีความเห็นตรงกันว่า ลักษณะงานที่จัดทำเป็นอันดับแรกได้แก่ การจัดนิทรรศการ ทั้งนี้
 เพราะการจัดนิทรรศการนั้นเป็นกิจกรรมที่จัดง่าย ลงทุนน้อย จัดได้ทุกสถานที่ ทุก
 โอกาส และได้ผลคุ้มค่า ฉะนั้นการจัดนิทรรศการด้านวัฒนธรรมไทยจึงประสบความสำเร็จ
 มากที่สุด และได้รับความสนใจจากนักศึกษา ประชาชน และบุคคลทั่วไป

๒ วิธีการดำเนินงานการส่งเสริมทำนุบำรุงวัฒนธรรมท้องถิ่น

เกี่ยวกับวิธีดำเนินการจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรมนั้นปรากฏว่า วิธีการที่วิทยาลัยครูเขตภาคกลางได้กระทำเป็นผลสำเร็จมากที่สุด ได้แก่ การร่วมมือกับสถาบันเอกชน องค์กร และหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ ทั้งนี้เพราะว่า งานด้านวัฒนธรรมมิใช่เป็นงานที่วิทยาลัยครูจะกระทำได้ เป็นผลสำเร็จแต่เพียงผู้เดียว งานวัฒนธรรมเป็นงานที่ใหญ่ ต้องอาศัยความร่วมมือของทุก ๆ ฝ่าย โดยเฉพาะงานด้านวัฒนธรรมบางอย่างเกินกว่าที่วิทยาลัยครูจะดำเนินการนั้นแต่เพียงลำพัง ต้องอาศัยหน่วยงานจากภายนอกช่วยเหลือ เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ถึงแม้วิทยาลัยครูจะมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถหลาย ๆ ด้านก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถจะดำเนินงานเป็นเอกเทศได้ เพราะบุคลากรส่วนใหญ่มุ่งงานด้านการสอนมากอยู่แล้ว โดยปกติงานด้านการเรียนการสอนก็ได้สอดแทรกเนื้อหาทางด้านวัฒนธรรมอยู่บ้างแล้วก็ตาม แต่การที่จะดำเนินการหลัก ๆ ได้นั้นคงจะต้องอาศัยหน่วยงานจากภายนอกช่วยเหลือ เช่นกัน

ด้านลักษณะงานของกิจกรรมที่วิทยาลัยครูเขตภาคกลางได้จัดขึ้น และเห็นว่ามีความสำคัญ ๕ อันดับแรกได้แก่ การจัดนิทรรศการ การจัดการแสดงและสาธิต การจัดงานประเพณี การจัดการประกวด และการจัดการอภิปรายและปาฐกถา เป็นต้น แสดงให้เห็นว่าลักษณะงานทั้ง ๕ อันดับนี้มีความสอดคล้องกับกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมเป็นอย่างดี เพราะงานวัฒนธรรมจะเผยแพร่ คงอยู่สืบไปนั้น ลักษณะการจัดกิจกรรมที่ทำให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้นั้นได้แก่ ลักษณะงานที่กล่าวมา โดยเฉพาะการจัดนิทรรศการ เป็นการเผยแพร่และส่งเสริมงานทางด้านวัฒนธรรมที่สะดวก ง่าย ประหยัดมากที่สุด ส่วนการจัดการแสดงและสาธิตก็เป็นลักษณะงานที่ต้องให้นักศึกษา เยาวชน และประชาชน ได้เห็นอย่างโดยตรงจึงจะเข้าใจและเห็นว่าวัฒนธรรมของไทยแต่เดิมเป็นอย่างไร ซึ่งงานด้านวัฒนธรรมบางอย่างที่ต้องการเผยแพร่หรือฟื้นฟูนั้นไม่สามารถที่จะเอามาจัดแสดงนิทรรศการได้ จึงจำเป็นต้องอาศัยลักษณะงานแบบอื่น เข้ามาช่วย เช่น การจัดการแสดงและสาธิต ส่วนด้านการจัดงานประเพณีก็มีความเหมาะสมกับการเผยแพร่งานวัฒนธรรมอีกแบบหนึ่ง ซึ่งการจัดงานประเพณีนั้น ปัจจุบันวิทยาลัยครูก็จัดกันอยู่เป็นประจำอยู่แล้วตามประเพณีนั้น ๆ เพียงแต่คอยควบคุมดูแลให้กิจกรรมนั้น ๆ เป็นไปตามประเพณีที่ถูกต้องตามวัฒนธรรม เดิมเท่านั้น

๓ ปัญหาและอุปสรรคในด้านการทำนุบำรุงวัฒนธรรม

ด้านปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานและวิธีการทำงานมี ปัญหาหรืออุปสรรคอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ทั้งนี้ เพราะ ว่า วิทยาลัยครูเป็นสถานที่ที่พร้อมทุกอย่าง เช่น สถานที่ บุคลากร อุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นต้น ฉะนั้น ปัญหาที่เกิดขึ้นจึงมีในรูปของความต้องการและความพร้อมในด้านอุปกรณ์ใหม่ ๆ และเป็นปัญหาหรือมีอุปสรรคมากที่สุด เพราะงบประมาณที่ได้มาไม่สามารถที่จะจัดซื้อครุภัณฑ์ได้ การดำเนินงานจึงมีอุปสรรคด้านนี้สูง และโดยเฉพาะด้านเวลาในการจัดกิจกรรมไม่ค่อยมีเวลาเท่าที่ควร โดยเฉพาะทางวิทยาลัยไม่ค่อยจัดเวลาให้แก่งานกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรม แต่อย่างไรก็ดี ปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดในด้านการดำเนินงาน และวิธีการทำงานยังอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

ปัญหาหรืออุปสรรคด้านการประสานงานกับหน่วยงานอื่นทั้งภายในและภายนอกวิทยาลัยอยู่ในระดับที่ค่อนข้างน้อย ทั้งนี้ เพราะ ว่า การจัดกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมในวิทยาลัยครูไม่ค่อยได้มีโอกาสติดต่อกับหน่วยงานภายนอก เพราะกิจกรรมที่วิทยาลัยครูเขตภาคกลางจัดยังปฏิบัติอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ฉะนั้นการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่นจึงน้อย อุปสรรคหรือปัญหาจึงน้อยตามไปด้วย

ปัญหาหรืออุปสรรคด้านบุคลากร โดยเฉพาะบุคลากรมี เวลาไม่เพียงพอที่จะอุทิศให้กับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ทั้งนี้ เพราะ ว่า บุคลากรที่ทำงานด้านวัฒนธรรมส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ในวิทยาลัยครู และอาจารย์ก็มีหน้าที่ประจำอยู่แล้ว คือด้านการสอน การที่จะอุทิศเวลาให้กับงานด้านวัฒนธรรมจึงมีปัญหาและอุปสรรคค่อนข้างมาก ฉะนั้นเมื่อบุคลากรไม่ค่อยมีเวลาให้กับงานด้านวัฒนธรรม ปัญหา ก็จะเกิดตามมามาก เช่น บุคลากรไม่เพียงพอ บุคลากรมีความเข้าใจ และศรัทธาในงานน้อย เป็นต้น

ปัญหาหรืออุปสรรคด้านวิชาการ โดยเฉพาะปัญหาในการนำเอาผลงานวิจัยทางด้านวัฒนธรรมที่มีอยู่มาอ้างอิงในงานวิจัยใหม่ ๆ ทั้งนี้ เพราะ ว่า งานวิจัยใหม่ ๆ ทางด้านวัฒนธรรมมีน้อยมาก และยังไม่ค่อยได้เผยแพร่หรือแพร่หลายยังไม่ค่อยทั่วถึง ฉะนั้นการที่จะนำเอาผลงานวิจัยมาอ้างอิงในงานวิจัยใหม่ ๆ จึงมีปัญหาค่อนข้างมาก

ปัญหาหรืออุปสรรคทั่ว ๆ ไป ได้แก่ ความตระหนักรู้ของนักศึกษาใน ความสำคัญของการจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรม มีปัญหาหรืออุปสรรคค่อนข้างมาก ทั้งนี้ เพราะว่า นักศึกษามักจะจัดกิจกรรมที่หนักไปในทางสนุกสนานรำเริงมากกว่าที่จะจัด ทางด้านวัฒนธรรม ปัญหาด้านความสนใจของประชาชนเกี่ยวกับการให้ความร่วมมือ ในกิจกรรมด้านวัฒนธรรมมีปัญหาหรืออุปสรรคค่อนข้างมากเช่นกัน ทั้งนี้ เพราะว่า กิจกรรมบางอย่างไม่ดึงดูดความสนใจของบุคคลภายนอกเท่าที่ควร ส่วนปัญหาด้าน ความสนใจของอาจารย์เกี่ยวกับกิจกรรมด้านวัฒนธรรมก็มีปัญหาหรืออุปสรรคพอสมควร ที่เป็นเช่นนี้ เพราะว่า อาจารย์ทุกคนเข้าใจและเห็นความสำคัญกับงานด้านวัฒนธรรม เป็นอย่างดี แต่ไม่มีผู้ใดลงมือให้ความช่วยเหลืออย่างจริงจัง เพราะทุกคนมีงานด้าน การสอนอยู่แล้ว จึงไม่ได้ช่วยเหลืออย่างเต็มที่

๔ แนวทางในการทำนุบำรุงวัฒนธรรม

๔.๑ แนวทางด้านการบริหารงาน

ในการทำนุบำรุงวัฒนธรรมในวิทยาลัยครูเขตภาคกลางนั้นควรเริ่ม จะพิจารณาที่พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู ซึ่งพระราชบัญญัติวิทยาลัยครูนั้น ถ้าจะ เอื้ออำนวยยกฐานะวิทยาลัยครูเป็นสถาบันอุดมศึกษา จัดสอนถึงระดับปริญญาตรีได้และ มีความก้าวหน้าทางวิชาการ และพร้อมกันนั้นก็มิข้อยกจำกัดอยู่ในพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู อีกมากมาย เป็นเครื่องพันนาการไม่ให้วิทยาลัยครูขยับเขยื้อนได้ โดยเฉพาะในด้าน โครงสร้างการบริหารงานของวิทยาลัย กล่าวคือ พระราชบัญญัติวิทยาลัยครูกำหนดไว้ว่า ในวิทยาลัยครูให้แบ่งส่วนราชการออกเป็น ๒ ส่วน (ราชกิจจานุเบกษา ๒๕๑๘: ๒๔) คือ

๑. ให้เป็นสำนักงานอธิการ
๒. ให้เรียกคณะวิชา

ซึ่งในสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ เช่นในมหาวิทยาลัยจะมีส่วนที่ ๓ ที่ กล่าวไว้ว่า "ให้มีหน่วยงานเรียกชื่อเป็นอย่างอื่นได้ตามความเหมาะสม โดยเทียบเท่า คณะวิชา" (พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง ๒๕๒๕) วิทยาลัยครูเป็นหน่วยงาน การผลิตครู และอบรมครูประจำการ เป็นองค์สำคัญของครู โดยทั่วไปการปลูกฝัง วัฒนธรรมลงที่ที่ครูอยู่ โดยให้ครูทุกคนเป็นผู้นำชุมชนในอนาคต จะทำให้งานด้าน วัฒนธรรมแผ่กระจายไปได้โดยทั่ว ดังนั้นในการดำเนินงานตั้ง "ศูนย์วัฒนธรรม" ใน วิทยาลัยครูนี้มีปัญหาและอุปสรรคโดยเฉพาะในแง่ของกฎหมาย ถ้าจะตั้งต้องมีการแก้ กฎหมายให้มีข้อที่ ๓ เหมือนกับกฎหมายของสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ดังนั้นในการตั้ง

แห่งชาติเข้าไปอยู่ในวิทยาลัยครู แต่ก็มีปัญหาด้านการบริหารงาน เพราะจะตั้งอยู่
 ลอย ๆ ไม่ได้ แต่ทางสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ไม่ต้องการให้เป็น
 ศูนย์ของวิทยาลัยครู เพราะต้องการบริการประชาชนภายในจังหวัดที่วิทยาลัยครูตั้ง
 อยู่ด้วย จึงตั้งเป็น "ศูนย์วัฒนธรรมประจำจังหวัด" ขึ้น แต่ตั้งที่วิทยาลัยครู โดยมี
 คณะกรรมการระดับจังหวัด มีท่านผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ เป็น
 กรรมการระดับนโยบาย ส่วนตัวปฏิบัติการหรือหน่วยกำลัง คือ "ศูนย์" และศูนย์มี
 ประธานศูนย์ มีคณะกรรมการปฏิบัติงาน ประธานศูนย์ฯ เป็นผู้ดำเนินงานนอกจากนี้
 ประธานศูนย์ฯ ยังเป็นเลขานุการของคณะกรรมการบริหารระดับจังหวัดด้วย
 (พระราชบัญญัติสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ๒๕๒๒ มาตรา ๓) ฉะนั้น
 ศูนย์ที่อยู่ตามวิทยาลัยครูนั้นก็ เป็นศูนย์ที่ถูกต้องตามกฎหมาย กล่าวคือ เป็นศูนย์ของ
 สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติในระดับจังหวัด ตั้งที่วิทยาลัยครู โดยมี
 ประธานศูนย์ฯ ของวิทยาลัยครูนั้น ๆ เป็นเลขานุการของคณะกรรมการวัฒนธรรม
 จังหวัดประสานงานทั่วจังหวัดด้วย

ศูนย์วัฒนธรรมประจำจังหวัดที่อยู่ในวิทยาลัยครูนั้น ถ้าพิจารณาตาม
 พระราชบัญญัติวิทยาลัยครูแล้วจะตั้งหน่วยงาน เรียกชื่ออย่างอื่นไม่ได้ แต่โดยหน้าที่
 ของกฎหมายระบุไว้ชัดเจนว่า "ให้วิทยาลัยครูมีหน้าที่ทำนุบำรุงวัฒนธรรม" แต่ก็
 เหมือนกับคำในตัวเองว่าไม่ให้มีหน่วยงานเกี่ยวกับวัฒนธรรม แต่มอบหน้าที่ให้ทำ
 แสดงว่ากฎหมายมีช่องว่าง ผู้ปฏิบัติจะทำอย่างไร ดูเจตนารมณ์ หลักการ เหตุผล
 ความมุ่งหมาย ความหมายของสังคมเป็นหลัก จะเห็นว่าวิทยาลัยครูควรทำหน้าที่
 แน่นนอน ถึงแม้ว่ากฎหมายยังไม่ได้กำหนดไว้ชัดเจนในขณะนี้ แต่ก็ไม่ใช่อุปสรรค
 เพราะฉะนั้นกรมการฝึกหัดครูจึงได้ส่งเสริมให้วิทยาลัยครูทุกแห่งตั้งศูนย์วัฒนธรรม
 ท้องถิ่นของวิทยาลัยครูเองขึ้น โดยเฉพาะในแผนงานของกรมการฝึกหัดครูก็ระบุชัด
 ว่าเป็นแผนงานหนึ่งที่สำคัญในบรรดา ๔ แผนงานของกรมการฝึกหัดครู (กรมการ
 ฝึกหัดครู ๒๕๒๔: แผนงานที่ ๔) ได้ระบุไว้ชัดเจนเรื่องแผนวัฒนธรรม ฉะนั้น
 ศูนย์วัฒนธรรมในวิทยาลัยครูจึงมีอยู่ ๒ บทบาท

บทบาทที่ ๑ เป็นศูนย์ของคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติในระดับจังหวัด

บทบาทที่ ๒ เป็นศูนย์ของวิทยาลัยครูเทียบเท่าคณะวิชา บทบาทที่ ๒
 ที่เป็นศูนย์ของวิทยาลัยครูเทียบเท่าคณะวิชา นี้ เป็นหน่วยงานโดยตรงของวิทยาลัย และ
 จะต้องทำหน้าที่เหมือนกับวิทยาลัยทั้งหลาย โดยเฉพาะในด้านการทำนุบำรุงส่งเสริมศิลป
 วัฒนธรรมของชาติ รวมถึงของท้องถิ่นด้วย

๔.๒ แนวทางด้านการพัฒนาบุคลากร

การให้การศึกษา และฝึกอบรมบุคลากรหลัก และบุคลากรอื่น ๆ

ที่มีความสำคัญและจำเป็นการให้การศึกษาจะเน้นไปในเรื่องการศึกษาทั้งในและนอกโรงเรียน ตั้งแต่เรื่องของหลักสูตร ตำรา เอกสาร ทางด้านวัฒนธรรม รวบรวมกระบวนการเรียนการสอนส่งเสริมให้สถานศึกษาได้เอาสิ่งที่มีเหล่านี้ไปใช้เพื่อให้เกิดการศึกษาด้านวัฒนธรรมแก่เยาวชน โดยมีแนวทางในการปฏิบัติ เช่น ควรศึกษาค้นคว้าและนำมาพัฒนา โดยจัดทำเป็นหลักสูตร ทำเป็นชุดการเรียนการสอนแล้วพยายามผลักดันให้ถึงโรงเรียนตั้งแต่ระดับอนุบาลขึ้นไป โดยพยายามให้การศึกษาจัดเข้าไปในหลักสูตรทั้งในและนอกโรงเรียนให้ได้พร้อมกัน โดยวิธีการฝึกอบรมบุคลากรหลักด้านวัฒนธรรมในจังหวัดหรือในหน่วยงานรวมทั้งพระสงฆ์ เป็นบุคลากรหลักได้

๔.๓ แนวทางด้านการจัดกิจกรรม

การจัดกิจกรรมเพื่ออนุรักษ์ พื้นฟู เผยแพร่ ส่งเสริมและพัฒนา

วัฒนธรรมทั้ง ๕ สาขา ควรพัฒนาการเรียนการสอน การค้นคว้าวิจัยให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน สิ่งเหล่านี้อาจจะจัดให้เหมาะสมกับวิธีดำเนินการจัดกิจกรรมได้หลายประการด้วยกัน เช่น การจัดอภิปราย การประกวด การจัดนิทรรศการ เป็นต้น

การจัดทำหอวัฒนธรรม น่าจะจัดแบบในรูปประจำภาค คือ

เป็นแนวทางภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แต่ละภาคก็เน้นไปกันคนละทางไม่ซ้ำแบบกัน โดยให้วิทยาลัยครูที่เป็นจุดศูนย์กลางของภาคนั้นรับผิดชอบ

๔.๔ แนวทางด้านการประชาสัมพันธ์

งานด้านวัฒนธรรมจะดำรงคงอยู่เป็นเอกลักษณ์ของไทยได้นั้น

ต้องให้ประชาชนได้สัมผัส และเกิดความคิดที่จะธำรงรักษาไว้ไม่ให้สูญหายหรือถูกวัฒนธรรมต่างชาติแทรกซึมจนหมดสภาพของวัฒนธรรมไทย นั้นคงจะต้องมีการเผยแพร่ การเผยแพร่งานด้านวัฒนธรรมนั้นต้องอยู่ที่การประชาสัมพันธ์เป็นสำคัญ แนวทางที่จะปฏิบัติในด้านการประชาสัมพันธ์ เช่น การหาบทความที่เกี่ยวข้องกับงานด้านวัฒนธรรมไว้ในที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านโดยการเลือกสถานที่ที่เหมาะสม เช่น บ้านชุมชน เป็นต้น

การให้ความร่วมมือของวิทยาลัยในด้านโสตทัศนูปกรณ์เพื่อการนี้โดยเฉพาะโดยครุภัณฑ์บริการด้านเสียงตามสายให้มากขึ้นมีการอ่านบทความทางด้านวัฒนธรรม จริยธรรม และค่านิยม ให้นักศึกษาฟัง วิทยาลัยควรเสนอบทความให้กับเสียงตามสายของทางเทศบาล เปิดให้ประชาชนได้รับฟังกันมากกว่าปกติ

ดังนั้นบทบาทของวิทยาลัยควรภาคกลางที่จะต้องทำนุบำรุงส่งเสริมวัฒนธรรมนั้นก็คงจะต้องดำเนินงานตามแนวทางที่ได้นำมาเสนอนี้ เพื่อที่จะให้วัฒนธรรมของชาติดำรงอยู่ได้ เพื่อแสดงถึงความเป็นชาติความเป็นเอกลักษณ์ไทยต่อไป โดยใช้ระบบทางการศึกษาเข้ามาเป็นกระบวนการที่สำคัญ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ อาจารย์วิทยาลัยครูเขตภาคกลางต่างก็ประเมินบทบาทของวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง วิธีดำเนินงานด้านวัฒนธรรม และปัญหา หรืออุปสรรคอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างน้อยทุกด้าน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

๑. วิทยาลัยครูเขตภาคกลาง ควรที่จะมีการจัดประชุม เพื่อวางนโยบายด้านวัฒนธรรมแต่ละวิทยาลัยให้เป็นแนวทางเดียวกัน โดยยึดถือนโยบายของกรมการฝึกหัดครูเป็นหลัก และควรจะมีการประสานงานติดต่อกันระหว่างวิทยาลัย เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะกรมการฝึกหัดครูควรจะมีการสอดส่องดูแลงานด้านวัฒนธรรมให้มากขึ้น

๒. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ควรจะจัดสรรงบประมาณให้มากกว่าปัจจุบัน แม้กระทั่งกรมการฝึกหัดครูก็ควรที่จะจัดสรรงบประมาณไปให้วิทยาลัย เพื่อการนี้โดยเฉพาะเช่นกัน เพราะงานด้านวัฒนธรรมเป็นภารกิจของวิทยาลัยครู จะทำให้งานด้านวัฒนธรรมมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

๓. ในการดำเนินงานด้านการจัดกิจกรรมนั้น รองอธิการฝ่ายกิจการนักศึกษา หรือหัวหน้าฝ่ายกิจกรรม ควรที่จะสอดส่องดูแลและเน้นหนักงานให้เป็นแนวด้านวัฒนธรรมมากกว่าที่จะจัดในรูปของความสนุกสนานรื่นเริง

๔. อาจารย์ที่สอนในวิทยาลัยครูควรจะเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษาด้านวัฒนธรรม และพยายามสอดแทรกเนื้อหาที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมให้มาก

๕. ควรจะมีการจัดกลุ่มผู้สนใจฝึกศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน เพื่อรักษาไว้ให้คงอยู่ ให้วิทยาลัยครูเป็นผู้นำให้กับประชาชน บุคคลทั่วไปให้มากขึ้น

๖. บุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ในศูนย์วัฒนธรรมวิทยาลัยครูจะลดชั่วโมงสอนลง เพื่อที่จะได้มีเวลาในการปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรมได้มากขึ้น

๗. ควรจะมีการสอนวิชาวัฒนธรรมโดยให้ เป็นวิชาบังคับแก่นักศึกษาที่เรียนในวิทยาลัยครู มิใช่เป็นแต่เพียงสอดแทรก เนื้อหาวิชาวัฒนธรรมลงไปในวิชาใดวิชาหนึ่ง เท่านั้น

๘. ในการกำหนดนโยบายและแนวทางการทำนุบำรุงส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมนั้น ควรจะมุ่งไปสู่ประชาชนให้มากกว่าปัจจุบัน มิใช่มุ่งสู่นักศึกษาแต่เพียงอย่างเดียว

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะศึกษาค้นคว้าต่อไป

๑. ควรจะมีการวิจัย เรื่องนี้กับสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบว่ามีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด

๒. ควรจะมีการวิจัย เรื่องนี้กับโรงเรียน เพื่อ เปรียบเทียบว่ามีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด

๓. ควรจะทำการวิจัย เรื่องวัฒนธรรมโดยการ เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาบ้าง เพื่อเปรียบเทียบว่ามีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด

๔. ควรจะมีการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร อาจารย์ และคณะกรรมการประจำศูนย์วัฒนธรรม

๕. ควรทำการวิจัยหารูปแบบของการยกฐานะของศูนย์วัฒนธรรม เทียบเท่าคณะวิชา เพื่อจะได้ดำเนินงานด้านวัฒนธรรมได้อย่างเต็มที่

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

เกษม อุทยานิน. สังคมวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ ๓, พระนคร: โรงพิมพ์ของสมาคม
สังคมศาสตร์, ๒๕๐๖.

คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนนโยบายวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์กรมการศาสนา, ม.ป.ป.

ชิน อยู่ดี และ สุต แสงวิเชียร. อดีต. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิมพ์เกษตร, ๒๕๑๗.

บรรพต วีระสัย. สังคมวิทยา-มนุษยวิทยา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
รามคำแหง, ๒๕๒๐.

บัญชา มินทรชินซ์. สังคมวิทยา. พระนคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
๒๕๐๕.

ประคอง กรรสูต. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. พระนคร: โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๔.

_____ . สถิติประยุกต์สำหรับครู. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๐.

ประมวญ ดิกคินสัน. คติชาวบ้าน: การศึกษาในด้านมนุษยวิทยา. กรุงเทพฯ:
แพร์พิตยา, ๒๕๒๒.

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. "คำนำ" การปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช,
๒๕๑๔.

พูนพิศมัย ดิศกุล, ม.จ. สารคดีน่ารู้. กรุงเทพฯ: บันดาลศาสตร์, ๒๕๑๔.

พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ.๒๕๑๘. ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ ๒๔ ตอนที่ ๔๘,
๒๕๑๘.

พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๕. พระนคร: โรงพิมพ์นิตเวชซ์, ๒๕๐๕.

ลีปนันท เกตุทัต. การปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช, ๒๕๑๘.

สุนทรพิพิธ, พิระยา. วัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานครการพิมพ์, ๒๕๑๒.

เสถียรโกเศศ. ประเพณีเรื่องแต่งงานบ่าวสาวไทย. กรุงเทพฯ: กองวัฒนธรรม,
กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการจัดพิมพ์, ๒๕๐๑.

_____ . ผีสาวเทวดา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ท่าพระจันทร์, ๒๕๔๕.

วิทย์ พิณคันเงิน. ความเป็นมาของมนุษย์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์โอเคียนสโตร์,
๒๕๒๓.

วัฒนธรรม, กอง, กรมศาสนา. บทความทางวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
การศาสนา, ๒๕๒๐.

อนุমানราชธน, พระยา. วัฒนธรรมเบื้องต้น. ครั้งที่ ๔, กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตย-
สถาน, ๒๕๑๙.

_____ . วัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ ของไทย. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน,
๒๕๑๙.

อรทัย ชื่นมนุษย์, นวลศิริ เปาโรหิตย์ และ จันทมาศ ปรีชยานุช. จิตวิทยาพัฒนาการ.
พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๑๘.

อานนท์ อากาศมรย์. สังคมวัฒนธรรมและประเพณี. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แพร่พิทยา,
๒๕๑๙.

_____ . สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แพร่พิทยา, ๒๕๒๘.

อนุমানราชธน, พระยา. ชาติ ศาสนา วัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด
สื่อการค้า, ๒๕๑๕.

วารสารและอื่น ๆ

ศีกฤทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว. "การสืบทอดมรดกวัฒนธรรมมารยาท" การศึกษา
ต่อเนื่อง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๕.

บำรุง สุขพรรณ. บทบาทและผลการปฏิบัติงานของศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรม
ในกองเผยแพร่ หินฟู พัฒนา ความคิด จิตใจ และส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น
ต่อประชาชนในชนบท, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๕.

ประพิร์พรรณ โพธิ์กระจ่าง. การศึกษามหาวิทยาลัยในด้านการสอน การวิจัย การบริการ
ทางวิชาการแก่สังคมและสารถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรม, มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๑.

ธนู บุญรัตพันธ์. "การถ่ายทอดวัฒนธรรม" รวมบทความทางวัฒนธรรม, ศูนย์
วัฒนธรรมท้องถิ่น หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมฝึกหัดครู, ๒๕๒๕.

ไพบุลย์ ปกติ. "บทบาท อิทธิพลต่างชาติดกับวัฒนธรรมไทย" รวมบทความทางวัฒนธรรม
ศูนย์วัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัด เชียงราย, หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมฝึกหัดครู,
๒๕๒๕.

สมชาย หิรัญกิจ. "การท่องเที่ยวกับวัฒนธรรม" รวมบทความทางวัฒนธรรม, ศูนย์
วัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัด เชียงราย, หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมฝึกหัดครู, ๒๕๒๕.

สุภรณ์ ศรีพหล. "บทบาทของสถาบันฝึกหัดครูที่จะรับใช้สังคม" การประชุมทางวิชาการ
การฝึกหัดครูกับการรับใช้สังคม, พระนคร: เจริญวิทย์การพิมพ์, ๒๕๑๘.

เฉลียว บุรีภักดิ์. "ความหมายวัฒนธรรม" เอกสารอัตถ์สำเนา สำนักงานคณะกรรมการ
วัฒนธรรมแห่งชาติ, ๒๕๒๖.

สมภพ ภิรมย์. "วัฒนธรรม" สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, เอกสาร
 ทัศนะ, ๒๕๒๕.

สาโรช บัวศรี. "ความหมายวัฒนธรรม" สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ,
 เอกสารทัศนะ, ๒๕๒๕.

เสาวนีย์ จิตต์หมวด. "วัฒนธรรม" สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ,
 เอกสารทัศนะ, ๒๕๒๕.

ภาษาอังกฤษ

Durkheim, Emile. The Element Fores of Religions Life. New
 York: Callier Book, 1917.

Davis, Kingsley. Human Society. N.Y.: The Macmillan Co., 1949.

Edwin R.A. Seligman. Encyclopedia of the Social Sciences.
 New York: 1937.

Kreber, A.L. The Nature of Culture. The University of
 Chicago Press, 1968.

Sohevell, Ferdinand. A History of Europe. New York: Harcourt
 Brace Co., 1950.

Thompsen, Virginia. Thailand, The New Siam. New York: Paragon
 Book Reprint Corp., 1967.

Taylor, E.B. The Concept of Culture. American Anthropologist,
 1959.

The Encyclopedia Americana. New York: International Education,
 America Corporations, 1975.

Webster, Neah. Webster's Dictionary. New York: The World
Publishing Co., 1964.

Wissler, Clark. Man and Culture. New York: T.V. Crowell Co.,
1923.

Wood, W.A.R. A History of Siam. Bangkok: Chalermint Bookship,
1959.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

แบบสำรวจข้อมูลงานวิจัย

เรื่อง

"บทบาทของวิทยาลัยครูในเขตภาคกลางที่มีต่อการทำนุบำรุงวัฒนธรรมของชาติ"

ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑๕ เมษายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

เรียน อาจารย์ที่เคารพ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม เรื่อง "บทบาทของวิทยาลัยครูในเขตภาคกลางที่มีต่อ
การทำนุบำรุงวัฒนธรรมของชาติ"

ด้วยข้าพเจ้ากำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง บทบาทของวิทยาลัยครูในเขตภาค
กลางที่มีต่อการทำนุบำรุงวัฒนธรรมของชาติ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในระดับ
ปริญญาโท สาขาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลงานของการ
วิจัยนี้จะทำให้ทราบถึงบทบาท วิธีดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ
ทำนุบำรุง ส่งเสริม ศึกษาวัฒนธรรมท้องถิ่นของวิทยาลัยครูในเขตภาคกลาง และจะ
ได้เป็นแนวทางในการทำนุบำรุงวัฒนธรรมในเขตภาคกลางต่อไป

จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งมีส่วนร่วมอย่างสำคัญในการทำนุบำรุง
วัฒนธรรมของชาติ ได้โปรดให้ความคิดด้านตอบแบบสอบถามตามที่เป็นจริงโดยครบถ้วน
ข้าพเจ้าขอรับรองว่าจะใช้ผลการตอบแบบสอบถามนี้เพื่อการวิจัยเท่านั้น และรายงานนี้
จะถือเป็นความลับ โดยรายงานเป็นภาพรวมไม่กระทบกระเทือนต่อท่านหรือสถาบันของ
ท่านแต่อย่างใด

ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน เป็นอย่างดี
และขอขอบพระคุณในความร่วมมือนมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายสธน โรจนตระกูล)

ผู้ทำการวิจัย

ตอนที่ ๑ "เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม"

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่เป็นข้อมูลเกี่ยวกับ
ตัวผู้ตอบแบบสอบถาม และโปรดระบุข้อมูลที่เกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม
ลงในช่องว่างบางข้อ เพื่อให้ข้อมูลนั้นสมบูรณ์

เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง

อายุ.....ปี (โปรดระบุ) อายุราชการ.....ปี (โปรดระบุ)

ตำแหน่งทางวิชาการ ( ) ศาสตราจารย์

( ) รองศาสตราจารย์

( ) ผู้ช่วยศาสตราจารย์

( ) อาจารย์

ตำแหน่งทางการบริหาร

( ) อธิการ

( ) รองอธิการ

( ) หัวหน้าคณะ

( ) รองหัวหน้าคณะ

( ) หัวหน้าภาค

( ) รองหัวหน้าภาค

( ) หัวหน้าสำนักงานอธิการ

( ) รองหัวหน้าสำนักงานอธิการ

( ) หัวหน้าแผนก

( ) ประธานศูนย์วัฒนธรรม

( ) รองประธานศูนย์วัฒนธรรม

( ) เลขานุการศูนย์วัฒนธรรม

( ) เจ้าหน้าที่อื่น ๆ.....(โปรดระบุ)

วุฒิการศึกษา

( ) ปริญญาเอก

( ) ปริญญาตรี

( ) ปริญญาโท

( ) ต่ำกว่าปริญญาตรี

วิทยาลัยครูที่ท่านปฏิบัติงานประจำอยู่.....(โปรดระบุ)

ตอนที่ ๒ "เกี่ยวกับความคิดเห็นในด้านวิธีดำเนินการ ลักษณะงาน และเป้าหมาย
ทางการจัดกิจกรรมทางด้าน วัฒนธรรมของ วิทยาลัยของท่านในรอบปี
การศึกษาที่ผ่านมา (ปีการศึกษา ๒๕๒๕)"

คำชี้แจง โปรดจัดลำดับความสำคัญของข้อความต่อไปนี้ โดยใส่หมายเลข ๑,๒,๓
จนถึงลำดับสุดท้าย ลงใน ( ) หน้าข้อความตามลำดับ โดยให้หมายเลข
๑ มีค่าลำดับความสำคัญมากที่สุด และ ๒,๓, รองลงไปจนถึงลำดับสุดท้าย
และในกรณีที่มีลำดับความสำคัญเท่ากัน ให้ใส่หมายเลขเดียวกัน

๑. ลักษณะงานทางด้านวัฒนธรรมที่วิทยาลัยของท่านได้จัดให้มีขึ้นในรอบปี
ที่ผ่านมา (ปีการศึกษา ๒๕๒๕)

- ( ) จัดการแสดงและสาธิต
- ( ) จัดนิทรรศการ
- ( ) จัดอภิปรายและปาฐกถา
- ( ) จัดประชุมและสัมมนา
- ( ) ฝึกสอนและอบรม
- ( ) จัดการแข่งขัน
- ( ) จัดการประกวด
- ( ) จัดงานประเพณี
- ( ) พิมพ์เอกสารออกเผยแพร่
- ( ) จัดรายการวิทยุและเสียงตามสาย
- ( ) จัดพิพิธภัณฑ์หรือหอวัฒนธรรม
- ( ) จัดตั้งชมรมและกลุ่มผู้สนใจ
- ( ) วางโครงการศึกษาและวิจัย
- ( ) จัดทำทะเบียนและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมพื้นบ้าน

๒. วิธีดำเนินการที่ท่านเห็นว่า วิทยาลัยของท่าน ได้กระทำเป็นผลสำเร็จในรอบปี
การศึกษาที่ผ่านมา (ปีการศึกษา ๒๕๒๕)

- ( ) การดำเนินงาน เป็น เอกเทศ
( ) ร่วมมือกับสถาบันเอกชน องค์กรและหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ
( ) สนับสนุนให้หน่วยงานอื่นจัดทำ
( ) อื่น ๆ..... (โปรดระบุ)

ตอนที่ ๓ " เกี่ยวกับความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรมของวิทยาลัยครูของ
ท่านในรอบปีการศึกษาที่ผ่านมา (ปีการศึกษา ๒๕๒๕)"

คำชี้แจง ให้ท่านแสดงความคิดเห็นว่าในรอบปีการศึกษาที่ผ่านมา (ปีการศึกษา ๒๕๒๕)
วิทยาลัยของท่านได้ปฏิบัติหรือดำเนินการทางด้านทำนุบำรุงรักษาวัฒนธรรม
ของชาติตามแนวต่อไปนี้เพียงใด โดยให้เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน.....

๔	๓	๒	๑
---	---	---	---

ช่องใดช่องหนึ่ง ทางขวามือของข้อคำถาม

- ๔ แสดงว่าท่านเห็นว่าวิทยาลัยของท่านได้ปฏิบัติและดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมนี้มากที่สุด
๓ แสดงว่าท่านเห็นว่าวิทยาลัยของท่านได้ปฏิบัติและดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมนั้น
ค่อนข้างมาก
๒ แสดงว่าท่านเห็นว่าวิทยาลัยของท่านได้ปฏิบัติและดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมนั้น
ค่อนข้างน้อย
๑ แสดงว่าท่านเห็นว่าวิทยาลัยของท่านได้ปฏิบัติและดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมนั้น
น้อยที่สุด หรือแทบไม่ได้ปฏิบัติเลย

ข้อ ๑-๔ เป็นข้อคำถามของกิจกรรมที่สามารถดำเนินการได้โดยเน้นในด้าน
การสอน

- ๑) ส่งเสริมให้นักศึกษา เยาวชนและประชาชนมีข้อปฏิบัติทาง
ศาสนาเพื่อเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพและการดำเนิน
ชีวิต เช่น รู้จักให้หรือทำบุญตักบาตรในวันสำคัญทางศาสนา
ด้วยการสอน อบรมและให้ปฏิบัติจริงในวันสำคัญทางศาสนา
โดยจัดทำเป็นกิจกรรมกลุ่มขึ้น.....

๔	๓	๒	๑
---	---	---	---

๒) ส่งเสริมให้ประชาชนมีความสำนึกในการอนุรักษ์ ทำนุบำรุง
มรดกทางวัฒนธรรม เพื่อให้เป็นเอกลักษณ์ของชาติ เช่น
ไม่ขีดเขียน ทำลายหรือทำให้เสียหายของโบราณสถาน
หรือโบราณวัตถุ ด้วยการสอน อบรม ชี้แจงและประชา
สัมพันธ์ด้วยการปิดโปสเตอร์ชักชวนขอความร่วมมือ.....

๔	๓	๒	๑
☐	☐	☐	☐

๓) ส่งเสริมให้นักศึกษา เยาวชนและประชาชนมีความรู้ความ
เข้าใจในขนบธรรมเนียมประเพณีและเกิดค่านิยมที่จะประ
พฤติปฏิบัติ เช่น การจัดประเพณีบวชนาคโดยประหยัดไม่
ฟุ่มเฟือย อาทิ มหรสพ เป็นต้น ด้วยการสอน อบรม ชี้แจง
และประชาสัมพันธ์ด้วยโปสเตอร์ค่านิยมพื้นฐาน ๔ ประการ
ของไทย.....

๔	๓	๒	๑
☐	☐	☐	☐

๔) เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ารับการอบรม เพื่อประกอบอาชีพ
เช่น การตั้งกลุ่มผู้สนใจแล้วจัดสอน จัดอบรมอาชีพหรือวิชา
การอื่น ๆ หรือฟื้นฟูขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ.....

๔	๓	๒	๑
☐	☐	☐	☐

๕) จัดให้มีการเรียนทางศาสนาในสถาบันการศึกษา เช่น จัดให้
เรียนพุทธศาสนาในวันอาทิตย์ จัดให้มีการทำหรือการเข้า
โบสถ์เพื่อสวดอ้อนวอนพระเจ้า ด้วยการสอน อบรมและ
ปฏิบัติจริง.....

๔	๓	๒	๑
☐	☐	☐	☐

ข้อ ๖-๗ เป็นข้อความของกิจกรรมที่สามารถดำเนินบทบาทได้ในลักษณะที่เป็นการจัด
ประกวดหรือจัดแข่งขัน

๖) สนับสนุนการผลิตงานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านในรูปแบบ หรือ
โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น ให้นำทุนไปจัดทำ จัดประกวด จัด
อบรมหรือจัดหาแหล่งจำหน่ายให้.....

๔	๓	๒	๑
☐	☐	☐	☐

๗) สนับสนุนให้มีการจัดตั้งชุมนุมหรือชมรมต่าง ๆ ขึ้นในวิทยาลัย
เพื่อช่วยถนอมวัฒนธรรม เช่น ชุมนุมภาษา ชุมนุมดนตรี
 ฯลฯ ขึ้น เพื่อให้มีการจัดการแสดง การแข่งขัน การประกวด
เพื่อเป็นการเผยแพร่งานด้านวัฒนธรรม.....

๔	๓	๒	๑
☐	☐	☐	☐

ข้อ ๘-๑๑ เป็นข้อความของกิจกรรมที่สามารถดำเนินการได้ในลักษณะที่เป็นด้าน
การวิจัย การศึกษาและรวบรวม

๘) ส่งเสริมให้มีการค้นคว้าและวิจัยและกระตุ้นให้นักศึกษา

เยาวชน ร่วมกันทำนุบำรุงภาษาในท้องถิ่นและภาษาไทย

เดิม โดยการจัดรวบรวมภาษาถิ่นให้เป็นหมวดหมู่ หรือจัด

ตั้งชมรมภาษาถิ่นขึ้นในวิทยาลัยหรือจัดรายการวิทยุ เพื่อ

เผยแพร่ความรู้ทางด้านภาษา.....

๔ ๓ ๒ ๑

--	--	--	--

๙) ส่งเสริมให้มีการศึกษาค้นคว้าและวิจัย เกี่ยวกับขนบธรรมเนียม

ประเพณีและวัฒนธรรมในท้องถิ่นที่วิทยาลัยของท่านตั้งอยู่

โดยการให้ทุนอุดหนุนการวิจัย.....

๔ ๓ ๒ ๑

--	--	--	--

๑๐) รวบรวมและจัดทำทะเบียนมรดกทางวัฒนธรรมของชาติภายใน

ในท้องถิ่นที่วิทยาลัยมีเขตรับผิดชอบ เช่น จัดทำทะเบียน

โบราณสถานและโบราณวัตถุทั้งของ เอกชนและของรัฐ....

๔ ๓ ๒ ๑

--	--	--	--

๑๑) จัดรวบรวมโบราณวัตถุและวัสดุสำคัญทางวัฒนธรรมไว้เป็น

หมวดหมู่เพื่อให้นักศึกษา เยาวชนและประชาชนได้มีโอกาส

ศึกษา ค้นคว้า เช่น การจัดตั้งหอวัฒนธรรม.....

๔ ๓ ๒ ๑

--	--	--	--

ข้อ ๑๒-๑๓ เป็นข้อความของกิจกรรมที่สามารถดำเนินการได้ในลักษณะที่เน้นในด้าน
การประสานงาน ผิดคือ

๑๒) สนับสนุนให้สถาบันการศึกษาอื่น ๆ ได้ร่วมผลิตบุคลากรทางด้าน

วัฒนธรรมให้มาขึ้นโดยเฉพาะการผลิตครูนาฏศิลป์ ดนตรี

และช่างศิลป์ เช่น การจัดหาทุนเพื่อส่งนักศึกษาเข้าเรียนใน

มหาวิทยาลัยดังกล่าวโดยการประสานงานกันระหว่างหน่วย

งานและคัดเลือกนักศึกษาเพื่อส่งเข้าเรียนต่อในสถาบัน

เฉพาะทางดังกล่าว.....

๔ ๓ ๒ ๑

--	--	--	--

๑๓) ประสานงานกันระหว่างวิทยาลัยกับสื่อมวลชนของท้องถิ่น เพื่อ

ชักชวนให้ประชาชนปฏิบัติธรรมในวันสำคัญของศาสนา เช่น

ประกาศเชิญชวนให้เข้าร่วมกิจกรรมในทำนองพุทธศาสนา

หรือเทศกาลในศาสนาอื่น.....

๔ ๓ ๒ ๑

--	--	--	--

ข้อ ๑๔-๑๕ เป็นข้อความของกิจกรรมที่สามารถดำเนินบทบาทได้ในลักษณะที่เน้นใน

ด้านทัศนศึกษา ดูงานและแลกเปลี่ยน เผยแพร่ซึ่งกันและกัน

- ๑๔) ฟื้นฟูส่งเสริมและเผยแพร่งานพระราชพิธีและโบราณราชประเพณีให้แก่ นักศึกษา เยาวชนและประชาชน เช่น จัดทัศนศึกษาชมพระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ หรือจัดฉายภาพยนตร์พระราชพิธีต่างๆ และภาพยนตร์ส่วนพระองค์.....

๔ ๓ ๒ ๑

--	--	--	--

- ๑๕) จัดให้มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมทางขนบธรรมเนียม ประเพณีระหว่างท้องถิ่นหรือระหว่างภาค เช่น จัดทำโครงการวัฒนธรรมสัญจร เพื่อเผยแพร่ศิลปการดนตรีพื้นบ้านและการละเล่นพื้นบ้าน.....

๔ ๓ ๒ ๑

--	--	--	--

ข้อ ๑๖-๑๘ เป็นข้อความของกิจกรรมที่สามารถดำเนินบทบาทได้ในลักษณะที่เน้นในด้าน

การประชาสัมพันธ์

- ๑๖) ส่งเสริมและพัฒนาให้วัสดุสำเร็จการศึกษาภาคบังคับแล้วสามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง เช่น การจัดที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน ปิดโปสเตอร์ ให้ข่าวสาร จัดการแข่งขันและประกวดเขียนเรียงความสำหรับประชาชน.....

๔ ๓ ๒ ๑

--	--	--	--

- ๑๗) ใช้สื่อมวลชนเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมวัฒนธรรมของชาติทุกสาขา ให้แก่นักศึกษา เยาวชนและประชาชน เช่น การใช้โปสเตอร์ บทความ การออกอากาศในรายการต่าง ๆ หรือจัดพิมพ์เอกสาร แผ่นปลิว เผยแพร่.....

๔ ๓ ๒ ๑

--	--	--	--

- ๑๘) จัดรายการเสียงตามสายในบริเวณวิทยาลัย เพื่อปลูกฝังและจรรโลงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของท้องถิ่น เช่น จัดชั่วโมงดนตรีประจำถิ่นหรือช่วงระยะเวลาของวรรณกรรมท้องถิ่น เป็นต้น

๔ ๓ ๒ ๑

--	--	--	--

ข้อ ๑๙-๒๐ เป็นข้อความของกิจกรรมที่สามารถดำเนินบทบาทได้ในลักษณะที่เน้นทาง

ด้านเทคนิคและวิธีการอื่น ๆ

๑๔) ได้มีการนำเอากระบวนการต่าง ๆ เข้ามาใช้ในการส่งเสริม
 เผยแพร่ ฟื้นฟู ปลูกฝัง และจรรโลงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมของชาติ
 เช่น การนำเอากระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มาใช้ในการฝึกอบรม
 แม่บ้าน ใช้กระบวนการของลูกเสือมาใช้ในการฝึกอบรมเพื่อ
 สร้างสรรค์งานศิลปหัตถกรรม และใช้กระบวนการเรียนการสอน
 สำหรับการฝึกฝนอาชีพอื่น ๆ.....

๔	๓	๒	๑

๒๐) ใช้สถานที่สำคัญทางศาสนาเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาวัฒนธรรม
 ของท้องถิ่น เช่น การใช้วัด สุเหร่า โบสถ์ เป็นที่ฝึกอบรม
 ส่งสอนประชาชนเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐาน ๔ ประการของ
 คนไทย.....

๔	๓	๒	๑

ในรอบปีการศึกษาที่ผ่านมา (ปีการศึกษา ๒๕๒๔) ท่านคิดว่ากิจกรรมที่วิทยาลัยของท่าน
 จัดให้กับนักศึกษา เยาวชน ประชาชน และ ฯลฯ แล้วได้รับความสนใจ และความสำ
 เร็จมากที่สุด คือ (โปรดระบุตามลำดับความสำคัญ โดยให้ข้อ ๑ เป็นกิจกรรมที่ได้รับผล
 สำเร็จมากที่สุด และ ๒, ๓ รองลงไปตามลำดับ)

- ๑. ....
- ๒. ....
- ๓. ....

ตอนที่ ๔ " เกี่ยวกับปัญหาหรืออุปสรรค ในการแสดงบทบาททางด้านวัฒนธรรมของ
 วิทยาลัยของท่าน ในรอบปีการศึกษาที่ผ่านมา (ปีการศึกษา ๒๕๒๔)

คำชี้แจง ให้แสดงความคิดเห็นว่าในรอบปีการศึกษาที่ผ่านมา (ปีการศึกษา ๒๕๒๔)
 วิทยาลัยของท่าน ประสบปัญหาหรืออุปสรรคทางด้านทำนุบำรุงรักษาวัฒนธรรม
 ของชาติสามหัวข้อต่อไปนี้เพียงใด โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน

--	--	--	--

 ช่องใดช่องหนึ่ง ทางขวามือของข้อความ

- ๔ แสดงว่าท่าน เห็นว่าวิทยาลัยของท่าน ประสบปัญหาหรืออุปสรรคมากที่สุด
- ๓ แสดงว่าท่าน เห็นว่าวิทยาลัยของท่าน ประสบปัญหาหรือมีอุปสรรคค่อนข้างมาก

- ๒ แสดงว่าท่านเห็นว่าวิทยาลัยของท่าน ประสบปัญหาหรือมีอุปสรรคค่อนข้างน้อย
- ๑ แสดงว่าท่านเห็นว่าวิทยาลัยของท่านประสบปัญหาหรือมีอุปสรรคน้อยที่สุดหรือไม่เคย
ประสบปัญหาหรือไม่มีอุปสรรคใด ๆ เลย
- ๐ แสดงว่าท่านไม่ทราบข้อเท็จจริง

๑. ด้านการดำเนินงานและวิธีการการทำงาน

๔ ๓ ๒ ๑ ๐

- ๑.๑ ปัญหาในเรื่องสถานที่ที่จะใช้ดำเนินงาน.....
- ๑.๒ ความต้องการและความพร้อมในด้านอุปกรณ์.....
- ๑.๓ ปัญหาในการดำเนินงานติดต่อ ระหว่างผู้รับผิดชอบ
โครงการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง.....
- ๑.๔ ปัญหาในเรื่องการวางแผนการทำงานล่วงหน้า.....
- ๑.๕ ปัญหาในเรื่องระยะเวลาในการทำงานตามโครงการ
แต่ละโครงการ.....
- ๑.๖ อื่น ๆ ..... (โปรดระบุ)...

	๔	๓	๒	๑	๐
๑.๑					
๑.๒					
๑.๓					
๑.๔					
๑.๕					
๑.๖					

๒. ด้านการประสานงานกับหน่วยงานอื่นทั้งภายในและภายนอก

วิทยาลัยของท่าน

๔ ๓ ๒ ๑ ๐

- ๒.๑ ปัญหาจากการติดต่อตามสายงานในระบบราชการ.....
- ๒.๒ การให้การสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นภายนอกวิทยาลัย
ของท่าน.....
- ๒.๓ การให้การสนับสนุนจากหน่วยงานภายในวิทยาลัยของท่าน
บางหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง.....
- ๒.๔ ปัญหาอันเกิดจากระบบการสื่อสารไม่ชัดเจน ทำให้เกิด
ความเข้าใจไม่ตรงกัน.....
- ๒.๕ ปัญหาอันเกิดจากการทิ้งงาน โดยไม่มีการติดต่อประสาน
งานซึ่งกันและกัน.....
- ๒.๖ อื่น ๆ ..... (โปรดระบุ)...

	๔	๓	๒	๑	๐
๒.๑					
๒.๒					
๒.๓					
๒.๔					
๒.๕					
๒.๖					

๕. ด้าน ปัญหาทั่วไป

๔ ๓ ๒ ๑ ๐

๕.๑ ความสนใจของอาจารย์ เกี่ยวกับกิจกรรมด้านวัฒนธรรม..

๕.๒ ความตระหนักของนักศึกษาในความสำคัญของการจัด

กิจกรรมด้านวัฒนธรรม .....

๕.๓ ความสนใจของประชาชน เกี่ยวกับการให้ความร่วมมือใน

กิจกรรมด้านวัฒนธรรม .....

๕.๔ ความเหมาะสมของเวลาหรือช่วงระยะเวลาของการจัด

กิจกรรมด้านวัฒนธรรม .....

๕.๕ ปัญหาในด้านการประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม

ด้านวัฒนธรรม .....

๕.๖ อื่น ๆ.....(โปรดระบุ).....

	๔	๓	๒	๑	๐
๕.๑ ความสนใจของอาจารย์ เกี่ยวกับกิจกรรมด้านวัฒนธรรม..					
๕.๒ ความตระหนักของนักศึกษาในความสำคัญของการจัด กิจกรรมด้านวัฒนธรรม					
๕.๓ ความสนใจของประชาชน เกี่ยวกับการให้ความร่วมมือใน กิจกรรมด้านวัฒนธรรม					
๕.๔ ความเหมาะสมของเวลาหรือช่วงระยะเวลาของการจัด กิจกรรมด้านวัฒนธรรม					
๕.๕ ปัญหาในด้านการประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม ด้านวัฒนธรรม					
๕.๖ อื่น ๆ.....(โปรดระบุ).....					

ภาคผนวก ข .

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง

"บทบาทของวิทยาลัยครูใน เขตภาคกลางที่มีต่อการทำนุบำรุงวัฒนธรรมของชาติ"

แบบสัมภาษณ์

"บทบาทของวิทยาลัยครูในเขตภาคกลางที่มีต่อการทำนุบำรุงวัฒนธรรมของชาติ"

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์นี้ต้องการทราบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินบทบาททางด้านวัฒนธรรมของวิทยาลัยของท่านในรอบปีการศึกษาที่ผ่านมา (ปีการศึกษา ๒๕๒๔) โดยแบบสัมภาษณ์นี้แบ่งออกเป็น ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ ๒ เกี่ยวกับกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมที่วิทยาลัยของท่านได้จัดให้มีขึ้นในรอบปีการศึกษาที่ผ่านมา (ปีการศึกษา ๒๕๒๔)

ตอนที่ ๓ เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินบทบาททางด้านวัฒนธรรมที่วิทยาลัยของท่านได้ประสบในปีการศึกษาที่ผ่านมา (ปีการศึกษา ๒๕๒๔)

ตอนที่ ๑ "เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์"

คำชี้แจง ขอให้ท่านใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่เป็นข้อมูลเกี่ยวกับตัวท่าน และโปรดระบุข้อมูลที่เกี่ยวกับตัวท่าน ลงในช่องว่างของบางข้อ เพื่อให้ข้อมูลนั้นสมบูรณ์

เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง

อายุ.....ปี

อายุราชการ.....ปี

ตำแหน่งทางวิชาการ

- ( ) ศาสตราจารย์
 ( ) รองศาสตราจารย์
 ( ) ผู้ช่วยศาสตราจารย์
 ( ) อาจารย์

ตำแหน่งทางด้านบริหาร

- ( ) ประธานศูนย์วัฒนธรรม
 ( ) เลขานุการศูนย์วัฒนธรรม
 ( ) รองอธิการฝ่ายกิจการนักศึกษา
 ( ) หัวหน้าฝ่ายกิจการนักศึกษา
 ( ) อื่น ๆ .....(โปรดระบุ)

วุฒิการศึกษา

- ( ) ปริญญาเอก
 ( ) ปริญญาโท
 ( ) ปริญญาตรี
 ( ) ต่ำกว่าปริญญาตรี

วิทยาลัยครูที่ท่านปฏิบัติงานประจำอยู่คือ .....(โปรดระบุ)

ตอนที่ ๒ "เกี่ยวกับกิจการด้านวัฒนธรรมที่วิทยาลัยของท่านได้จัดให้มีขึ้นในรอบปีการศึกษาที่ผ่านมา (ปีการศึกษา ๒๕๒๕)"

คำชี้แจง ขอให้ท่านให้รายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนครั้งของกิจกรรมที่วิทยาลัยของท่านได้ปฏิบัติในรอบปีการศึกษาที่ผ่านมา (ปีการศึกษา ๒๕๒๕) ลงใน ( ) ทางขวามือของข้อความ พร้อมทั้งระบุกิจกรรมหรือสิ่งที่ได้กระทำตามจำนวนครั้งดังกล่าวลงในช่องว่างของข้อความที่กำหนดไว้ในแต่ละข้อความตามความเป็นจริง

๑. จัดให้มีโครงการศึกษาและฟื้นฟูกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมประเพณีขึ้น อาทิ จัดฝึกการแสดงพื้นบ้านตามแบบประเพณีไทยภาคกลาง จัดการแสดงการแต่งกายต่าง ๆ และเครื่องแต่งกายของชนพื้นเมืองประจำภาคกลาง จัดให้มีประเพณีการแข่งขันเรือประเพณีต่อพระทรายเหล่านี้ เป็นต้น (ระบุจำนวนครั้งที่จัด)..... ( )

กิจกรรมที่จัดได้แก่

- ๑.๑.....จำนวน.....ครั้ง
 ๑.๒.....จำนวน.....ครั้ง
 ๑.๓.....จำนวน.....ครั้ง
 ๑.๔.....จำนวน.....ครั้ง
 ๑.๕.....จำนวน.....ครั้ง

๒. จัดให้มีงานเทศกาลเฉพาะท้องถิ่น เช่น ประเพณีชนทรายเข้าวัดและประเพณีสงกรานต์ เป็นต้น (ระบุจำนวนครั้งที่จัด)..... ( )

เทศกาลที่จัดได้แก่เทศกาลต่อไปนี้

- ๒.๑.....
 ๒.๒.....
 ๒.๓.....
 ๒.๔.....
 ๒.๕.....

๓. จัดให้มีการทำบุญหรือพิธีสำคัญทางศาสนาขึ้นในวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันวิสาขบูชา วันเข้าพรรษา หรือวันสำคัญทางศาสนาอื่น เช่น พิธีสวดมิษาของศาสนาคริสต์ เป็นต้น (โปรดระบุจำนวนครั้งที่จัด).....( )

วันสำคัญที่จัดได้แก่

๓.๑.....จัดให้มี.....

๓.๒.....จัดให้มี.....

๓.๓.....จัดให้มี.....

๔. จัดให้มีการละเล่นพื้นบ้านขึ้นในเทศกาลต่าง ๆ เช่น ลอยกระทง เทศกาลวันสงกรานต์ เทศกาลตรุษไทยก็ได้จัดให้มีการละเล่น รำกลองยาว เพลงเรือ ลำตัด เพลงฉ่อย เพลงเหย่ย เพลงพวงมาลัย เดินกำรำเคียว เหล่านี้เป็นต้น (ระบุจำนวนครั้งที่จัด).....( )

การละเล่นที่จัดให้มีได้แก่

๔.๑ เทศกาล..... การละเล่นที่จัดได้แก่

๔.๑.๑.....

๔.๑.๒.....

๔.๑.๓.....

๔.๑.๔.....

๔.๑.๕.....

๔.๒ เทศกาล..... การละเล่นที่จัดได้แก่

๔.๒.๑.....

๔.๒.๒.....

๔.๒.๓.....

๔.๒.๔.....

๔.๒.๕.....

๔.๓ เทศกาล.....การละเล่นที่จัดได้แก่

๔.๓.๑.....

๔.๓.๒.....

๔.๓.๓.....

๔.๓.๔.....

๔.๓.๕.....

๕. จัดนิทรรศการทางวัฒนธรรมในด้านต่าง ๆ เช่น ภาษา ศิลปะ ขนบธรรมเนียม ประเพณี ฯลฯ (ระบุจำนวนครั้งที่จัด).....( )

ชื่อนิทรรศการแต่ละครั้งที่จัดคือ

๕.๑.....

๕.๒.....

๕.๓.....

๕.๔.....

๕.๕.....

๖. จัดให้มีการฝึกและประกวดมารยาทไทยทั้งในและนอกวิทยาลัย (ระบุจำนวนครั้งที่จัด).....( )

ชื่อสถานที่ที่ได้ไปจัด คือ

๖.๑.....

๖.๒.....

๖.๓.....

๖.๔.....

๖.๕.....

๗. ส่งเสริมและจัดแข่งขันกีฬาพื้นบ้านขึ้นในโอกาสต่าง ๆ เช่น กีฬาตะกร้อลอดบ่วง กระป๋องกระบอก ต่อยมวย หมากกรอก ขนไก่ รุ่งควาย กัดปลา เป็นต้น (ระบุจำนวนครั้งที่จัด).....( )

กีฬาที่จัดได้แก่

- ๗.๑.....
 ๗.๒.....
 ๗.๓.....
 ๗.๔.....
 ๗.๕.....

๘. จัดให้มีโครงการวัฒนธรรมสัญจร เพื่อเผยแพร่กิจกรรมและวัฒนธรรมของท้องถิ่น ที่วิทยาลัยของท่านตั้งอยู่ (ให้ระบุจำนวนครั้งที่ออกทำการแสดง เผยแพร่)

.....( )

สถานที่จัดแสดง ได้แก่

- ๘.๑.....
 ๘.๒.....
 ๘.๓.....
 ๘.๔.....
 ๘.๕.....

๙. จัดให้มีการสัมมนาทางวิชาการแลกเปลี่ยนความรู้ทางด้านวัฒนธรรมขึ้น เพื่อศึกษา และเผยแพร่กิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมของวิทยาลัยของท่าน (ระบุจำนวนครั้งที่จัดสัมมนา).....( )

ชื่อรายการสัมมนาที่จัดให้มีขึ้นที่วิทยาลัยของท่าน หรือโดยวิทยาลัยของท่าน
 ได้แก่

- ๙.๑.....
 ๙.๒.....
 ๙.๓.....
 ๙.๔.....
 ๙.๕.....

๑๐. จัดพิมพ์หนังสือหรือ เอกสารเกี่ยวกับวัฒนธรรมของท้องถิ่นนอกเผยแพร่ (ระบุจำนวนเล่มที่จัดพิมพ์) ..... ( )

ชื่อหนังสือและ เอกสารที่จัดพิมพ์ คือ .

๑๐.๑ .....

๑๐.๒ .....

๑๐.๓ .....

๑๐.๔ .....

๑๐.๕ .....

๑๑. เชิญวิทยากรมาบรรยายหรืออภิปรายความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม เช่น บรรยายเรื่อง "ความจำเป็นที่จะต้องมีการทำนุบำรุงวัฒนธรรมไทย" หรือ "วัฒนธรรมไทยกับชีวิตประจำวันของคนไทย" (ระบุจำนวนครั้งที่จัด)..... ( )

ชื่อหัวข้อที่จัดบรรยายหรืออภิปรายแต่ละครั้ง คือ

๑๑.๑ .....

๑๑.๒ .....

๑๑.๓ .....

๑๑.๔ .....

๑๑.๕ .....

๑๒. จัดให้มีการแข่งขันกีฬาภายในและภายนอกวิทยาลัยของท่าน (ระบุจำนวนครั้งที่จัด) ..... ( )

ชื่อเกมกีฬาที่ใช้ในการแข่งขันและชื่อคู่แข่ง คือ

๑๒.๑ ชื่อกีฬา..... ระหว่าง..... กับ.....

๑๒.๒ ชื่อกีฬา..... ระหว่าง..... กับ.....

๑๒.๓ ชื่อกีฬา..... ระหว่าง..... กับ.....

๑๒.๔ ชื่อกีฬา..... ระหว่าง..... กับ.....

๑๒.๕ ชื่อกีฬา..... ระหว่าง..... กับ.....

๑๓. จัดให้มีการส่งเสริมวัฒนธรรมทางด้านวรรณกรรมไทย โดยจัดประกวดบทความ ร้อยแก้วและร้อยกรอง ระดับนักเรียน นักศึกษาและประชาชน (ระบุจำนวนครั้งที่จัด)..... ( )

ชื่อหัวข้อวรรณกรรมที่ใช้ในการจัดประกวดและแข่งขันแต่ละครั้ง ได้แก่

๑๓.๑ .....

๑๓.๒ .....

๑๓.๓ .....

๑๓.๔ .....

๑๓.๕ .....

๑๔. จัดให้มีการร่วมกันพัฒนาและตกแต่งบริเวณโบราณสถานของท้องถิ่น เช่นพานักศึกษา ไปทำความสะอาดบริเวณวัดหรือโบราณสถานที่สำคัญประจำท้องถิ่น (ระบุจำนวนครั้งที่จัดทำ)..... ( )

ชื่อสถานที่ที่ทำการกิจกรรม คือ

๑๔.๑ .....

๑๔.๒ .....

๑๔.๓ .....

๑๔.๔ .....

๑๔.๕ .....

๑๕. จัดให้บุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับงานด้านวัฒนธรรมของวิทยาลัยไปดูงานหรือทัศนศึกษาเพิ่มเติมนอกท้องถิ่นของท่าน เพื่อให้มีประสบการณ์และแนวความคิดกว้างขวางยิ่งขึ้น (ระบุจำนวนครั้งที่จัด)..... ( )

ชื่อสถานที่ที่ไปทัศนศึกษาและดูงาน คือ

๑๕.๑ .....

๑๕.๒ .....

๑๕.๓ .....

๑๕.๔ .....

๑๕.๕ .....

๑๖. จัดให้มีการกระทำกิจกรรมทางศาสนาในลักษณะการปฏิบัติจริง เช่น จัด
อุปสมบทหมู่ จัดสวดภาวนาหรือปัสนากัมมัฏฐาน จัดถวายสลากภัตตร จัดทอดกฐิน ผ้าป่า
 เป็นต้น (ระบุจำนวนครั้งที่จัด) ..... ( )

กิจกรรมที่ปฏิบัติ คือ

- ๑๖.๑ .....
- ๑๖.๒ .....
- ๑๖.๓ .....
- ๑๖.๔ .....
- ๑๖.๕ .....

๑๗. ร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐและเอกชนเนื่องในโอกาสพิเศษต่าง ๆ เพื่อฟื้นฟู
เผยแพร่ความรู้ทางด้านวัฒนธรรม เช่น จัดงานสวดตีหรือเทศพระเกียรติบุคคล
สำคัญหรือวีรบุรุษของท้องถิ่น เป็นต้น (ระบุจำนวนครั้งที่จัด)..... ( )

ชื่องานที่จัด ได้แก่

- ๑๗.๑ .....
- ๑๗.๒ .....
- ๑๗.๓ .....

๑๘. ให้บริการชุมชนทางด้านวัฒนธรรม เช่น ให้การอบรมในหลักสูตรระยะสั้น ในสาขา
ต่าง ๆ เช่น อบรมการทอผ้า ทอเสื่อ การแกะสลักไม้สัก เป็นต้น (ระบุจำนวนครั้งที่
จัดอบรม) ..... ( )

ชื่อหลักสูตรหรือกิจกรรมที่จัดอบรม ได้แก่

- ๑๘.๑ .....
- ๑๘.๒ .....
- ๑๘.๓ .....
- ๑๘.๔ .....
- ๑๘.๕ .....

๑๙. สนับสนุนให้มีการจัดทำหนังสืออ่านประกอบที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมของท้องถิ่นสำหรับเด็กในวัยเรียน อาทิ หนังสือเกี่ยวกับประเพณี เป็นต้น (ระบุจำนวนเล่มที่จัดทำ)..... ( )

รายชื่อหนังสือที่จัดทำ ได้แก่

๑๙.๑ .....

๑๙.๒ .....

๑๙.๓ .....

๑๙.๔ .....

๑๙.๕ .....

๒๐. จัดให้มีการประกวดเกี่ยวกับผลงานทางด้านวัฒนธรรมในสาขาต่าง ๆ ขึ้นในโอกาสต่าง ๆ เช่น จัดประกวดเครื่องแต่งกาย ประกวดคนตรีพื้นเมือง ประกวดภาพเขียน ประกวดสิ่งประดิษฐ์ทางด้านวัฒนธรรมต่าง ๆ ได้แก่ผลงานหัตถกรรม เช่น พระพิมพ์ เหล่านี้เป็นต้น (ระบุจำนวนครั้งที่จัดประกวด)..... ( )

ชื่อรายการสิ่งของทางด้านวัฒนธรรมที่จัดให้มีการประกวด ได้แก่

๒๐.๑ .....

๒๐.๒ .....

๒๐.๓ .....

๒๐.๔ .....

๒๐.๕ .....

ตอนที่ ๓ "เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานทางด้านวัฒนธรรมของ
วิทยาลัยของท่านที่ได้ประสบในรอบปีการศึกษาที่ผ่านมา (ปีการศึกษา
๒๕๒๕)"

คำชี้แจง ขอให้ท่านให้ข้อคิดเห็นว่า ในรอบปีการศึกษาที่ผ่านมา วิทยาลัยของท่าน
ประสบปัญหาหรืออุปสรรคทางการทำนุบำรุงรักษาวัฒนธรรมของชาติ
ตามหัวข้อเรื่องต่อไปนี้เพียงใด

๑. วิทยาลัยครูของท่านมีแนวนโยบายเกี่ยวกับการทำนุบำรุงวัฒนธรรมของชาติอย่างไร?
(ทั้งนโยบายทางด้านบริหาร วิชาการและกิจการนักศึกษา ในแง่ของการ
ส่งเสริม เผยแพร่ ฟื้นฟู ปลูกฝังและจรรโลงรักษา)

.....
.....
.....

๒. ท่านมีวิธีการในการดำเนินงานตามนโยบายดังกล่าวอย่างไร?
(ลักษณะการดำเนินการและแนวทางในการปฏิบัติ)

.....
.....
.....

๓. ปัญหาและอุปสรรคทางด้านงบประมาณเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม

.....
.....
.....

๔. ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการทำงานตามโครงการที่ตั้งไว้

.....
.....
.....

๕. ทางด้านการประสานงานกับหน่วยงานอื่นทั้งภายในและภายนอกวิทยาลัยของท่าน
มีอุปสรรคและปัญหาอย่างไร

.....
.....
.....

๖. ปัญหาและอุปสรรคทางด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานทางด้าน
วัฒนธรรม

.....
.....
.....

๗. ปัญหาและอุปสรรคทางด้านวิชาการ

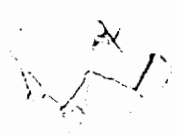
(แหล่งค้นคว้าข้อมูล เพื่อมาสนับสนุน คำรับตำราและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับ

วัฒนธรรมหรือปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้ เชี่ยวชาญทางด้านวัฒนธรรม)

.....
.....
.....
.....

๘. ทัศนคติและความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษาและประชาชนที่มีต่อการจัดกิจกรรม
ด้านวัฒนธรรมของวิทยาลัยของท่านทั้งภายในและภายนอกวิทยาลัย เป็นอย่างไร?

.....
.....
.....
.....

ประวัติผู้เขียน

นายสนธิ โรจนตระกูล เกิดเมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๔๔๕
ณ อำเภอมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา สำเร็จปริญญาการศึกษาศิลปศาสตรบัณฑิตจาก
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน เมื่อปีการศึกษา ๒๕๑๔ และปัจจุบัน
รับราชการอยู่ที่วิทยาลัยครูจันทบุรี อ.เมือง จังหวัดจันทบุรี ตำแหน่ง
อาจารย์ ๑ ระดับ ๔

ห้องสมุด

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ